Megrė

SIMENON

MANO DRAUGAS MEGRĖ

„Megrė“ ciklo detektyvinių romanų serijoje dar išleista:

GELTONAS ŠUO

SEN FIAKRO BYLA

Georges Simenon

MANO DRAUGAS MEGRĖ

Romanas

Iš prancūzų kalbos vertė
Vita Malinauskienė

garnelis

UDK 840-3
Si73

Versta iš:
Georges Simenon
MON AMI MAIGRET

Pirmasis leidimas

Cet ouvrage, publié dans le cadre du programme d'aide à la publication Oscar Milosz, bénéficie du soutien du Ministère des Affaires Etrangères, de l'Ambassade de France en Lituanie et du Centre Culturel Français.

Knygos leidimą remia Prancūzijos užsienio reikalų ministerija, Prancūzijos ambasada Lietuvoje, Prancūzų kultūros centras (O. Milašiaus programa knygų leidimui remti).

ISBN 9955-428-48-1

"Mon Ami Maigret" © 1949 Georges Simenon Limited, a Chorion company. All rights reserved.

Translation entitled "Mano draugas Megrė" © 2004 Georges Simenon Limited, a Chorion company. All rights reserved.

1

MALONUSIS PONAS PAIKAS

– Vadinasi, jūs stovėjote ant naktinio kabareto, kurio savininkas esate, slenksčio?

– Taip, mano komisare.

Veltui Megrė tikėjosi išgirsti kitokį kreipinį. Jis net keturis ar penkis kartus bandė įtikinti kabareto šeimininką, kad į jį reikia kreiptis ne „mano komisare“, o „pone komisare“. Bet argi tai svarbu?

– Taigi prabangus pilkos spalvos lenktyninis automobilis staiga sustojo ir iš jo, kaip sakėte, lyg kulka iššovė žmogus. Ar taip?

– Taip, mano komisare.

– Norėdamas pakliūti į naktinį kabaretą, jis turėjo eiti pro pat jus ir gal netgi šiek tiek užkliudyti. O virš durų, sakėte, šviečia neoninė iškaba.

– Ji violetinės spalvos, mano komisare.

– Na ir kas?

– Na ir nieko.

– Vadinasi, todėl, kad iškaba violetinės spalvos, jūs negalite atpažinti žmogaus, kuris po sekundės, atitraukęs aksominę portjerą, šovė į jūsų padavėją?

Tai buvo Karačis, o gal Karačinis (Megrė nuolatos painiodavo naktinio kabareto šeimininko vardą ir, prieš tardamas jį, vis užmesdavo akį į bylą). Nedidelio ūgio vyriškis avėjo aukštakulnius batus, ant piršto buvo užsimovęs žiedą su didžiuliu geltonos spalvos deimantu. Kaip ir visi korsikiečiai, jis šiek tiek panėšėjo į Napoleoną.

Kvota prasidėjo aštuntą valandą ryto, o laikrodis jau išmušė vienuolika. Tiksliau, ji prasidėjo vidurnaktį, nes visi sulaikytieji Fonten gatvės naktiniame kabarete, kur buvo nužudytas padavėjas, naktį praleido areštinėje. Trys, o gal keturi inspektoriai, tarp jų Žanvjė ir Toransas, jau buvo apklausę Karačį ar Karačinį, tačiau jiems taip ir nepavyko nieko išpešti.

Nors buvo gegužė, lijo lietus. Taip lyja tik rudenį. Lijo ketvirtą, o gal penktą dieną, lietus pliaupė taip, kad namų stogai, palangės ir skėčiai blizgėjo nelyg vanduo Senoje, kurią Megrė matydavo pro savo kabineto langą kaskart, kai tik pasukdavo galvą.

Ponas Paikas ramiai sėdėjo ant kėdės kampe tarytum laukiamojoje salėje. Jo povyza net ėmė erzinti. Jis lėtai nužvelgdavo akimis čia komisarą, čia neūžaugą korsikietį, paskui vėl pažvelgdavo į komisarą, ir sunku buvo numanyti, ką mąsto tas anglas valdininkas ir ar apskritai jis mąsto.

– Karači, tikiuosi, suprantate, kad spyriodamasis galite daug ką prarasti. Ar suprantate, kad jūsų įstaigą gali uždaryti?

Šie žodžiai nė truputėlio neišgąsdino korsikiečio. Jis lyg niekur nieko supratingai dėbčiojo į Megrė, šypsojosi visa burna ir pirštu, ant kurio blykčiojo deimantas, glostė juodų ūsų galiukus.

– Mano komisare, aš niekada nenusižengiau taisyklėms. Galite paklausti savo kolegos Priolė.

Nors šį kartą buvo narpliojama žmogžudystės byla, ją kuruoti turėjo komisaras Priolė, dorovės brigados viršininkas. Mat žmogus buvo nužudytas įtartinomis aplinkybėmis įtartinoje aplinkoje. Deja, Priolė buvo išvykęs į Jurą, į kažkokio giminaičio laidotuves.

– Vadinasi, jūs atsisakote atsakyti į klausimus?

– Ką jūs, mano komisare, tikrai neatsisakau.

Megrė suraukė antakius ir vilkdamas kojas pasuko durų link. Atidaręs jas, tarė:

– Liuka, padirbėk dar šiek tiek su juo!

Ak, tas žvilgsnis! Ponas Paikas verte vėrė jį akimis! Nors ponas Paikas ir buvo simpatingas žmogus, Megrė kartais jusdavo, kaip ima nekęsti jo. Tokius jausmus jis jautė ir savo svainiui Mutonui. Kartą per metus, pavasarį, Mutonas atvykdavo į Rytų stotį su žmona – ponios Megrė seserim.

Mutonas irgi buvo simpatingas, niekam nieko bloga nelinkintis žmogus. Jo žmona – kaip reta linksma moteris. Vos tik jiedu peržengdavo Megrė buto, esančio Rišaro-Lenuaro bulvare, slenkstį, ji tuojau pat užsijuosdavo prijuostę ir skubėdavo padėti seseriai nudirbti namų ūkio darbus. Pirmą dieną viskas klostydavosi puikiai. Antra diena irgi praeidavo be didesnių netikėtumų.

– Rytoj mes išvažiuojame! – pareikšdavo Mutonas.

– Jokiu būdu! Nė nemanykite! – imdavo prieštarauti ponia Megrė. – Ir ko taip skubate?

– Vis tiek galų gale jums atsibosime.

– To niekada nebus!

Megrė antrindavo žmonai:

– Ką jūs, to niekada nebus!

Trečią viešnagės dieną komisaras Megrė jau nebūtų atsisakęs kokio nors netikėto darbelio, kad

tik nereikėtų pietauti namuose. Bet, o varge, nuo tos dienos, kai Megrė žmonos sesuo ištekėjo už Mutono ir porelė kasmet atvažiuodavo į Paryžių, nė karto nepasipainiojo byla, dėl kurios komisaras būtų galėjęs mesti visus šeimos reikalus ir leisti dienas bei naktis savo kabinete.

Penktą viešnagės dieną sutuoktiniai Megrė imdavo žvilgčioti vienas į kitą liūdnais žvilgsniais, tačiau Mutonai ir toliau mielai leido laiką giminaičių draugijoje. Taip praeidavo savaitė. Mutonai buvo tokie mieli, tokie malonūs, tokie paslaugūs, tokie diskretiški, kad ponus Megrė imdavo graužti sąžinė dėl to, jog jaučia jiems neapykantą.

Panašius jausmus komisaras išgyveno ir bendraudamas su ponu Paiku. Teisybė, praėjo dar tik trys dienos nuo to laiko, kai anglas lipa komisarui Megrė ant kulnų.

Kartą per atostogas Megrė nejučia prasitarė Mutonui:

– Kodėl jums neatvykus pavasarį į Paryžių pailsėti pas mus savaitėlę? Mes turime svečių kambarį, jame niekas negyvena.

Ir jie atvyko.

Panaši istorija susiklostė prieš keletą savaičių, kai Paryžiaus policijos prefektas oficialiai apsilankė pas

lordą – Londono merą. Svečiui buvo pasiūlyta vykti į garsųjį Skotland Jardą. Prefektas buvo maloniai nustebintas, kai sužinojo, kad aukštas pareigas užimantys anglų policijos valdininkai yra girdėję apie komisarą Megrė ir domisi jo darbo metodais.

– Galėtumėte atvažiuoti ir patys pasižiūrėti, kaip jis dirba, – pasiūlė geraširdis policijos prefektas.

Tereikėjo mandagiai pakviesti, kaip ir Mutonus. Į Paryžių buvo išsiųstas kuklutis, niekam nekrintantis į akis inspektorius Paikas, ir štai jau trys dienos, kai jis sekioja iš paskos Megrė. Tiesiog lipa komisarui ant kulnų.

Ponui Paikui buvo ne mažiau kaip trisdešimt penkeri ar net keturiasdešimt, bet jis atrodė kur kas jaunesnis. Iš pirmo žvilgsnio panėšėjo į rimtą studentą. Be jokios abejonės, jis buvo protingas žmogus, galbūt netgi itin aštraus proto. Stebėjo, klausėsi ir mąstė. Mąstė taip intensyviai, jog atrodė, kad girdi jo minčių eigą. Tai vargino.

Megrė jautėsi taip, tarsi visą laiką būtų sekamas. Nesutrikdomasis ponas Paikas stebėjo komisaro gestus, įdėmiai klausėsi jo kalbų ir viską krovėsi į galvą.

Deja, visas tas tris dienas nieko įdomaus taip ir neatsitiko. Baisi rutina. Vien šūsnys popierių. Nuobodžios kvotos, tokios kaip Karačio.

Paikas ir Megrė jau pradėjo suprasti vienas kitą be žodžių. Pavyzdžiui, tą akimirką, kai inspektoriaus pavaldinys išvedė iš kabineto naktinio kabareto šeimininką ir uždarė duris, anglas, žvelgdamas į Megrė, akimis nedviprasmiškai klausė:

– Dabar papešios vargšelį?

Tikriausiai papešios. Delikačiai elgdamasis su tokiais žmonėmis kaip Karačis, nieko nepeši. O kas paskui? Bet negi tai svarbu? Ši byla visiškai neįdomi. Jeigu padavėją nužudė, vadinasi, jis arba žaidė kokį nors negarbingą žaidimą, arba tapo konkuruojančios gaujos auka.

Kartais tie pienburniai imdavo aiškintis santykius ir nušluodavo kokį nors draugelį nuo kelio.

Duos Karačis parodymus ar neduos – tai visai nesvarbu, anksčiau ar vėliau kuris nors iš jo draugužių vis tiek užkibs ant kabliuko ir išduos savo bendrininkus. Greičiausiai tai padarys kuris nors iš informatorių. Įdomu, ar Anglijoje yra informatorių?

– Alio!.. Taip... Tai aš... Kas prašo?.. Leša?.. Tokio nepažįstu... Iš kur, sakote, jis skambina?.. Iš Porkerolio?.. Gerai, junkite...

Anglas nenuleido akių nuo Megrė, stebeilijo kaip Dievo akis legendoje apie Kainą.

– Alio!.. Aš labai blogai girdžiu... Leša?.. Taip... Gerai... Taip, aš supratau... Porkerolis... Ir šitai supratau...

Prispaudęs telefono ragelį prie ausies, Megrė žiūrėjo, kaip lango stiklais bėga lietaus lašai, ir galvojo, kad ten, Porkerolyje, nedidelėje Vidužemio jūros salelėje, Jero ir Tulono platumoje, dabar tikriausiai šviečia saulė. Pats ten niekada nėra buvęs, bet yra girdėjęs daug pasakojimų apie tuos kraštus. Ten apsilankę žmonės į Paryžių grįžta juodi kaip beduinai. Iš tos salos komisarui skambino pirmą kartą, ir jis pagalvojo, kad telefono laidai, ko gero, nutiesti po jūra.

– Taip... Ką jūs sakote?.. Nedidelio ūgio blondinas Liusone... Pagaliau aš pradedu kai ką prisiminti...

Su inspektoriumi Leša Megrė susipažino labai seniai Vandėjoje, kai keliems mėnesiams buvo išsiųstas į Liusoną. Ten jis turėjo peržiūrėti kažkokias painias administracines bylas.

– Dabar jūs tarnaujate Draginjano operatyvinėje brigadoje?.. Bet skambinate man iš Porkerolio...

Linijoje buvo girdėti kažkoks traškesys. Kartkartėmis pasigirsdavo telefoninininkių balsai:

– Alio! Paryžius... Paryžius... Alio!.. Paryžius... Paryžius...

– Alio! Tulonas... Mieloji, ar čia Tulonas? Alio! Tulonas...

Tikriausiai kitoje Lamanšo pusėje telefono linijos veikia prasčiau. Nesutrikdomasis ponas Paikas sekiojo akimis Megrė, nepraleisdamas pro ausis nė vieno žodžio. Inspektorius vartė rankoje pieštuką.

– Alio!.. Klausiate, ar aš pažįstu Marseleną? Kokį Marseleną? Kaip tai?.. Žvejys? Leša, gal galėtumėte kalbėti aiškiau?.. Iš to, ką pasakėte, aš nieko nesupratau. Kalbate apie tipą, kuris gyvena barke?.. Supratau... Na ir ką dar norite man pasakyti?.. Jis tvirtina, kad yra mano draugas?.. A? Jis taip tvirtino?.. Sakote, kad jis nebegyvas? Nužudytas vakar naktį?.. Bet kuo aš čia dėtas, mielas Leša?.. Tai ne mano sektorius... Jis visą vakarą kalbėjo apie mane?.. Sprendžiant iš jūsų žodžių, tik dėl to jis ir buvo nužudytas...

Megrė, vienoje rankoje tebelaikydamas pieštuką, kita pabandė užsidegti pypkę.

– Aš užsirašysiu, gerai... Marselis... Ne Marselenas?.. Pagaliau kaip jums patogiau. P – kaip Polis, A – kaip Artūras, K – kaip kinas... Taip, supra-

tau... Pako... Jūs išsiuntėte pirštų atspaudus?.. Tai buvo mano laiškas?.. Jūs įsitikinęs?.. Ar popierius su grifu?.. O koks grifas?.. „Terno aikštės aludė“?.. Kodėl gi ne? Ir ką aš jam tame laiške rašiau?..

Ponas Paikas sėdėjo šalia komisaro ir atkakliai vėrė jį akimis!

– Gerai, aš viską užsirašysiu... „Rytoj Žineta išvažiuoja į sanatoriją. Ji bučiuoja Jus. Siunčia nuoširdžiausius sveikinimus“... Ir tą laišką pasirašė Megrė?.. Ne, tai nebūtinai turėtų būti klastotė... Aš kai ką pradedu prisiminti... Tuojau pasižiūrėsiu į kartoteką... Atvažiuoti pas jus?.. Tikiuosi, jūs suprantate, kad tai ne mano reikalas...

Jis jau norėjo padėti ragelį, bet apsigalvojo ir uždavė klausimą, rizikuodamas nustebinti poną Paiką.

– Ar pas jus šviečia saulė?.. Pučia mistralis?.. Ir vis tiek saulėta?.. Gerai... Jeigu ką nors sužinosiu, pranešiu... Sutarta...

Ponas Paikas neuždavė jokių klausimų, bet taip pažvelgė į Megrė, kad komisaras prakalbo pats.

– Ar žinote, kur yra Porkerolio sala? – paklausė užsirūkęs pypkę. – Sako, kad ten labai gražu, nė kiek ne prasčiau kaip Kapryje arba Graikijos salose. Šiąnakt Porkerolyje buvo nužudytas žmogus,

bet tai ne mano sektorius. Jo laive buvo rastas mano laiškas.

– Ir tą laišką tikrai parašėte jūs?

– Tikriausiai. Žinetos vardas man kai ką primena. Eime su manim.

Ponas Paikas jau buvo susipažinęs su visomis kriminalinės policijos patalpomis. Vienas paskui kitą jiedu lipo laiptais į palėpę, kur buvo saugomos visos bylos asmenų, kada nors turėjusių reikalų su teisėsaugininkais. Anglo draugijoje Megrė jautė nevisavertiškumo kompleksą ir sutriko matydamas, kaip jo pražilęs bendradarbis, vilkintis pilkos spalvos palaidinį, čiulpia žibuoklėmis kvepiančius saldainius.

– Sakykite man, Langlua... Beje, ar jūsų žmona jaučiasi geriau?

– Pone Megrė, serga ne mano žmona, o uošvė.

– Šit kaip! Prašyčiau man atleisti... Ar ją jau operavo?

– Taip, vakar ji jau sugrįžo į namus.

– Langlua, pažiūrėkite, gal turite kokių nors duomenų apie Marselį Pako. Pavardė baigiasi raide „d“*.

* „Pako“ prancūziškai rašoma „Pacaud“ (*vert.*).

Orai Londone, ko gero, geresni nei Paryžiuje. O čia visą laiką į stogą barbena lietus, girdėti, kaip lietvamzdžiu bėga vanduo.

– Marselis? – paklausė ant kopėčių užlipęs tarnautojas.

– Taip, jis. Duokite man jo bylą.

Be pirštų atspaudų, ant kortelės buvo priklijuotos dvi nuotraukos, viena – iš priekio, kita – iš šono. Jis buvo nufotografuotas kriminalinėje policijoje be apykaklės, be kaklaraiščio, ryškiai apšviestas.

„Pako, Marselis Žozefas Etjenas, gimė Havre, jūrininkas...“

Megrė suraukė antakius ir įbedė žvilgsnį į nuotrauką, bandydamas bent ką nors prisiminti. Iš nuotraukos žvelgė trisdešimt penkerių metų vyriškis. Atrodė sulysęs, kažkoks suvargęs. Mėlynė po dešine akimi liudijo, kad, prieš patekdamas į fotografo rankas, Pako buvo rimtai kvočiamas.

Byloje buvo pateiktas ir gana ilgas jo padarytų nusikaltimų sąrašas. Havre, būdamas septynioliko, Pako įsivėlė į muštynes ir sužeidė žmogų. Po metų Bordo – ir vėl muštynės, sužeidimas, girtuokliavimas viešoje vietoje. Pako priešinosi jį tramdžiusiems policininkams. Muštynės ir sužeidimai prastos reputacijos įstaigoje Marselyje.

Megrė laikė kortelę taip, kad ją galėtų matyti ir jo kolega anglas. Neatrodė, kad ponas Paikas būtų labai nustebęs, savo povyza jis tarytum sakė: „Panašių dalykų yra ir pas mus, kitoje Lamanšo pusėje“.

„Valkatavimas siekiant specialių tikslų...“

Ar ten irgi esama panašių dalykų? Tai reiškė, kad Marselis Pako buvo suteneris. Už tai buvo nubaustas – išsiųstas į Afriką atlikti karinės tarnybos.

„Peštynės ir sužeidimai Nante...“

„Peštynės ir sužeidimai Tulone...“

– Tai bent peštukas, – pasakė Megrė ponui Paikui.

Paskui – kur kas didesni nusižengimai.

„Paryžius. Vagystė su masalu.“

Anglas paklausė:

– O ką tai reiškia?

Paaiškink, kad nori, tam džentelmenui, tautos, visame pasaulyje garsėjančios kaip nekalčiausios, atstovui!

– Tai speciali vagystės rūšis. Taip vagiama susiklosčius ypatingoms aplinkybėms. Vyras traukia su nepažįstama mergina į kokį nors įtartiną viešbutį, o paskui paaiškėja, kad dingo jo piniginė. Tokiais atvejais mergina beveik visada turi bendrininką. Ar supratote?

– Supratau.

Marselio Pako byloje buvo rašoma apie tris tokias vagystes ir kiekvieną kartą buvo minimas Žinetos vardas.

Toliau buvo vardijami kur kas rimtesni nusikaltimai. Pavyzdžiui, sužeidimas peiliu. Pako sužeidė kažkokį jam besipriešinantį vyriškį.

– Kaip supratau, čia kalbama apie gana tamsią asmenybę, – švelniu balsu pasakė ponas Paikas.

Jis taip raiškiai tarė prancūziškus žodžius, kad jie kartais nuskambėdavo gana ironiškai.

– Prisiminiau. Aš tikrai esu jam rašęs. Įdomu, kaip viskas vyksta Anglijoje?

– Labai korektiškai.

– Tikiu. O mes ne visada su jais cackinamės. Keista, bet jie dėl to dažniausiai nepyksta. Supranta, kad toks mūsų darbas. Ir taip, keliaudami iš vienos apklausos į kitą, mes pamažu susipažįstame.

– Marselis vadino jus savo draugu?

– Taip. Esu įsitikinęs, kad taip sakydamas jis buvo nuoširdus. Ypač gerai prisimenu merginą. Kai imu galvoti apie ją, man prieš akis iškyla popieriaus lapas su grifu. Jeigu pasitaikys proga, nusivesiu jus į Terno aikštės aludę. Ten labai jauku, o rauginti kopūstai – tikras skanumėlis. Ar mėgstate raugintus kopūstus?

– Retkarčiais neatsisakau jų paragauti, – be jokio entuziazmo atsakė anglas.

– Vidurdienį ir vakare aludėje galima išvysti keletą merginų prie apskrito stalo. Ten dirbo ir Žineta. Jos gimtinė – Bretanėje, netoli Sen Malo kaimo. Atvykusi į Paryžių, ji įsidarbino tarnaite pas kvartalo mėsininką. Pako ji žavėjosi, o šis verkdavo, kai kalbėdavo apie ją. Ar jus tai stebina?

Pono Paiko niekas nestebino, neišraiškingas jo veidas atrodė bejausmis.

– Susiklosčius tam tikroms aplinkybėms aš esu jiems šiek tiek padėjęs. Žineta sirgo džiova, bet nesigydė, kad nereikėtų skirtis su Marseliu. Kai jį pasodino į kalėjimą, nusprendžiau pasikalbėti su vienu iš savo draugų, gydytoju ftiziatru, ir šis sutiko apgyvendinti ją Savojoje. Štai ir viskas.

– Apie tai jūs ir rašėte Pako?

– Taip. Pako tuo metu sėdėjo kalėjime, o aš neturėjau laiko pas jį nuvažiuoti.

Megrė atidavė Langlua kortelę ir pasuko į laiptinę.

– Ar nemanote, kad mums reikėtų papusryčiauti?

Dar viena problema, susijusi su ponu Paiku. Viską turi daryti kaip galima sąžiningiau. Gal de-

rėtų pasikviesti anglą į kokį nors prabangų restoraną? Bet ar neatsitiks taip, kad kolegos, gyvenantys kitoje Lamanšo pusėje, ims manyti, jog prancūzų policininkai leidžia pačias darbingiausias valandas lėbaudami? Kita vertus, jeigu jis pasirinks kokią nors pigią užeigą, gali būti apkaltintas šykštumu.

Tą patį būtų buvę galima pasakyti ir apie aperityvą. Gerti? O gal geriau negerti?

– Jūs ketinate važiuoti į Porkerolį?

Gali būti, kad ponas Paikas panoro keliauti į pietus.

– Ne aš tai sprendžiu. Mano darbo vieta – Paryžius, Senos departamentas.

Apniukęs dangus buvo klaikios pilkos spalvos, ir net žodis „mistralis“ skambėjo viliojamai.

– Jūs mėgstate vėdarus?

Komisaras nusivedė anglą į vieną iš Halių (centrinio turgaus) restoranėlių ir pavaišino tuo metu madingais Keno vėdarais ir Siuzetės sklindžiais. Juos patiekė variniame inde.

– Tokias dienas mes vadiname tuščiomis.

– Mes irgi.

Įdomu, kokią nuomonę apie jį susidarė Skotland Jardo atstovas?

Atvažiavo norėdamas išstudijuoti „Megrė metodus“, o Megrė neturi jokių metodų. Pamatė apkūnų storžievį, kuris jam tikriausiai panėšėjo į eilinį prancūzų pareigūną. Kiek dar laiko sekios jam iš paskos?

Antrą valandą jiedu grįžo į Auksakalių krantinę. Karačis tebebuvo skyriuje. Sėdėjo kambarėlyje, primenančiame stiklinį narvą, kuriame paprastai liudytojai laukdavo, kol juos pakvies į apklausą. Iš to buvo galima spręsti, kad tardytojams iki šiolei taip ir nepavyko nieko gero išpešti ir kad netrukus liudytojas vėl bus kvočiamas.

– Ar jis jau pavalgė? – paklausė ponas Paikas.

– Nežinau. Tikriausiai. Kartais jam atneša sumuštinių.

– Bet tai būna retai?

– Būna, kad jie pasninkauja, bet tai padeda atgaivinti atmintį.

– Pone komisare, jus kviečia viršininkas.

– Turiu trumpam palikti jus vieną, pone Paikai.

Nors šiek tiek pasisekė. Juk anglas nesivilks jam iš paskos į viršininko kabinetą.

– Įeikite, Megrė. Man ką tik skambino iš Draginjano operatyvinės brigados.

– Numanau, ką norite pasakyti.

– Taip, juk neseniai Leša iš ten ir jums skambino. Ar dabar turite labai daug darbo?

– Nelabai. Tik tas svečias...

– Atrodo, jis jau spėjo jums nusibosti.

– Ponas Paikas – labai korektiškas žmogus.

– Ar jūs prisimenate Pako?

– Prisiminiau, kai susipažinau su jo byla.

– Įdomi istorija, ar ne?

– Žinau tik tiek, kiek telefonu man papasakojo Leša. Jis taip stengėsi kuo suprantamiau paaiškinti, kad iš jo žodžių nedaug ką tesupratau.

– Man paskambino vyriausiasis komisaras, mudu ilgai šnekėjomės. Jis primygtinai reikalauja, kad jūs vyktumėte į Porkerolį. Įsitikinęs, kad Pako buvo nužudytas dėl jūsų.

– Dėl manęs?

– Jis nežino, kaip kitaip galėtų paaiškinti Pako mirties priežastis. Jau daug metų Pako, labiau žinomas kaip Marselenas, gyveno Porkerolyje, savo laive. Ten jis buvo labai populiarus asmuo. Kaip supratau iš komisaro žodžių, Pako greičiau buvo valkata, o ne žvejys. Žiemą jis šlaistydavosi be jokio darbo, o vasarą plukdydavo turistus žvejoti. Toje saloje nėra žmonių, kurie būtų buvę suinteresuoti, kad jis mirtų. Marselenas neturėjo priešų,

jis su niekuo nesipyko. Nieko iš jo nepavogė, teisybė, vogti nebuvo ko.

– Kaip jis buvo nužudytas?

– Kaip tik tai labiausiai ir domina vyriausiąjį komisarą.

Viršininkas žvilgtelėjo į pastabas, kurias buvo užsirašęs kalbėdamasis telefonu.

– Aš nežinau tos vietovės, todėl man sunku tiksliai įsivaizduoti. Užvakar vakare...

– O aš iš pokalbio supratau, kad buvo kalbama apie vakarykštę dieną...

– Ne, tai atsitiko užvakar. Keletas žmonių susirinko „Nojaus laive". Matyt, tai kokia nors smuklė arba kavinė. Tokiu metų laiku paprastai ten renkasi tik nuolatiniai lankytojai. Visi vienas kitą gerai pažįsta. Tarp jų buvo ir Marselenas. Jie šnekėjosi įprastomis temomis, paskui Pako prakalbo apie jus.

– Bet kodėl?

– Nežinau. Visi mėgsta paplepėti apie garsius žmones. Marselenas tvirtino, kad jūs esate jo draugas. Galbūt kuris nors iš to būrelio suabejojo profesinėmis jūsų savybėmis? Kad ir kaip būtų, jis gynė jus labai karštai.

– Ar jis buvo girtas?

– Jis visada būdavo daugiau ar mažiau apgirtęs. Tuo metu pūtė stiprus mistralis. Nežinau, kuo čia dėtas mistralis, bet, kaip supratau, tai kažką reiškė. Tikriausiai dėl mistralio Pako, užuot, kaip visada, ėjęs miegoti į laivą, tą vėlų vakarą patraukė į šalia parko esančią lūšną, kurioje žvejai laikydavo savo tinklus. Kitą rytą jį rado negyvą su keliomis kulkų žymėmis galvoje. Žudikas gerai pasidarbavo, iššaudė visą apkabą. Negana to, jis smogė aukai į veidą kažkokiu sunkiu daiktu. Iš visko sprendžiant, užpuolikas buvo siaubingai įsiutęs.

Megrė pažvelgė į Seną pro lietaus uždangą ir pagalvojo, kad ten, prie Viduržemio jūros, dabar tikriausiai šviečia saulė.

– Buasveras, vyriausiasis komisaras, – šaunus vaikinas. Kadaise aš jį pažinojau. Ne karštakošis. Jis neseniai atvyko į nusikaltimo vietą, bet jau šiandien turi grįžti. Buasveras pritaria Leša nuomonei, kad būtent kalbos apie jus ir buvo pagrindinė tos dramos priežastis. Komisaras netgi linkęs manyti, kad tas, kuris šovė į Marseleną, iš tikrųjų taikėsi į jus. Ar supratote, ką turiu galvoje? Tas žmogus taip nekenčia jūsų, kad pasiryžęs nužudyti kiekvieną, kuris tik pabando jus ginti ir pavadina savo draugu.

– O ar Porkerolyje yra žmonių, kurie taip nekenčia manęs?

– Tai labiausiai ir trikdo komisarą Buasverą. Saloje visi vienas kitą gerai pažįsta. Žmonės pažįsta kiekvieną atvykstantįjį ir išvykstantįjį. Iki šiolei nebūtum radęs nė vieno, kurį būtum galėjęs įtarti. Reikėtų labai pasistengti norint nežinia dėl ko prikibti. Ką jūs apie tai manote?

– Aš manau, kad ponui Paikui būtų ne pro šalį vykti į pietus.

– O jums?

– Būčiau laimingas, jeigu galėčiau važiuoti vienas.

– Taigi kada išvykstate?

– Naktiniu traukiniu.

– Kartu su ponu Paiku?

– Taip, kartu su ponu Paiku!

Galbūt anglas manė, kad prancūzų policija savo pareigūnus į nusikaltimo vietą veža galingais automobiliais?

Šiaip ar taip, jis turėtų bent numanyti, kad kriminalinės policijos komisarai tam gali skirti nedaug lėšų. Ar teisingai pasielgė Megrė? Jeigu važiuotų vienas, tikrai pasitenkintų plackartu. Kai atsidūrė Liono geležinkelio stotyje, dar šiek tiek dvejojo,

bet paskutinę akimirką apsisprendė ir nupirko du miegamojo vagono bilietus.

Vagonas buvo prabangus. Koridoriuje stumdėsi prašmatnūs keleiviai, įspūdingas buvo ir jų bagažas. Puošni minia su gėlių puokštėmis rankose buvo atėjusi išlydėti kažkokios kino žvaigždės.

– Tai „Mėlynasis ekspresas“, – sumurmėjo Megrė lyg atsiprašinėdamas.

Daug ką būtų atidavęs, jeigu būtų galėjęs sužinoti, ką apie visa tai mano jo kolega. Po paraliais, jie bus priversti nusirenginėti vienas kito akivaizdoje. O rytoj rytą reikės laukti eilėje prie mažyčio tualeto kambario durų.

– Trumpai drūtai, – pareiškė ponas Paikas, jau spėjęs persirengti pižama ir chalatu, – tyrimas prasidėjo.

Įdomu, ką jis norėjo tuo pasakyti? Anglas prancūziškai kalbėjo taip tiksliai, jog visada atrodė, kad po jo žodžiais kažkas slypi.

– Taip, tyrimas prasidėjo.

– Ar jūs padarėte Marseleno kortelės kopiją?

– Ne. Turiu prisipažinti, kad tokia mintis man net nebuvo atėjusi į galvą.

– Ar jūs išsiaiškinote, kur dabar toji moteris? Jeigu atmintis manęs neapgauna, jos vardas – Žineta?

– Ne, neišsiaiškinau.

Ponas Paikas metė žvilgsnį į komisarą, galbūt todėl, kad norėjo papriekaištauti.

– Ar turite suėmimo orderį?

– Ne. Turiu tik leidimą pradėti tirti šią bylą, kad galėčiau pasikviesti ir apklausti man reikalingus žmones.

– Ar esate kada nors buvęs Porkerolio saloje?

– Niekada. Aš mažai pažįstu pietus. Kartą man yra tekę atlikti tyrimą Antibuose ir Kanuose, bet nedaug ką pavyko išsaugoti atmintyje. Didžiausią įspūdį padarė baisus karštis. Visą laiką būdamas ten mirtinai norėjau miego.

– Jums nepatinka Vidužemio jūra?

– Aš visada prastai jaučiuosi ten, kur negaliu rimtai atsidėti darbui.

– Vadinasi, jūs iš tų, kurie visas jėgas atiduoda darbui?

– Šito aš nežinau.

Ir tai buvo tiesa. Viena vertus, kai Megrė pradėdavo tirti kokią nors naują bylą, imdavo keiksnoti, kad vėl sugrius jam įprasta darbų tvarka. Kita vertus, kai komisarui keletą dienų tekdavo slampinėti be darbo, jis paniurdavo, imdavo nerimauti.

– Ar jūs gerai miegate traukinyje?

– Aš visur gerai miegu, – atsakė ponas Paikas.

– Ar ratų stuksenimas netrukdo jums mąstyti?

– Matot, aš retai kada mąstau!

Megrė užsirūkė pypkę, ir kupė netrukus jau skendėjo dūmuose. Komisaras susierzino, juolab kad anglas nerūkė.

– Vadinasi, jūs dar nežinote, nuo ko reikėtų pradėti?

– Tikrai nežinau. Nėra jokio siūlo galo, kurio galėčiau stvertis.

– Dėkoju.

Buvo visiškai aišku, jog ponas Paikas įsidėmi visus, net pačius nereikšmingiausius, Megrė pasakytus žodžius, jog jis viską kraunasi į galvą, kad vėliau galėtų atkurti atmintyje. Grįžęs į Skotland Jardą, tikriausiai susikvies visus savo bendradarbius (galbūt net prie mokyklinės lentos) ir, aiškiai tardamas žodžius, sakys:

– Per kvotą komisaras Megrė...

Kas bus, jeigu komisarą ištiks nesėkmė? Jeigu paaiškės, kad tai viena iš tų istorijų, kai esi priverstas mindžikuoti vietoje, o tiesa išaiškėja tik po kokių dvidešimties metų, ir tai visiškai atsitiktinai? Bet gali būti ir taip, kad Leša rytoj pasitiks juos perone ir lyg niekur nieko pasakys:

– Viskas baigta! Suėmėme girtuoklį, kuris nužudė Pako. Jis pats prisipažino.

Visaip gali atsitikti... Ponia Megrė neįdėjo chalato komisarui į lagaminą. Nenorėjo, kad jis dėvėtų seną drabužį, primenantį vienuolio abitą. Vilkėdamas naktinius marškinius, komisaras jautėsi labai nejaukiai.

– Gal norite naktinės kepuraitės? – paklausė ponas Paikas ir ištiesė Megrė sidabrinį flakoną bei taurę. – Taip mes vadiname paskutinę viskio taurelę, kurią išlenkiame prieš miegą.

Megrė gurkštelėjo viskio. Beje, jis nebuvo įpratęs gerti viskio prieš eidamas miegoti. Ko gero, ponas Paikas irgi nemėgo kalvadoso, nors buvo priverstas kartu su Megrė gerti jį visas tris dienas.

Komisarą pažadino knarkimas. Atmerkęs akis, jis išvydo alyvmedžiais apaugusius Ronos krantus. Vadinasi, jie jau pravažiavo Avinjoną.

Danguje švietė saulė, virš upės pleveno lengvas rūkas. Anglas, ką tik nusiskutęs, elegantiškas nuo galvos iki kojų, stovėjo koridoriuje priglaudęs veidą prie stiklo. Tualete buvo taip švaru, tarsi juo niekas nesinaudotų. Ten šiek tiek kvepėjo lavandomis.

Megrė, ką tik atsibudęs, dar nesuvokdamas, kokia jo nuotaika, atsidarė lagaminą ir niurzgėdamas ėmė ieškoti savo skustuvo:

– Kad tik dabar nepasirodyčiau kaip koks idiotas.

Galbūt toks grubumas buvo Megrė reakcija į nepriekaištingą pono Paiko korektiškumą...

2

„NOJAUS LAIVO“ KLIENTAI

Apskritai pirmasis raundas klostėsi visiškai padoriai. Tai nereiškia, kad jie varžėsi vienas su kitu, bent jau profesijos srityje. Ponas Paikas iš tikrųjų dalyvavo policinėje Megrė veikloje, tačiau tik kaip žiūrovas.

Ir vis dėlto Megrė pagalvojo būtent taip: „Pirmasis raundas“. Ką gi, komisaras buvo susikūręs jam vienam įprastą žodyną.

Pavyzdžiui, kai jis pulmano koridoriuje priėjo prie anglo inspektoriaus, netikėtai užkluptas ponas Paikas, žinoma, pabandė nuslėpti savo jausmus. Galbūt todėl, kad buvo drovus. Šiaip ar taip, Skotland Jardo valdininkui nederėtų gėrėtis vienu iš nuostabiausių pasaulio peizažų, jam nepritiktų mėgautis reginiu, kai teka saulė. O gal anglas manė, kad nepadoru rodyti susižavėjimą matant pašaliniams.

Megrė, net nesusimąstydamas, skyrė tašką savo naudai.

Vagone-restorane ponas Paikas taip pat gavo tašką, ir teisėtai. Smulkmena: jis tiesiog šiek tiek susiraukė, kai jam buvo patiekta kiaušinienė su bekoniena, kuri jo šalyje, be abejo, buvo skanesnė.

– Jūs nesate buvęs prie Vidužemio jūros, pone Paikai? – paklausė Megrė.

– Atostogas aš paprastai leidžiu Sasekse. Nors vieną kartą buvau nukakęs į Egiptą. Jūra buvo pilka, audringa, beveik visą laiką lijo lietus.

Megrė, ne itin mėgęs pietus, dabar jautė nenugalimą norą girti juos.

Abejotinas taškas: metrdotelis, kuris atpažino komisarą (tikriausiai kur nors jau buvo jį aptarnavęs), iškart po pirmųjų pusryčių pataikaujamu tonu pasiūlė:

– Gal taurelę ko nors stipresnio, kaip paprastai?

Kaip tik vakar inspektorius, tarsi neteikdamas tam reikšmės, pastebėjo, kad anglų džentelmenas dieną niekada negeria stiprių gėrimų.

Atvykęs į Jerą, Megrė davė sau neginčijamą tašką. Prie geležinkelio stoties augančios palmės, nutviekstos karštos, kaip Sacharoje, saulės, šį kartą atrodė apmirusios. Buvo galima pamanyti, kad tą

rytą atidaromas koks nors didelis turgus, mugė ar šventė, nes vežimai, nedideli sunkvežimiai, sunkiosios mašinos panėšėjo į judančias ankstyvųjų daržovių, vaisių ir gėlių piramides.

Ponui Paikui, kaip ir Megrė, gniaužė kvapą. Jie jautėsi taip, tarsi būtų pakliuvę į kitą pasaulį, ir varžėsi, nes vilkėjo tamsiais drabužiais, su kuriais dar vakar vakare pliaupiant lietui vaikštinėjo Paryžiaus gatvėmis.

Reikėjo, kaip tai padarė inspektorius Leša, apsivilkti geltonžiedės razetos spalvos kostiumą ir marškinius su atvira apykakle. Megrė ne iš karto atpažino inspektorių. Prisiminė tiktai pavardę ir miglotai įsivaizdavo, kaip jis atrodo. Per nešikų minią besibraunantis Leša – mažas, sulysęs, be skrybėlės, avintis lengvais vasariniais batais – buvo panašus į berniūkštį.

– Eikite šen, šefe!

Ar šį kartą Megrė nusipelnė dar vieno taško savo naudai? Šitas velnio neštas ir pamestas ponas Paikas vertindavo viską, ką darė Megrė, ir neįmanoma buvo sužinoti, kada parašydavo jam gerą pažymį, o kada – blogą. Oficialiai Leša derėjo į Megrė kreiptis „pone komisare“, nes jis nebuvo tiesioginis jo pavaldinys. Bet Prancūzijoje nedaug atsirastų polici-

ninkų, kurie įstengtų atsispirti pagundai su draugišku familiarumu vadinti komisarą tiesiog šefu.

– Pone Paikai, jūs jau neakivaizdžiai pažįstamas su inspektoriumi Leša. Leša, tai ponas Paikas iš Skotland Jardo.

– Jie taip pat domisi šia byla?

Leša buvo taip įsijautęs į Marseleno istoriją, jog jo nė kiek nebūtų nustebinusi žinia, kad ji pripažinta tarptautinės reikšmės byla.

– Ponas Paikas atvažiavo į Prancūziją studijuoti mūsų darbo metodų.

Jie veržėsi iš minios, ir Megrė niekaip negalėjo atsistebėti, kodėl Leša žengia kažkaip keistai, šonu, vis sukdamas sprandą.

– Eime greičiau, – paragino jis. – Mano mašina stovi prie įėjimo.

Tai buvo maža tarnybinė mašina. Tik atsisėdęs į ją, inspektorius atsiduso:

– Jūs turėtumėte būti atsargesnis. Visi mano, kad nusikaltėlis galanda prieš jus dantis.

Vadinasi, prieš keletą sekundžių minioje tas smulkutis Leša buvo pasiruošęs bet kurią akimirką ginti Megrė!

– Važiuojame į salą tuojau pat? Ar Jere jums nereikia sutvarkyti kokių nors reikalų?

– Ne, galime važiuoti.

Ir jie nuriedėjo. Vietovė buvo lygi, ji priminė dykumą. Kelias apsodintas eglūnų krūmais, kai kur matyti palmės. Vėliau dešinėje pasirodė balti druskožemiai. Viskas buvo taip neįprasta, atrodė, tarsi jie būtų persikėlę į Afriką. Dangus žydras kaip porcelianas, ramybės nedrumsčia nė menkiausias vėjelis.

– O kur mistralis? – su vos pastebima ironija paklausė Megrė.

– Vakar vakare jis staiga liovėsi pūtęs. Pačiu laiku. Pūtė devynias dienas iš eilės, o to pakanka, kad visiems įsipyktų.

Megrė buvo nusiteikęs skeptiškai. Šiauriečiai (o šiaurė prasideda Liono apylinkėse) niekada rimtai nevertina mistralio. Taigi visiškai atleistina, kad ponas Paikas irgi demonstravo, koks jis abejingas.

– Iš salos niekas neišvyko. Galite apklausti visus, kurie leido joje tą dieną, kai buvo nužudytas Marselenas. Žvejai aną naktį dėl audros į jūrą neišplaukė. Bet vienas minininkas iš Tulono ir keletas povandeninių laivų manevravo salos reide. Aš skambinau į admiralitetą. Atsakymas buvo labai konkretus. Nė vienas laivas nekirto farvaterio.

– Vadinasi, žudikas tebėra saloje?

– Turėsite galimybę pats viską išsiaiškinti.

Leša vaidino senbuvio, pažįstančio ir salą, ir jos gyventojus, vaidmenį. Megrė čia buvo naujokas, o tai visada gana nemalonus vaidmuo. Pusvalandį pavažiavęs, automobilis sustojo uolėtame kyšulyje, kur nebuvo nieko, išskyrus Provanso stiliaus viešbutį ir keletą žvejų namelių, nudažytų rausva ir šviesiai mėlyna spalvomis.

Tai buvo taškas Prancūzijos naudai, nes visus sužavėjo prieš akis atsivėręs vaizdas. Jūra buvo nepaprastai mėlyna, tokios spalvos ji paprastai vaizduojama tik atvirukuose. Horizonte, saulėtuose toliuose, tingiai tįsojo sala, ryškiai žalios jos kalvos, raudonos ir geltonos spalvų uolos.

Prie lentinių tiltelių pabaigos plūduriavo šviesiai žalias su baltu borteliu žvejų laivelis.

– Tai mūsų valtis. Aš paprašiau Gabrielio, kad jis atplukdytų mane ir palauktų jūsų. Pašto kateris „Kormoranas“ užsuka čia tik aštuntą valandą ryto ir penktą valandą vakaro. Gabrielio pavardė – Gali. Aš jums jau sakiau, kad šioje saloje gyvena daug Gali ir Morenų. Daugumas Porkerolio gyventojų turi vieną iš šių dviejų pavardžių.

Leša tempė lagaminus, jo rankose jie atrodė labai dideli. Katerio variklis jau burzgė. Visa tai at-

rodė truputį nerealiai; buvo sunku patikėti, kad jie atvyko čionai tirti nužudymo.

– Aš nepasiūliau jums apžiūrėti lavono. Jis Jere. Skrodimas atliktas vakar vakare.

Tarp Žjeno kyšulio ir Porkerolio salos buvo apie tris mylias kelio. Jiems plaukiant tarsi šilkiniu vandeniu, ėmė ryškėti salos kontūrai, aiškiau buvo matyti kyšuliai, įlankos, žalumoje skendinti sena tvirtovė ir pačiame centre – mažytė šviesių namų grupė, balta bažnyčios varpinė. Šie statiniai atrodė taip, tarsi būtų vaiko pastatyti iš trinkelių.

– Kaip jums atrodo, ar man pavyks gauti maudymosi kostiumą? – kreipėsi į Leša anglas.

Megrė nebuvo apie tai susimąstęs; pasilenkęs per bortą, jis apžiūrinėjo po laiveliu slenkantį jūros dugną. Jūros gylis šioje vietoje – ne mažiau kaip dešimt metrų, bet vanduo tą rytą buvo toks skaidrus, kad be jokio vargo buvo galima įžiūrėti smulkiausias povandeninio peizažo detales. Ir tai buvo tikras peizažas – su lygumomis, padengtomis žaluma, su uolėtomis kalvomis, su tarpekliais ir bedugnėmis, tarp kurių tarsi besiganančios bandos plaukiojo guotai žuvų.

Megrė, šiek tiek sumišęs, tarsi jį būtų užklupę bežaidžiant vaikiškus žaidimus, pasižiūrėjo į poną

Paiką, bet tuoj pat skyrė sau dar vieną tašką: Skotland Jardo inspektorius, susižavėjęs ne mažiau nei jis, taip pat neatplėšė akių nuo jūros dugno.

Kai kur nors atvažiuoji pirmą kartą, iškart visada sunku įsivaizduoti, kur kas yra. Iš pradžių viskas atrodo neįprasta. Taip ir šį kartą. Uostas mažytis, kairėje – molas, dešinėje – uolėtas kyšulys, apaugęs skėtinėmis pušimis. Už uosto matyti raudoni stogai, balti ir rausvi namai tarp palmių, mimozų ir eglūnų.

Ar Megrė kada nors yra regėjęs mimozas kur nors kitur, o ne mažųjų pardavėjų krepšiuose Paryžiuje? Komisaras jau neprisiminė, ar jos žydėjo, kai jis prieš keletą metų tyrė nusikaltimą Antibuose ir Kanuose.

Ant molo būriavosi žmonės. Laiveliuose, išdažytuose kaip Kalėdų eglutės žaisliukai, sėdėjo žvejai.

Žmonės įdėmiai stebėjo, kaip Megrė ir ponas Paikas lipa į krantą. Galbūt saliečiai jungiasi į kokias nors grupes? Tik vėliau Megrė pradėjo atkreipti dėmesį į tokias smulkmenas. Kažkoks žmogus, apsirengęs baltais drabužiais, su balta kepure ant galvos, pasveikino jį, pakeldamas ranką prie smilkinio. Komisaras iš karto nepažino šio žmogaus.

– Tai Šarlo! – sušnibždėjo jam į ausį Leša.

Tuo metu šis vardas Megrė nieko nesakė. Netardamas nė žodžio, kažkoks basas milžinas sudėjo bagažą į vežimėlį ir pasuko į kaimo aikštę.

Megrė, Paikas ir Leša patraukė paskui jį. Jiems iš paskos sekė vietos gyventojai; visą tą laiką tvyrojo kažkokia neįprasta tyla.

Aikštė buvo didelė ir tuščia. Aplinkui augo eukaliptai, akį traukė įvairių spalvų namai, šiek tiek aukščiau kyšojo mažytė geltona bažnytėlė su balta varpine. Ten buvo ir keletas kavinių su šešėlyje skendinčiomis terasomis.

– Aš galėjau užsakyti jums kambarius viešbutyje „Grand Hôtel“. Jau dvi savaitės, kai jis atvėrė duris lankytojams. Bet pamaniau, kad jums būtų geriau apsistoti „Nojaus laive“. Paaiškinsiu kodėl.

Per trumpą laiką susikaupė daug informacijos, kai ką reikėjo paaiškinti. Į aikštę išeinanti „Nojaus laivo“ terasa buvo didesnė negu kitų kavinių; ją ribojo akmeninė sienelė ir visokiausi žalumynai. Viduje buvo vėsu, tamsoka, bet jauku; nosį kuteno virtuvės ir baltojo vyno kvapai.

Dar vienas žmogus, vilkintis virėjo drabužiais, bet be virėjo kepurės ant galvos, ėjo jų link ištiesęs ranką. Jo veide spindėjo šypsena.

– Pone Megrė, esu laimingas, galėdamas jus priimti. Aš paskyriau jums patį geriausią kambarį. Išgersite baltojo vyno?

Leša pristatė:

– Tai Polis, „Nojaus laivo“ šeimininkas.

Kavinės grindys buvo išklotos raudonomis plytelėmis. Ši įstaiga labiau priminė bistro. Baltasis vynas – šaltas, žalsvokas, skanus.

– Į jūsų sveikatą, pone Megrė. Aš net nedrįsau tikėtis, kad kada nors man nusišypsos laimė priimti jus „Nojaus laive“.

Poliui nė motais, kad komisaras atvyko į jų salą tirti nusikaltimo. Atrodo, visi jau spėjo užmiršti apie Marseleno mirtį. Žmonių grupelės, kurias komisaras Megrė ką tik matė prie molo, dabar jau buvo aikštėje ir pamažu artėjo prie „Nojaus laivo“. Keletas žmonių netgi prisėdo ant terasos.

Iš visko sprendžiant, dabar juos labiausiai domino komisaras Megrė, gyvas Megrė, ir jo atvykimas į salą. Lyg jis būtų buvęs kokia nors kino žvaigždė.

Ar jis jautėsi pakankamai tvirtas? Galbūt Skotland Jardo policininkai pačioje tyrimo pradžioje pasitiki savimi kur kas labiau nei jis? Ponas Paikas dairėsi į visus ir neištarė nė žodžio.

– Aš norėčiau šiek tiek atsigaivinti, – pagaliau išspaudė Megrė ir išgėrė dvi taures baltojo vyno.

– Žožo! Parodyk ponui Megrė jo kambarį! Pone komisare, ar jūsų draugas taip pat eis į savo kambarį?

Žožo – tai juodai apsirengusi, plačiai besišypsanti jaunutė tamsiaplaukė tarnaitė mažomis smailiomis krūtimis.

Visas namas kvepėjo provansietiška žuviene ir šafranu. Viršutinės laiptų aikštelės, kaip ir kavinės, grindys buvo išklotos raudonomis plytelėmis. Iš ten buvusių trijų ar keturių kambarių komisarui tikrai teko pats geriausias. Vienas jo langas žvelgė į aikštę, kitas į jūrą. Galbūt jį reikėtų pasiūlyti ponui Paikui? Dabar per vėlu. Jam jau parodė kitas duris.

– Gal jūs, pone Megrė, dar ko nors pageidautumėte? Vonia koridoriaus gale. Atrodo, yra karšto vandens.

Leša sekė paskui jį. Ir kas čia keista? Taip ir turi būti. Bet Megrė vis dėlto į savo kambarį jo nepakvietė. Nenorėjo trikdyti kolegos iš Anglijos. Dar ims ir pamanys, kad nuo jo kas nors slepiama, kad jam neatskleidžiamos *visos* paslaptys.

– Nusileisiu po kelių minučių, Leša.

Norėjo tarti keletą malonių žodžių inspektoriui, kuris taip rūpestingai viskuo pasirūpino. Megrė tarsi per miglą prisiminė, kad Liusone girdėjo daug kalbų apie Leša žmoną. Stovėdamas tarpduryje, komisaras kuo nuoširdžiausiai paklausė:

– O kaip gyvena žavioji ponia Leša?

Bet vargšelis inspektorius tik liūdnai sumurmėjo:

– O argi jūs nežinojote? Ji paliko mane. Štai jau aštuoneri metai, kai ji paliko mane.

Koks netaktas! Megrė staiga prisiminė: Liusone apie ponią Leša todėl tiek daug ir kalbėjo, kad ji buvo neištikima vyrui.

Įėjęs į savo kambarį, Megrė nusivilko švarką, nusiprausė, išsivalė dantis, pasirąžė stovėdamas prie lango, paskui, tarsi norėdamas išbandyti čiužinio spyruokles, keletą minučių pagulėjo ant lovos. Gardus pietų kvapas iš virtuvės skverbėsi į visas namo kerteles. Komisaras svarstė, ar nebūtų geriau žemyn lipti be švarko, nes buvo karšta, bet galų gale nusprendė, kad nenori būti pernelyg panašus į poilsiautoją.

Tuo metu, kai jis pasirodė apačioje, prie baro sėdėjo keletas žmonių, daugiausia vyrų, vilkinčių žvejų drabužiais. Leša komisaro laukė ant slenksčio.

– Gal norite šiek tiek pasivaikščioti, šefe?

– Palauksime pono Paiko.

– Jis jau išėjo.

– Kur?

– Maudytis. Polis paskolino jam maudymosi kostiumą.

Ir jie patraukė uosto link.

– Šefe, man atrodo, jums reikia būti labai atsargiam. Tas, kuris nužudė Marseleną, pritvinkęs pykčio jums ir stengsis atkeršyti.

– Palaukime, kol ponas Paikas išlips iš vandens.

Leša parodė į galvą, kyšančią iš jūros už laivelių, ir tarė:

– Jis taip pat vykdo tyrimą?

– Jis stebi. Mes neturime sudaryti įspūdžio, neva ką nors rezgame jam už nugaros.

– Mums būtų ramiau viešbutyje „Grand Hôtel“. Šis viešbutis ką tik pradėjo veikti, jame dar nėra žmonių. Turiu jums pasakyti, kad salos gyventojai įpratę rinktis pas Polį. Ten viskas ir prasidėjo, nes būtent ten Marselenas kalbėjo apie jus, tvirtino, kad jūs – jo draugas.

– Palaukime pono Paiko.

– Jūs ketinate apklausti liudytojus jam dalyvaujant?

– Teks tai daryti.

Leša susiraukė, bet neišdrįso prieštarauti.

– Kur jūs ketinate juos iškviesti? Merijoje yra tik viena salė su suolais, stalu, vėliavomis Liepos keturioliktosios garbei ir biustu. Meras turi krautuvėlę prie pat „Nojaus laivo“. Pažiūrėkite, jis kaip tik dabar stumia dviratį vežimėlį.

Ponas Paikas toje vietoje, kur stovėjo grandine pririštas barkas, ramiai brido į krantą taškydamas saulėje tviskantį vandenį.

– Vanduo nuostabus, – pasakė jis.

– Jeigu norite, mes palauksime čia, kol jūs persirengsite.

– Man ir taip patogu.

Šį kartą taškas jo naudai. Liesu pono Paiko kūnu ritosi vandens lašai. Su vienomis glaudėmis jis jautėsi nė kiek ne prasčiau nei tada, kai vilkėdavo juodu kostiumu.

Ponas Paikas parodė į pilką jachtą, išmetusią inkarą už kelių kabeltovų nuo kranto. Joje buvo iškelta anglų vėliava.

– Kas tai per jachta?

Leša paaiškino:

– Tai „Šiaurinė žvaigždė“. Ši jachta atplaukia čionai beveik kasmet. Jos šeimininkė – ponia Elena

Vilkoks. Beje, jos vardu pavadinta ir viena iš viskio rūšių. Ji yra fabriko, gaminančio „Vilkoks“ viskį, savininkė.

– Ar ji jauna?

– Toji moteris gana gerai išsilaikiusi. Gyvena jachtoje su savo sekretoriumi Filipu de Morikūru ir dviem jūrininkais. Porkerolyje yra dar vienas anglas, saloje jis gyvena ištisus metus. Iš šios vietos matyti jo namas. Štai tas su minaretu.

Pono Paiko, atrodo, nesužavėjo žinia, kad sutiks čia savo kraštiečių.

– Tai majoras Belemas, bet salos gyventojai jį vadina tiesiog majoru, kartais ir Tedžiu.

– Jei neklystu, jis – Indijos armijos majoras?

– Nežinau.

– O ar daug jis geria?

– Daug. Šį vakarą pamatysite jį „Nojaus laive“. Jūs visus pamatysite „Nojaus laive“, taip pat ir ponią Vilkoks bei jos sekretorių.

– Ar jie buvo ten, kai Marselenas kalbėjo apie mane? – paklausė Megrė tiesiog tam, kad ką nors pasakytų.

– Taip. Jie visi buvo „Nojaus laive“, kas vakarą ten renkasi. Po savaitės ar dviejų į Porkerolį ims plūsti turistai, ir gyvenimas saloje pasikeis. Ir da-

bar čia gyvenimo ritmas nebe toks kaip žiemą, kai vietos gyventojai saloje lieka vieni, bet tikrasis sezonas dar neprasidėjo. Kol kas atvyko tik tie, kurie susirenka čia kasmet. Ar supratote, ką norėjau pasakyti? Yra nemažai žmonių, atplaukiančių į salą jau daug metų, jie pažįsta visus salos gyventojus. Majoras Belemas jau aštuoneri metai gyvena viloje su minaretu. O greta jos stovi ir pono Emilio vila.

Leša neryžtingai pažvelgė į Megrė. Matyt, jis šiek tiek drovėjosi savo kraštiečių.

– Ponas Emilis?

– Jūs turėtumėte jį pažinoti. Bent jau jis sako jus pažįstąs. Ponas Emilis gyvena su savo motina, senute Žiustina, viena iš pačių žymiausių pakrantės moterų. Ji yra „Gėlių“ Marselyje, „Sirenų“ Nicoje ir dar kelių namų Tulone, Bezjė, Avinjone savininkė.

Įdomu, ar ponas Paikas suprato, apie kokius namus čia kalbama?

– Žiustinai jau septyniasdešimt devyneri. Maniau, kad ji vyresnė, nes, jeigu tikėtume ponu Emiliu, jam šešiasdešimt penkeri. Pasirodo, Žiustina jį pagimdė būdama keturiolikos. Ji pati man tai vakar pasakė. Jiedu gyvena labai ramiai, į svečius pas juos niekas

nevaikšto. Žiūrėkite! Pažvelkite štai ten, matote, ponas Emilis vaikštinėja savo sode. Jis vilki baltu kostiumu, jam ant galvos – kolonijinės armijos šalmas. Kaip ir visi, jis turi laivelį, bet toliau tos vietos, kur baigiasi molas, neplaukia. Ten ponas Emilis leidžia ištisas valandas – gaudo jūrų junkerius.

– O kas tai yra? – paklausė Paikas.

– Jūrų junkeriai? Tai mažos, labai gražios žuvytės su raudonais ir žydrais pelekais. Iškeptos jos gana skanios, bet žvejoti tokias žuvis – nerimtas darbas. Ar aišku?

– Aišku.

Visi trys ėjo smėliu už namų, kurių fasadai žvelgė į aikštę.

– Čia yra dar vienas tipas iš tos pačios aplinkos. Tikriausiai jis pusryčiaus prie gretimo stalo. Tai Šarlo. Jis pasisveikino su jumis, šefe, kai mes lipome į krantą. Prašiau, kad neišplauktų iš salos, ir jis neprieštaravo. Įdomu, kad nė vienas iš jų neprašė leidimo išvykti. Jie visi labai ramūs.

– O kas tai per jachta?

– Didžiulė balta jachta, ne itin graži. Ji pagaminta iš metalo.

– Jūs turite galvoje „Alkioną"? Toji jachta stovi čia ištisus metus. Jos savininkas – fabrikantas

iš Liono, ponas Žorgi. Jis naudojasi jachta ne ilgiau kaip savaitę per metus. Ir tai tik tada, kai plaukia su ja maudytis. Jachta nenutolsta nuo salos toliau nei per šautuvo šūvio atstumą. Jachtos įgulą sudaro du jūrininkai, abu bretonai. Gyvena jie neblogai.

Anglas tikėjosi, kad Megrė bent kai ką užsirašinės. Bet šis tik rūkė pypkę, tingiai dairydamasis aplinkui, ir išsiblaškęs klausėsi Leša.

– Pažiūrėkite į tą mažą žalią laivelį greta „Alkiono". Jo forma labai įdomi. Kajutė miniatiūrinė, bet joje įsitenka dviese: vyras ir moteris. Jie ištempė virš denio tentą iš burės, dažniausiai ten ir miega. Ten pat gamina valgį, prausiasi. Jie ne kasmet apsigyvena saloje. Vieną rytą jų laivelis prisišvartavo toje vietoje, kur stovi dabar. Vyrą vadina Žefu de Grefu, jis olandas. Dailininkas. Jam tik dvidešimt ketveri. Jūs jį dar pamatysite. Merginos vardas Ana. Jiedu nevedę. Esu matęs jų dokumentus. Anai – aštuoniolika. Ji iš Ostendės. Visada vaikšto pusnuogė, netgi daugiau negu pusnuogė. Kai tik ateina vakaras, jie nuogi maudosi molo gale. – Leša nepraleido progos įgelti ponui Paikui: – Tiesa, jeigu tikėtume žvejais, ponia Vilkoks daro tą patį prie savo jachtos.

Žmonės stebėjo juos iš tolo. Jie rinkosi mažomis grupelėmis; atrodė taip, tarsi visą dieną nebūtų turėję daugiau ką veikti.

– Dar penkiasdešimt metrų, ir jūs išvysite Marseleno laivą.

Toje vietoje uostą rėmino ne užpakalinės namų, stovėjusių prie aikštės, sienos, o žalumynuose skendinčios vilos.

– Visos jos, išskyrus dvi, tuščios, – paaiškino Leša.

Sodai nuo jūros buvo atskirti akmenine sienele. Prie kiekvienos vilos buvo nuosavas mažas molas. Prie vieno iš tokių molų buvo prišvartuotas kokių šešių metrų ilgio čionykštės gamybos laivelis. Abu jo galai buvo smailūs.

– Tai Marseleno laivelis.

Nešvaraus laivelio denis atrodė labai netvarkingas. Ten buvo kažkas panašaus į židinį, sukrautą iš didelių akmenų, katiliukas, pajuodę nuo dūmų bidonai, tušti buteliai.

– Šefe, ar tiesa, kad jūs jį pažinojote Paryžiuje?

– Paryžiuje? Taip, pažinojau.

– Vietos gyventojai niekaip negalėjo patikėti, kad jis gimė Havre. Visi buvo įsitikinę, kad Marselenas – tikras pietietis. Jis kalbėjo su akcentu. Keis-

tas tipas. Gyveno savo lūšnoje, tik retkarčiais nuvykdavo į žemyną, kaip jis sakydavo, pasivaikščioti, tai yra prisišvartuoti prie kyšulio Sen Tropeze arba Lavandu. Kai oras itin subjurdavo, Marselenas naktis leisdavo laivelyje, štai ten, šiek tiek aukščiau uosto. Žvejai ten virina tinklus. Jis neturėjo jokių ypatingų poreikių. Mėsininkas retkarčiais duodavo jam gabalą mėsos. Žvejodavo jis retai, tik vasarą, kai savo laiveliu plukdydavo turistus. Tokių kaip jis žvejų saloje yra bent keletas.

– O pas jus Anglijoje ar yra tokių žmonių? – paklausė Megrė pono Paiko.

– Ne, pas mus pernelyg šalta. Uostuose gyvena vien žiurkės.

– Ar Marselenas gėrė?

– Taip, bet tik baltąjį vyną. Kai padėdavo kam nors iš salos gyventojų nudirbti darbus, jam atsimokėdavo baltojo vyno buteliu. Marselenas dažnai laimėdavo butelį vyno žaisdamas rutuliais, jis buvo labai geras žaidėjas. Laivelyje aš ir radau laišką.

– Ten nebuvo jokių kitų dokumentų?

– Karinis bilietas, moters nuotrauka, štai ir viskas. Ar jums neatrodo keista, kad jis išsaugojo jūsų laišką?

Megrė neatrodė nustebęs. Komisaras mielai būtų pasikalbėjęs apie tai su ponu Paiku, kol šis džiovino savo maudymosi kostiumą, bet pokalbį atidėjo. Tai galės padaryti vėliau.

– Norite apžiūrėti lūšną? Aš ją užrakinau, raktas – mano kišenėje. Vėliau reikės atiduoti jį žvejams.

Ne, Megrė dabar neis į tą lūšną. Jis buvo alkanas. Be to, norėjo, kad jo kolega iš Anglijos kuo greičiau persirengtų. Matydamas pusnuogį anglą, jis varžėsi, nors vargu ar būtų galėjęs tiksliai pasakyti kodėl. Matyt, todėl, kad nebuvo pratęs tirti bylos, kai šalia šmirinėja vien glaudėmis vilkintis kolega.

Ponas Paikas užlipo į savo kambarį persirengti. Grįžo be kaklaraiščio, vilkėdamas marškiniais atvira apykakle, kaip ir inspektorius Leša; jis netgi spėjo nusipirkti mero krautuvėlėje porą mėlynų drobinių pusbačių.

Žvejai, kurie būtų mielai leidęsi į kalbas, kol kas dar varžėsi ir nedrįso šnekinti atvykėlių. „Nojaus laivą“ sudarė dvi patalpos: kavinė, kurioje buvo baras, ir nedidelė salė. Joje stovėjo staliukai, apdengti raudonais langeliais margintomis staltiesėmis. Jų staliukas jau buvo padengtas. Kiek tolėliau susirūpinęs Šarlo degustavo jūrų ežius.

Šį kartą jis vėl, žiūrėdamas į Megrė, pakėlė ranką prie smilkinio. Paskui abejingai paklausė:

– Kaip gyvenate?

Prieš kokius penkerius ar šešerius metus jie yra praleidę keletą valandų, galbūt net visą naktį, dviese Megrė kabinete. Komisaras niekaip negalėjo prisiminti jo pavardės. Čia visi jį vadino tiesiog Šarlo.

Šarlo domėjosi viskuo po truputį: prekiavo kontrabandiniu kokainu ir kai kuriomis kitomis prekėmis, buvo šiek tiek susijęs su arklių lenktynėmis, o per rinkimų kampanijas būdavo pats aktyviausias pakrantės agentas.

Atrodė labai tvarkingas, buvo nepaprastai ramus, tik akys retkarčiais ironiškai sublizgėdavo.

– Ar jums patinka Pietų virtuvė, pone Paikai?

– Aš niekada nebuvau su ja susidūręs.

– Ar norite pabandyti?

– Be abejo.

„Nojaus laivo“ savininkas Polis pasiūlė:

– Gal iš pradžių patiekti jums mažų paukščiukų? Turiu keletą keptų ant iešmo. Juos man atnešė šį rytą.

Tai buvo raudonkrūtės, kaip neatsargiai pranešė Polis, patiekdamas ant iešmo keptą paukš-

čiuką anglui. Šis nevalingai įbedė liūdnas akis į savo lėkštę.

– Kaip matote, komisare, aš elgiausi tinkamai, – be perstojo kramtydamas, pusbalsiu į Megrė kreipėsi Šarlo. – Kantriai laukiau jūsų. Aš netgi neprašiau inspektoriaus leidimo išvykti.

Stojo tyla, ji truko gana ilgai.

– Mane rasite visada, kai tik panorėsite. Polis gali patvirtinti, kad tą vakarą aš niekur nebuvau išėjęs iš „Nojaus laivo".

– Jūs skubate?

– Kodėl klausiate? Ką dar turėčiau padaryti?

– Paneigti įtarimus.

– Aš purenu dirvą, štai ir viskas. Stengiuosi, kaip sugebu, noriu, kad jums netektų gaišti pernelyg daug laiko. Patikėkite, aš esu geras žaidėjas.

– Jūs pažinojote Marseleną?

– Aš esu susidaužęs su juo kokį šimtą kartų, jeigu jūs tai turite omenyje. Tiesa, ką jūs atsivežėte iš Skotland Jardo? – Šarlo ciniškai apžiūrinėjo poną Paiką tarsi kokį egzotišką daiktą. – Ši byla ne jam. Ši byla net ir ne jums. Ar galiu pasakyti savo nuomonę? Jūs žinote, kad aš visada elgiuosi pagal taisykles. Mudu abu jau viską esame išsiaiškinę. Ir nei vienas, nei kitas nelikome nuskriausti. Beje,

koks to mažo apkūnaus brigadininko, kuris buvo jūsų kabinete, vardas? Liuka! Kaip jam sekasi? Poli! Žožo!.. Ei!..

Nesulaukdamas jokio atsako, jis pasuko į virtuvę ir po minutės grįžo su lėkšte, kuri kvepėjo česnakų padažu.

– Galbūt aš trukdau jums kalbėtis?

– Nė kiek.

– Jums pakaktų mandagiai paprašyti, kad aš užsičiaupčiau. Man trisdešimt ketveri. Tiksliau, vakar man sukako trisdešimt ketveri, o tai reiškia, kad aš neblogai pažįstu gyvenimą. Man yra tekę bendrauti su jūsų kolegomis Paryžiuje, Marselyje ir kitose vietose. Jie ne visada elgėsi korektiškai. Dažnai mes nesuprasdavome vieni kitų, bet visi jums galėtų patvirtinti, kad Šarlo niekada nebraidžiojo po mėšlą.

Tai buvo tiesa, jo žodžiai reiškė, kad Šarlo niekada nieko nėra nužudęs. Jis daug kartų buvo suimtas, bet visada tik už nedidelius nusižengimus.

– Ar žinote, kodėl čionai ateinu? Žinoma, man patinka šis restoranėlis, be to, mudu su Poliu – bičiuliai. Bet yra dar viena priežastis. Pažiūrėkite į kairę, į kampą. Į automatą. Jis mano. Tokių automatų turiu dar kokias penkias dešimtis. Jų yra nuo

Marselio iki Sen Rafaelio. Tai ne visai pagal taisykles. Retkarčiais šie ponai apsimeta, kad jie labai pyksta, konfiskuoja iš manęs vieną kitą lošimo automatą.

Vargšas ponas Paikas! Jis būtinai norėjo pabaigti valgyti paukščiuko kepsnelį. Anglas su blogai slepiama baime uostinėjo mėsą, užpiltą česnakų padažu.

– Jūs tikriausiai svarstote, kodėl aš tiek daug kalbu, ar ne?

– Aš kol kas nieko nesvarstau.

– Ir vis dėlto aš jums paaiškinsiu. Čia, šioje saloje, yra du žmonės, ant kurių galvų, kad ir kaip bandytų išsisukti, užgrius įtarimai tiriant šią bylą. Tai ponas Emilis ir aš. Mes ne kvailiai, viską kuo puikiausiai suprantame. Visi su mumis malonūs, matyt, todėl, kad mielai visus vaišiname. Bet daugelis susimirkčioja, žinau, ką galvoja: „Tie žmonės – iš tokios aplinkos!“ Arba: „Pažiūrėkit štai į šitą. Nepataisomas vaikinas!“ Ir, žinoma, kai tik pradedama tirti kokia nors byla, visi mano, kad kalti mes. Manęs tai nestebina, todėl visą laiką stengiuosi būti tylesnis už vandenį ir žemesnis už žolę. Pakrantėje manęs laukia bičiuliai, o aš jiems net nebandžiau paskambinti. Jūsų mažylis inspektorius,

atrodantis toks gerutis, nenuleidžia nuo manęs akių. Jis dega noru įkišti mane į kalėjimą. Taigi! Aš tik noriu palinkėti, kad nekristumėte veidu į purvą: tai būtų neteisinga. Štai ir viskas. O dabar aš jūsų paslaugoms.

Megrė, pakėlęs prie burnos dantų krapštuką, laukė, kol Šarlo išeis. Paskui tyliai paklausė savo kolegos iš Skotland Jardo:

– Ar ten, Anglijoje, ir jums pasitaiko rasti bičiulių tarp klientų?

– Pas mus jie ne visai tokie.

– Kaip suprasti?

– Pas mus nedaug tokių kaip šis ponas. Kai kurie dalykai pas mus vyksta kitaip. Suprantate?

Kodėl Megrė pagalvojo apie ponią Vilkoks ir apie jauną jos sekretorių? Kartais į galvą ateina netikėčiausių dalykų.

– Pavyzdžiui, aš labai ilgai ir nuoširdžiai bendravau su garsiu vagimi, juvelyrinių dirbinių specialistu. Tarp vagių pas mus daug brangenybių specialistų. Tai netgi galima laikyti nacionaline mūsų vagių specialybe. Daugumas jų – išsilavinę žmonės, baigę geriausius koledžus. Jie lankosi prabangiuose klubuose. Kaip ir jums, mums keblu turėti reikalų su tokiais žmonėmis kaip šis ponas arba kaip

tas, kurį Šarlo pavadino ponu Emiliu: reikia sučiupti juos nusikaltimo vietoje. Ketverius metus aš sekiojau to vagies pėdsakais. Jis tai žinojo. Mums dažnai pasitaikydavo progų kartu gerti viskį bare. Mudu esame sužaidę ne vieną šachmatų partiją.

– Ir jums pavyko jį sučiupti?

– Nė karto. Viskas baigėsi tuo, kad mes *džentelmeniškai su juo susitarėme*. Tikiuosi, suprantate, ką turiu galvoje. Aš jį kaip reikiant prigriebiau, todėl paskutiniais metais jis ėmė skursti. Aš per jį irgi praradau daug laiko. Galop patariau jam išvažiuoti į kitą vietą ir ten pritaikyti savo gebėjimus. Ar norite dar ko nors paklausti?

– Jis išvyko vogti brangenybių į Niujorką?

– Kiek žinau, dabar jis gyvena Paryžiuje, – ramiai patikslino ponas Paikas ir paėmė dantų krapštuką.

Antrasis čionykščio vyno butelis, kurį atnešė Žožo, nelaukdama, kol jo užsakys, jau buvo pustuštis. Prie staliuko priėjo „Nojaus laivo“ šeimininkas ir pasiūlė:

– Gal išgersite vynuogių degtinės? Po česnakų padažo tai padaryti būtina.

Salėje buvo nekaršta, beveik vėsu, o aikštėje kepino saulė ir zyzė musės.

Šarlo, norėdamas pagerinti virškinimą, pradėjo žaidimo rutuliais partiją su kažkokiu žveju; joje dalyvavo ir pustuzinis kitų mėgėjų.

– Kur apklausite žmones – merijoje? – pasitikslino mažylis Leša. Jis, matyt, dar nenorėjo eiti miegoti.

Megrė vos nesušuko: „Apklausiu?“ Ne, to daryti jis nenorėjo.

Ponas Paikas mėgaudamasis gurkšnojo vynuogių degtinę.

– Taip, merijoje...

Labiausiai jis norėjo eiti numigti.

3

BENUA KARSTAS

Ponas Felisjenas Žamė, meras (jį čia, žinoma, vadino tiesiog Felisjenu), atrakino jiems merijos duris savo raktu. Matydamas, kaip jis eina per aikštę, Megrė jau nebe pirmą kartą pagalvojo apie tai, kad Žamė apsirengęs kažkaip neįprastai, ir staiga suprato: neįprasta buvo tai, kad jis vilkėjo pilku pardavėjo palaidiniu. Savo krautuvėlėje, be kitų prekių, Felisjenas pardavinėjo lempas, žibalą, cinkuotą vielą ir vinis. Jo palaidinis buvo labai ilgas ir beveik siekė kulkšnis. Aprangos neįprastumą dar pabrėžė ant mero galvos esanti šlikė. Jis turėjo kažką viduramžiška, ir Megrė atrodė, kad jau yra matęs šį žmogų kažin kokiame bažnyčios vitraže.

– Ponai, tikiuosi, kad aš jums nebereikalingas?

Sustoję ant dulkinos salės slenksčio, Megrė ir ponas Paikas nustebę iš pradžių pažvelgė vienas į kitą, paskui į Leša ir Felisjeną. Ant stalo, to paties,

kuris buvo naudojamas per municipalinės tarybos posėdžius ir rinkimus, stovėjo jau nebe naujas nedažyto medžio karstas.

– Jeigu jūs man padėsite, mes tuojau pastatysime jį atgal į kampą, – pačiu natūraliausiu tonu abejingai pasakė ponas Žamė. – Tai municipaliteto karstas. Pagal įstatymą mes privalome laidoti vargšus, o saloje yra tik vienas vargšas – stalius. Jis jau senas ir dirba lėtai. Kaip žinote, vasarą per karščius numirėliai negali laukti.

Jis kalbėjo apie tai kaip apie kažką savaime suprantama, o Megrė tuo metu akies kraštelių stebėjo Skotland Jardo atstovą.

– O ar pas jus daug skurdžių?

– Jau sakiau, tik vienas – senukas Benua.

– Vadinasi, šis karstas skirtas jam?

– Ko gero, taip. Bet, pavyzdžiui, trečiadienį jame pervežė į Jerą Marseleno kūną. Nesijaudinkite. Karstas dezinfekuotas.

Kambaryje stovėjo tik labai patogios sulankstomosios kėdės.

– Ponai, ar galiu eiti?

– Dar minutėlę. Kas tas Benua?

– Jūs tikriausiai jį jau matėte arba netrukus pamatysite: plaukai jam siekia pečius, jo barzda – la-

bai tanki. Senukas miega ant suoliuko, ten, kur vyrai žaidžia rutuliais. Pažiūrėkite pro langą.

– O ar jis labai senas?

– Niekas nežino, kokio jis amžiaus. Beje, jis pats to nežino. Sako, kad jam jau daugiau kaip šimtas metų, bet senukas tikriausiai giriasi. Benua neturi dokumentų. Niekas net nežino tikro jo vardo. Jis atsikėlė į salą labai seniai, kai Barzdotasis Morenas, kavinės prie kampo šeimininkas, buvo dar jaunas.

– Iš kur jis atvyko?

– To taip pat niekas nežino. Tikriausiai iš Italijos. Šioje saloje gyvena daug žmonių iš Italijos. Kalbama, kad jis anksčiau gyveno Ženevoje ar Neapolio apylinkėse, bet iš jo tarmės tai sunku nustatyti.

– Gal jis silpnaprotis?

– Atsiprašau, nesupratau.

– Ar jam visi namie?

– Benua gudrus kaip beždžionė. Dabar jis panašus į patriarchą. Po kelių dienų, kai tik atvažiuos poilsiautojai, senukas nusiskus barzdą ir apsikirps plaukus. Jis tai daro kasmet vis tuo pačiu metu. Tada pradės gaudyti kietagalvius. Šioje saloje galima daug ko išmokti.

– Kietagalvius?

– Kietagalviai – tai kirminai. Jų galvos – labai kietos; jie veisiasi jūros pakrantės smėlyje. Žvejai juos vertina labiau nei kitą masalą, nes kietagalviai gerai laikosi ant kabliuko. Juos parduoda labai brangiai. Senasis Benua visą vasarą gaudo kietagalvius, braido beveik iki juosmens vandenyje. Benua jaunystėje buvo mūrininkas. Tai jis pastatė daugelį namų saloje. Jums daugiau nieko nereikia, ponai?

Megrė priėjo prie lango ir atidarė jį; patalpas čia tikriausiai paskutinį kartą vėdino tik Liepos keturioliktąją, tada, kai sunešė į salę vėliavas ir kėdes.

Komisaras iš tikrųjų nežinojo, ką jis čia veikia. Neturėjo jokio noro pradėti apklausą. Kodėl neprieštaravo, kai inspektorius Leša jam tai pasiūlė? Dėl silpno charakterio? Dėl pono Paiko? Bet juk pradedant tyrimą visada pirmiausia dera apklausti žmones. Argi Anglijoje viskas daroma kitaip? Argi žmonės gerbs komisarą, jeigu jis pradės klajoti po miestą lyg neturėdamas ką veikti?

Tačiau kol kas jį domino visi salos gyventojai, o ne koks nors konkretus žmogus. Pavyzdžiui, tai, ką dabar išgirdo iš mero lūpų, jam sukėlė daug visokiausių minčių. Žmonės čia plaukiojo nedideliais

laiveliais pirmyn atgal netoli kranto, tarytum vaikštinėtų bulvaru! Jis visai kitaip įsivaizdavo pajūrio gyventojus. Be jokios abejonės, jūra labai glaudžiai susijusi su saloje gyvenančių žmonių kasdienybe. Už kelių mylių nuo Tulono galima sutikti žmonių, atvykusių iš Ženevos ar Neapolio. Jie visi čia gana greitai prigijo ir jaučiasi kaip namuose. Vienas iš jų – Marselenas. Atvykęs į Porkerolį ir susižavėjęs čionykšte gamta, ne vienas apsisprendė apsigyventi saloje visam laikui.

– Šefe, jūs norite, kad atvesčiau juos vieną paskui kitą? Nuo kurio pageidautumėte pradėti?

Megrė tai nebuvo svarbu.

– Štai jaunasis de Grefas drožia per aikštę su savo drauge. Ar pakviesti juos?

Jam aiškiai darė spaudimą, tačiau Megrė nesiryžo protestuoti. Galėjo guostis nebent tuo, kad jo kolega buvo toks pat abejingas kaip ir jis.

– Ar tie liudytojai, kuriuos ketinate apklausti, – pasakė jis, – kviečiami laikantis visų taisyklių?

– Jokiu būdu. Visi jie ateina gera valia. Jeigu nenori, gali neatsakinėti į klausimus. Dažniausiai jie vis dėlto atsakinėja, bet, jeigu pageidautų, galėtų reikalauti advokato.

Tikriausiai visi jau žinojo, kad komisaras Megrė yra merijoje, nes rytą aikštėje ėmė būriuotis nemažai žmonių. Šiek tiek atokiau, po eukaliptais, Leša gyvai šnekučiavo su kažkokia porele. Vėliau jiedu nusekė paskui jį. Netoli durų augo mimoza, saldus jos kvapas stelbė kambaryje tvyrantį pelėsių tvaiką.

– Pas jus tikriausiai viskas vyksta kur kas iškilmingiau?

– Ne visada. Dažnai kaimuose ar mažuose miesteliuose liudytojai apklausiami galiniame kokios nors smuklės kambaryje.

De Grefo plaukai atrodė beveik balti, jis buvo įdegęs kaip Taičio gyventojas. Vilkėjo šviesiais šortais, avėjo drobiniais bateliais su virvelių padais. Jo draugė juosmenį buvo apsijuosusi pareo.

– Jūs norite pasikalbėti su manimi? – nepatikliai paklausė de Grefas.

Leša ramiu balsu atsakė:

– Įeikite! Komisaras Megrė turi visus apklausti. Tokia tvarka.

Olandas prancūziškai kalbėjo beveik be akcento. Rankoje jis laikė tinklelį. Tikriausiai porelė ėjo į kooperatyvą apsipirkti, kai juos sustabdė inspektorius.

– Ar seniai gyvenate laive?

– Trejus metus, bet kodėl klausiate?

– Šiaip sau. Man sakė, kad jūs dailininkas. Ar parduodate savo paveikslus?

– Parduodu, jeigu perka.

– Ar dažnai pasitaiko tokių progų?

– Labai retai. Praėjusią savaitę vieną paveikslą pardaviau poniai Vilkoks.

– Ar gerai ją pažįstate?

– Mudu susipažinome šioje saloje.

Leša kažką tyliai pasakė Megrė. Norėjo sužinoti, ar jau gali eiti pas ponią Emilį. Komisaras pritardamas linktelėjo galva.

– Kas per paukštis toji moteris?

– Ponia Vilkoks? Ji labai linksma moteris.

– Ką norite tuo pasakyti?

– Nieko. Keista, kad nesusitikau jos Monparnase, ji visas žiemas leidžia Paryžiuje. Mudu turime bendrų pažįstamų.

– Jūs lankydavotės Monparnase?

– Aš metus gyvenau Paryžiuje.

– Savo laive?

– Mes buvome prisišvartavę prie Mari tilto.

– Ar jūs turtingas?

– Neturiu nė su.

– Sakykite, kiek metų jūsų draugei?

– Aštuoniolika su puse.

Iš po pareo ryškėjo de Grefo draugės kūno linijos, plaukai krito jai ant akių. Jauną laukinukę primenanti mergina rūsčiu žvilgsniu stebeilijo į komisarą Megrė ir ponią Paiką.

– Ar jūs vedę?

– Ne.

– Tėvai prieštarauja santuokai?

– Jie žino, kad ji gyvena su manimi.

– Kiek laiko judu drauge?

– Dveji su puse metų.

– Kitaip tariant, nuo šešiolikos metų. Ar jūsų draugės tėvai nebandė atimti jos iš jūsų?

– Ir ne kartą. Bet ji visada sugrįždavo pas mane.

– Tėvai dėl to labai nusimindavo?

– Jie stengdavosi apie tai negalvoti.

– Iš kokių lėšų jūs gyvenote Paryžiuje?

– Kartkartėmis man pavykdavo parduoti vieną kitą paveikslą ar piešinį. Paryžiuje aš turiu draugų.

– Jie skolindavo jums pinigų?

– Retkarčiais aš padėdavau iškrauti daržoves Halėse. Kartais platindavau reklaminius bukletus.

– Jau tada svajojote plaukti į Porkerolį?

– Tada net nežinojau, kad tokia sala egzistuoja.

– Kur norėjote vykti?

– Bet kur, ten, kur daug saulėtų dienų.

– Ir vis dėlto, kur konkrečiai ketinote plaukti?

– Kaip galima toliau.

– Į Italiją?

– Arba dar kur nors.

– Ar pažinojote Marseleną?

– Marselenas padėjo man remontuoti laivą, mat jis leido vandenį.

– Tą naktį, kai nužudė Marseleną, jūs buvote „Nojaus laive“?

– Ten mes leisdavome laiką beveik kas vakarą.

– Ką veikdavote?

– Mudu su Ana žaisdavome šachmatais.

– Pone de Grefai, norėčiau sužinoti, kokia jūsų tėvo profesija.

– Jis dirba teisėju Groningene.

– Jūs nežinote, kodėl buvo nužudytas Marselenas?

– Aš nesu smalsus.

– Ar jis jums ką nors yra sakęs apie mane?

– Gal ir sakė, bet aš jo nesiklausydavau.

– Ar turite revolverį?

– O kam jis man?

– Ar norite dar ką nors man pasakyti?

– Ne.

– O jūs, panele?

– Irgi ne.

Kai jiedu jau ketino išeiti, Megrė paklausė:

– O dabar ar turite pinigų?

– Juk sakiau, kad pardaviau paveikslą poniai Vilkoks.

– Ar esate buvęs jos jachtoje?

– Ir ne kartą.

– Ką ten veikdavote?

– O ką galima veikti jachtoje?

– Nežinau.

Po šių žodžių de Grefas paniekinamai tarė:

– Ten geriama. Mes gėrėme. Ar dar turite klausimų?

Iš visko sprendžiant, Leša nereikėjo toli ieškoti pono Emilio. Jis stovėjo medžių šešėlyje už kelių žingsnių nuo merijos. Šešiasdešimt penkerių metų ponas Emilis atrodė kur kas vyresnis. Stambaus stoto vyriškis žengė atsargiai, lyg bijodamas suklupti. Kalbėjo tyliai, nenorėjo veltui švaistyti jėgų.

– Įeikite, pone Emili. Mes pažįstame vienas kitą, ar ne?

Matydamas, kad Žiustinos sūnus vis žvilgčioja į kėdę, Megrė tarė:

– Galite sėstis. Ar pažinojote Marseleną?

– Mudu bičiuliavomės.

– Vadinasi, jūs gerai jį pažinojote? O kada užsimezgė jūsų draugystė?

– Negaliu tiksliai pasakyti, prieš kiek metų mudu susipažinome. Šitai galėtų žinoti mano mama. Tikriausiai tuomet, kai pas mus pradėjo dirbti Žineta.

Visi nuščiuvo. Keista, bet atrodė, tarytum merijos ramybę būtų sutrikdęs netikėtas sprogimas. Megrė ir ponas Paikas susižvalgė. Ką sakė ponas Paikas, važiuodamas iš Paryžiaus? Jis kalbėjo apie Žinetą. Nustebo, kaip ir visada panašiais atvejais, kad prieš išvykdamas komisaras neišsiaiškino, kur ji dabar.

Netrukus paaiškėjo, kad nebuvo jokio reikalo to daryti, nereikėjo jos nei ieškoti, nei apskritai griebtis kokių nors gudrybių. Ponas Emilis iš karto prabilo apie tą, kurią komisaras Megrė kažkada išsiuntė į sanatoriją.

– Jūs ką tik sakėte, kad ji dirbo pas jus? Vadinasi, ji dirbo vienoje iš jūsų įstaigų?

– Taip, Nicoje.

– Minutėlę, pone Emili. Prieš penkiolika metų aš sutikau ją Paryžiuje, Terno aikštėje, jau tada ji

buvo išaugusi iš mergaitės amžiaus. Jeigu neklystu, tuomet jai buvo daugiau kaip trisdešimt, džiova ją buvo gerokai pasendinusi. Dabar jai turėtų būti...

– Keturiasdešimt penkeri penkiasdešimt, – pasakė ponas Emilis ir lyg niekur nieko pridūrė: – Ji vadovauja „Sirenoms“ Nicoje.

Jau geriau būtų nežiūrėjęs į poną Paiką. Gerai išauklėto anglo veidu perbėgo ironiška šypsena. O Megrė – ar jis paraudo? Kad ir kaip būtų, komisaras puikiai suprato, jog tą akimirką buvo nusipelnęs pašaipaus žvilgsnio.

Galų gale tąkart jis elgėsi kaip Don Kichotas. Po to, kai uždarė Marseleną į cypę, kaip populiariuose romanuose, ėmė rūpintis Žineta: ištraukė iš purvo ir įkurdino sanatorijoje.

Žineta anuomet buvo tokia liesa, jog sunku buvo įsivaizduoti, kad ji dar gali vilioti vyrus. Karštligiškai blizgančios akys, sukritęs veidas...

Megrė sakė jai: „Mažule, jums reikia gydytis“.

Žineta paklusniai atsakė: „Mielai tai daryčiau, pone komisare. Jūs manote, kad man tai tik pramoga?“

Įbedęs žvilgsnį į poną Emilį, šiek tiek nekantraudamas komisaras vėl ėmė klausinėti:

– Ar jūs esate įsitikinęs, kad kalba sukasi apie tą pačią moterį? Tuo metu ji sunkiai sirgo džiova.

– Ji gydėsi daug metų.

– Ar ji tebegyveno su Marselenu?

– Ką jūs, jiedu nesusitikinėjo. Ji buvo labai užsiėmusi. Retkarčiais siųsdavo jam nedideles pinigų sumas. Teisybė, jam daug nė nereikėjo.

Ponas Emilis išsitraukė iš dėžutės eukaliptų pastilę ir, nutaisęs rimtą veidą, ėmė ją čiulpti.

– Ar Marselenas atvažiuodavo pas Žinetą į Nicą?

– Manau, kad ne. Namai ten prabangūs, tikriausiai žinote.

– Ar dėl jos Marselenas atvyko į pietus?

– Nežinau. Jis keistas vaikinas.

– Ar dabar Žineta Nicoje?

– Šį rytą ji skambino mums iš Jero. Apie tai, kas atsitiko, Žineta sužinojo iš laikraščių. Ji išskubėjo į Jerą pasirūpinti laidotuvėmis.

– Gal žinote, kur ji apsistojo?

– „Palmeso“ viešbutyje.

– Tą vakarą, kai įvyko žmogžudystė, jūs buvote „Nojaus laive“?

– Buvau užėjęs išgerti arbatos.

– Kuris iš jūsų išėjote anksčiau: jūs ar Marselenas?

– Be jokios abejonės, aš. Aš visada einu miegoti ne vėliau kaip dešimtą.

– Ar jis ką nors kalbėjo apie mane?

– Galbūt, bet nekreipiau į tai dėmesio. Aš neprigirdžiu viena ausimi.

– Kokie jūsų santykiai su Šarlo?

– Galiu pasakyti tik tiek, kad aš nebendrauju su juo.

– Kodėl?

Ponas Emilis ieškojo žodžių, norėdamas paaiškinti tokią delikačią situaciją.

– Suprantate, jis ne iš mano aplinkos.

– Jis niekada nėra dirbęs su jūsų motina?

– Galbūt retkarčiais ir parūpindavo jai merginų.

– Ar jis patikimas žmogus?

– Manau, kad taip.

– O Marselenas irgi parūpindavo jai merginų?

– Ne, jis tuo neužsiimdavo.

– Ar dar ką nors norite pridurti?

– Ne, nieko. Aš nebesiveliu į jokias aferas. Sveikata nebeleidžia.

Ką apie visa tai manė ponas Paikas? Ar Anglijoje yra tokių žmonių kaip ponas Emilis?

– Galbūt kada nors užsuksiu pas jus paplepėti su jūsų mama.

– Jūs visuomet būsite laukiamas svečias, pone komisare.

Šį kartą Leša atėjo lydimas jauno vyriškio, vilkinčio baltomis flanelinėmis kelnėmis ir mėlynu dvieiliu švarku. Ant galvos jis buvo užsidėjęs jūrininko kepuraitę.

– Ponas Filipas de Morikūras, – pareiškė.

Jis ketino netrukus išplaukti savo jachta.

– Pone komisare, jūs norite pasikalbėti su manim? – paklausė iš pirmo žvilgsnio atrodantis padorus trisdešimtmetis vyriškis. Paskui pridūrė: – Tikiuosi, tai paprasčiausias formalumas?

– Sėskitės.

– Ar būtina? Negaliu pakęsti, kai reikia kalbėti sėdint.

– Tuomet galite stovėti. Ar jūs ponios Vilkoks sekretorius?

– Taip, padedu jai savanoriškai. Įsivaizduokite, kad esu jos svečias ir draugiškai jai sekretoriauju.

– Ponia Vilkoks rašo atsiminimus?

– Ne. Bet kodėl to klausiate?

– Ar ji turi parduotuvę, kurioje parduodamas viskis?

– Ne, neturi.

– Ar jūs prižiūrite asmeninę jos korespondenciją?

– Nesuprantu, kur lenkiate.

– Niekur nelenkiu, pone Morikūrai.

– De Morikūrai.

– Kaip pageidausite. Aš tik norėjau sužinoti, ką jūs ten veikiate.

– Ponia Vilkoks jau nebe jaunuolė.

– Būtent.

– Nesuprantu, ką norite pasakyti.

– Tai nesvarbu. Pone de Morikūrai – ar teisingai ištariau jūsų pavardę? – sakykite, kur susipažinote su ponia Vilkoks?

– Kas tai, apklausa?

– Vadinkite kaip norite.

– Ar aš privalau atsakyti į jūsų klausimus?

– Kaip norite, anksčiau ar vėliau vis tiek būsite apklausiamas oficialiai.

– Ar jūs mane įtariate?

– Aš įtariu visus, bet nė vieno konkrečiai.

Vyriškis keletą akimirkų svarstė, paskui, matyt, apsisprendęs išmetė pro atlapas duris cigaretę.

– Aš sutikau ją Kanuose, kazino.

– Prieš kiek laiko tai įvyko?

– Šiek tiek daugiau nei prieš metus.

– Jūs lošiate?

– Anksčiau lošdavau. Pralošiau visus savo pinigus.

– Ar daug jų turėjote?

– Man regis, tai nekuklus klausimas.

– Ar jau esate kur nors dirbęs?

– Talkinau ministrui.

– Jis tikriausiai buvo jūsų tėvų draugas?

– Iš kur žinote?

– Ar jūs pažįstate jaunąjį de Grefą?

– Keletą kartų esu buvęs jo jachtoje. Mes pirkome jo paveikslą.

– Jūs norite pasakyti, kad ponia Vilkoks pirko de Grefo paveikslą?

– Atsiprašau, būtent tai ir norėjau pasakyti.

– Ar Marselenas irgi ateidavo į „Nojaus laivą“?

– Ateidavo.

– Ar jį pakviesdavo?

– Į šį klausimą ne taip paprasta atsakyti, pone komisare. Ponia Vilkoks – labai dosni moteris.

– Taip ir maniau.

– Ji domisi visais, ypač tais, kurie gyvena čia, prie Vidužemio jūros. Šias vietas ji dievina, nes Porkerolyje gyvena tiek daug spalvingų asmenybių. Be jokios abejonės, Marselenas buvo viena iš jų.

– Ar ponia Vilkoks ir jį vaišindavo vynu?

– Ponia Vilkoks vaišina visus savo svečius.

– Jūs buvote „Nojaus laive“ tą naktį, kai buvo įvykdytas nusikaltimas?

– Tuo metu mudu su ponia Vilkoks leidome laiką majoro draugijoje.

– Jis irgi iš tų spalvingų asmenybių?

– Ponia Vilkoks susipažino su juo Anglijoje, pasauliečių draugijoje.

– Jūs gėrėte šampaną?

– Majoras geria tik šampaną.

– Taigi jūs visi trys linksminotės?

– Mes elgėmės labai korektiškai.

– Ar prie jūsų kompanijos prisijungė ir Marselenas?

– Visi daugiau ar mažiau dalyvavo pokalbyje. Ar jūs dar nesusipažinote su majoru Belemu?

– Esu įsitikinęs, kad netrukus ir aš galėsiu mėgautis pažintimi su majoru.

– Jis kilniaširdis žmogus. Kai ateina į „Nojaus laivą“...

– Ar dažnai jis ten užsuka?

– Dažnai. Norėjau pasakyti, kad jis retai praleidžia progą pavaišinti savo draugus. Visi nori susidaužti su juo taurėmis. Jis taip seniai gyvena šioje saloje, kad žino visus čionykščių vaikų vardus.

– Vadinasi, Marselenas priėjo prie jūsų stalo. Išgėrė keletą gurkšnių šampano.

– Ne. Jis bjaurisi šampanu. Sako, kad šis gėrimas tinka tik panelėms. Jam užsakė butelį baltojo vyno.

– Ar jis prisėdo prie jūsų?

– Žinoma.

– Kas, be jo, dar ten sėdėjo? Ar tarp jų buvo Šarlo?

– Taip, buvo.

– Gal galite man pasakyti, kokia jo profesija?

– Jis neslepia, kad priklauso tam tikrai bendrijai. Šarlo – irgi spalvinga asmenybė.

– Gal todėl jis retkarčiais ir būdavo kviečiamas pasisvečiuoti į jachtą?

– Pone komisare, aš manau, kad toje jachtoje yra lankęsi visi šios salos gyventojai.

– Net ponas Emilis?

– Ne, jis ten nėra buvęs.

– Bet kodėl?

– Nežinau. Neprisimenu, kad kada nors būčiau su juo kalbėjęsis. Ko gero, jis mėgsta vienatvę.

– Ir jis negeria?

– Žinoma, negeria.

– O jachtoje būdavo išgeriama daug, ar ne?

– Kai kada. Bet, kiek man žinoma, gerti nedraudžiama.

– Ar Marselenas sėdėjo prie jūsų stalo tada, kai prakalbo apie mane?

– Tikriausiai, bet aš to neprisimenu. Jis, kaip buvo įpratęs, ir tą kartą pasakojo daug visokiausių istorijų. Ponia Vilkoks mėgdavo jų klausytis. Dažniausiai postringaudavo apie tai, kaip leido dienas sunkiųjų darbų kalėjime.

– Jis niekada nekalėjo sunkiųjų darbų kalėjime.

– Jeigu tai, ką sakote, tiesa, tuomet tas istorijas jis paprasčiausiai išsigalvojo.

– Matyt, norėdavo įsiteikti poniai Vilkoks. Vadinasi, jis kurdavo istorijas apie cypę. Kaip tame kontekste būdavo minima mano pavardė? Ar tą kartą jis buvo girtas?

– Marselenas retai kada išsiblaivydavo, juolab vakarais. Palaukite! Jis tvirtino, kad į cypę buvo įkištas dėl moters.

– Dėl Žinetos?

– Galbūt. Man šis vardas girdėtas. Atrodo, Marselenas yra sakęs, kad jūs pasirūpinote ja. Tada kažkuris iš kompanijos suburbėjo: „Megrė – toks pat *mėšlo gabalas* kaip ir jo kolegos“. Prašyčiau man atleisti už tokius žodžius.

– Nėra už ką. Kalbėkite.

– Tai ir viskas. Paskui jis ėmė liaupsinti jus, tvirtino, kad buvote jo draugas ir kad jam draugai – šventas dalykas. Jeigu neklystu, Šarlo neapsikentęs pradėjo jį užgaulioti, ir Marselenas dar labiau įsijaudrino.

– Ar galite tiksliai pasakyti, kuo viskas baigėsi?

– Tai nėra taip paprasta. Metas buvo vėlus.

– Kas išėjo pirmas?

– Nežinau. Po to, kai Polis uždarė langines, mes dar išgėrėme paskutinį butelį. Man atrodo, kad visi išėjome kartu.

– Kas tie „visi“?

– Majoras Belemas atsisveikino su mumis aikštėje ir patraukė į savo vilą. „Nojaus laive“ liko Šarlo, jis ten nakvojo. Mudu su ponia Vilkoks pasukome prieplaukos, kur stovėjo jachta, link.

– Ar su jumis buvo kuris nors iš jūrininkų?

– Ne. Paprastai jie lieka jachtoje. Tą vakarą pūtė stiprus mistralis, jūra buvo audringa. Mus lydėjo Marselenas.

– Vadinasi, tuomet, kai ėjote į jachtą, jis buvo su jumis?

– Taip. Bet jis liko krante. Paskui tikriausiai nužingsniavo į savo būstą.

– Taigi ponia Vilkoks ir jūs buvote paskutiniai, kurie matėte Marseleną gyvą?

– Paskutinis jį matė žudikas.

– Ar jums buvo sunku pakliūti į jachtą?

– Ir šitai jūs žinote?

– Juk sakėte, kad jūra buvo audringa.

– Mes permirkome iki paskutinio siūlelio, jachtoje buvo apie dvidešimt centimetrų vandens.

– Ar iš karto ėjote miegoti?

– Kad greičiau sušiltume, aš išviriau grogo, paskui mes dar sužaidėme džin rami partiją.

– Atsiprašau, ką jūs pasakėte?

– Tai toks kortų lošimas.

– Kiek valandų tada buvo?

– Apie dvi. Mes visada gulamės vėlai.

– Gal girdėjote ką nors neįprasta?

– Buvo girdėti tik mistralio keliamas triukšmas.

– Ar šį vakarą eisite į „Nojaus laivą“?

– Galbūt.

– Dėkoju.

Komisaras Megrė ir ponas Paikas trumpam liko vieni. Komisaras žiūrėjo į savo kolegą didelėmis užsimiegojusiomis akimis. Jautėsi taip, lyg dirbtų kažkokį nerimtą darbą, manė, kad visai kitaip reikėjo aiškintis šią žmogžudystę. Jis kur kas mieliau

būtų įsiliejęs į žmonių minią aikštėje, šviečiant kaitriai saulei su malonumu būtų parūkęs pypkę, pažiūrėjęs, kaip žaidėjai mėto rutulius. Su malonumu būtų klaidžiojęs uoste, stebėjęs, kaip jūrininkai lopo tinklus, susipažinęs su visais Gali ir Morenais, apie kuriuos yra pasakojęs inspektorius Leša.

– Pone Paikai, pas jus tyrimas tikriausiai vyksta griežtai laikantis visų taisyklių, ar ne? – paklausė komisaras.

– Visaip būna. Pavyzdžiui, kai prieš dvejus metus netoli Braitono buvo įvykdyta žmogžudystė, vienas iš mano kolegų daugiau kaip du mėnesius gyveno kaimo viešbutyje, ištisas dienas žvejodavo, o vakarais gerdavo alų su vietos gyventojais.

Kaip tik apie tai ir svajojo Megrė, bet atsisakė šių malonumų būtent dėl pono Paiko! Kai į kambarį įėjo Leša, buvo matyti, kad jo nuotaika labai prasta.

– Majoras nepanoro užsukti, – pareiškė jis. – Vaikštinėja nieko neveikdamas savo sode. Sakiau jam, kad prašėte užeiti. Majoras atsakė, kad jeigu norite jį matyti, būtų kur kas geriau, jei jūs pats užsuktumėte pas jį į svečius. Žadėjo pavaišinti vynu.

– Tai jo teisė.

– O ką dabar ketinate apklausti?

– Nieko. Norėčiau, kad paskambintumėte į Jerą. Tikiuosi, „Nojaus laive“ yra telefonas? „Palmeso“ viešbutyje susiraskite Žinėtą ir perduokite jai, kad aš labai apsidžiaugčiau, jeigu ji atvažiuotų pasišnekėti su manimi.

– O kur galėsiu jus rasti?

– Nežinau. Tikriausiai uoste.

Ponas Paikas ir Megrė lėtai perėjo aikštę. Žmonės neatitraukė nuo jų akių. Buvo galima pamanyti, kad saliečiai žiūri į Megrė su nepasitikėjimu, tačiau iš tikrųjų jie paprasčiausiai nežinojo, kaip su juo elgtis. Komisaras čia jautėsi svetimas, nors žinojo, kiek nedaug reikia, kad tiems žmonėms atsirištų, gal net pernelyg atsirištų, liežuviai.

– Pone Paikai, ar jums neatrodo, kad mes atsidūrėme kažkur labai toli? Jūs tik pažiūrėkite! Ten matyti žemynas, iki jo jachta galima nuplaukti per dvidešimt minučių. Aplinka man labai neįprasta, jaučiuosi taip, tarsi būčiau atsidūręs Afrikos ar Pietų Amerikos centre.

Pamatę atvykėlius, vaikai liaudavosi žaidę ir imdavo spoksoti į juos. Megrė ir ponas Paikas buvo prie „Grand Hôtel“, iš kur buvo matyti uostas. Čia juos ir pasivijo Leša.

– Man nepavyko prisiskambinti Žinetai, – pareiškė Leša. – Ji išvykusi.

– Ar Žineta grįžo į Nicą?

– Tikriausiai ne, nes ji pasakė viešbučio šeimininkui, kad grįš rytojaus rytą ir suspės į laidotuves.

Uoste buvo įvairiausių spalvų laivų, netoli uolų plūduriavo didelė jachta „Šiaurinė žvaigždė“. Žmonės nenuleido akių nuo prie kranto artėjančio katerio.

– Tai „Kormoranas“, – pasakė Leša. – Vadinasi, netrukus laikrodis išmuš penkias.

Prie bagažui pervežti skirto vienračio klientų laukė kažkoks vaikėzas. Ant jo kepurės auksinėmis raidėmis buvo užrašyta „Grand Hôtel“. Baltas laivelis, skrosdamas vandenį, artėjo prie kranto. Netrukus jo pirmagalyje Megrė išvydo moters siluetą.

– Matyt, Žineta skuba susitikti su mumis, – pasakė inspektorius. – Jere tikriausiai visi jau žino, kad jūs čia.

Įdomu buvo stebėti, kaip didėja kateryje esančių žmonių siluetai, kaip ryškėja jų kontūrai – lyg ryškinant nuotraukas. Šilko drabužiais vilkinti Žineta buvo neatpažįstamai pasikeitusi: sustorėjusi, išsidažiusi, išsikvėpinusi.

Kita vertus, juk tada, kai Megrė susipažino su Žineta Terno aikštės aludėje, jis irgi buvo kur kas grakštesnis. Ko gero, toji moteris, žiūrėdama į inspektorių iš „Kormorano“, irgi stebėjosi, koks jis pasikeitęs.

Jai padėjo išlipti ant kranto. Be jos ir kapitono Baptisto, kateryje dar buvo kurčias jūrininkas ir paštininkas. Vaikėzas su galionais apsiūta kepure nuskubėjo paimti Žinetos bagažo, bet toji atsisakė jo paslaugų.

– Į „Nojaus laivą“! – tarė.

Žineta pasuko Megrė link, bet staiga sutriko. Tikriausiai todėl, kad pamatė poną Paiką, kurio nepažinojo.

– Man pranešė, kad jūs čia. Pamaniau, kad jūs tikriausiai norėsite pasikalbėti su manimi. Vargšas Marselis!..

Žineta vadino jį Marseliu, o ne Marselenu, kaip kiti. Ji nevaidino sielvarto ištiktos moters vaidmens. Dabar buvo brandaus amžiaus, gležna, rami, gyvenimu šiek tiek nusivylusi moteris. Žineta šypsojosi.

– Jūs irgi apsistojote „Nojaus laive“?

Leša paėmė jos lagaminą. Žineta gerai pažinojo šią salą, ėjo lėtai, kaip dusulio kamuojama arba ilgai gryname ore nepratusi būti moteris.

– „Le Petit Var“ rašo, jog Marselis buvo nužudytas todėl, kad kalbėjo apie jus. Ar tuo tikite?

Kartkartėmis Žineta smalsiai, šiek tiek nerimaudama žvilgčiojo į poną Paiką.

– Galite kalbėti drąsiai. Jis mano draugas, kolega anglas, nutarė keletą dienų praleisti su manimi.

Ji, lyg būtų aukštuomenės dama, grakščiai palinko prie vyriškio iš Skotland Jardo ir, nužvelgusi papilnėjusį komisaro liemenį, pasakė:

– O aš pasikeičiau, ar ne?

4

ŽINETOS SUŽIEDUOTUVĖS

Smagu buvo žiūrėti, kaip Žineta staiga susigėdo ir sugriebė suknelės skvernus, kai Megrė lipo laiptais jai iš paskos.

Ji įžengė į „Nojaus laivą“ kaip į savo namus ir maloniai paklausė:

– Poli, ar atsiras ir man kambarys, kuriame galėčiau apsistoti?

– Tau teks įsikurti nedideliame šalia vonios esančiame kambarėlyje.

Žineta pasisuko į Megrė ir tarė:

– Pone komisare, gal galėtumėte trumpam užeiti pas mane?

Namuose, kuriems Žineta vadovavo Nicoje, tokie jos žodžiai gal ir būtų nuskambėję dviprasmiškai, bet tik ne čia. Kad ir kaip būtų, Žineta neteisingai išsiaiškino, kodėl dvejoja Megrė. Šis, tarsi

koketuodamas, ir toliau nieko neslėpė nuo pono Paiko. Moters lūpomis perbėgo išraiškinga šypsena.

– Juk žinote, kad aš nepavojinga.

Keista, bet šį kartą Skotland Jardo inspektorius prakalbo anglų kalba, galbūt todėl, kad norėjo būti delikatus. Savo kolegai prancūzui jis pasakė tik vieną žodį:

– *Please...**

Jie ėmė lipti laiptais. Žinetos lagaminą nešė viešbučio patarnautojas. Žineta vilkėjo trumpais drabužiais, iš po kurių buvo matyti rusvos kelnaitės, gal todėl ji ir suglobė rankomis suknelės skvernus.

Nedideliame, prieblandoje skendinčiame kambaryje stovėjo lova ir pinta kėdė. Žineta nusiėmė skrybėlaitę, atsiduso, lyg būtų nusimetusi sunkią naštą, atsisėdo ant lovos krašto, nusiavė aukštakulnius batelius ir paglostė rankomis skaudančius pirštus.

– Jums nemalonu, kad paprašiau palydėti mane į kambarį? Kalbėtis apačioje nėra kur, o eiti kur nors kitur neturiu jėgų. Pažiūrėkite į mano kulkšnis, jos labai ištinusios. Pone komisare, galite už-

* Prašyčiau (*angl.*).

sirūkyti pypkę. – Žineta buvo visiškai išsimušusi iš vėžių. Ir kalbėjo ji tik todėl, kad išloštų šiek tiek laiko. – Ar labai pykstate ant manęs?

Nors Megrė ir suprato, ką Žineta turėjo galvoje, norėdamas, kaip ir ji, išlošti laiko, pasakė:

– O už ką turėčiau pykti?

– Aš gerai žinau, kad jūs manimi nusivylėte. Ir vis dėlto nesu labai nusikaltusi. Jūsų dėka praleidau sanatorijoje pačius laimingiausius savo gyvenimo metus. Man niekuo nereikėjo rūpintis. Ten dirba į jus šiek tiek panašus daktaras. Jis buvo labai man palankus. Atnešdavo knygų, aš ištisas dienas skaitydavau. Buvau menkai išsilavinusi ir, kai ko nors nesuprasdavau, klausdavau jo. Jis man mielai paaiškindavo. Gal turite cigaretę? Tiek to. Bus geriau, jeigu aš nerūkysiu... Sanatorijoje praleidau penkerius metus ir jau buvau beveik apsisprendusi likti joje visam laikui. Man ten labai patiko. Priešingai nei kiti, nenorėjau išvykti iš tos sanatorijos. Kai man pasakė, kad aš jau sveika ir galiu keliauti namo, patikėkite, toji žinia mane ne pradžiugino, o išgąsdino. Iš ten, kur mes gyvenome, buvo matyti slėnis, beveik visada skendintis lengvame debesų ūke. Bijodavau ten eiti. Norėjau likti sanatorijoje ir dirbti slauge, bet man pritrūko žinių ir

įgūdžių, be to, buvau per silpna, kad galėčiau plauti grindis arba padėti nudirbti darbus virtuvėje. Kas man beliko? Buvau įpratusi valgyti tris kartus per dieną. Žinojau, kad, globojama Žiustinos, iš bado nemirsiu.

– Kodėl atvažiavote šiandien? – šaltai paklausė Megrė.

– Jau sakiau kodėl. Ketinu vykti ir į Jerą. Noriu, kad paskui vargšelio Marselio karstą eitų bent vienas jam artimas žmogus.

– Jūs vis dar mylėjote jį?

Žineta šiek tiek sutriko.

– Manau, kad aš jį karštai mylėjau. Juk mudu ne kartą esame apie jį kalbėję dar tada, kai jis buvo suimtas, o jūs rūpinotės manimi. Juk žinote, Marselis buvo neblogas žmogus, tik naivus, sakyčiau, uždaro būdo. Galbūt todėl itin stengėsi elgtis taip kaip visi. Besistengdamas kartais imdavo ir persistengdavo. Ten, būdama kalnuose, aš daug ką supratau.

– Ir jūsų jausmai jam atvėso?

– Mano jausmai pasikeitė. Bendravau su daugybe žmonių. Galėjau palyginti. Daktaras man padėjo daug ką suprasti.

– Jūs įsimylėjote tą daktarą?

Žineta nervingai nusijuokė.

– Sanatorijose visi daugiau ar mažiau įsimyli savo daktarus.

– Ar Marselis rašė jums laiškus?

– Retkarčiais.

– Jis tikėjosi, kad judu vėl gyvensite kartu?

– Iš pradžių tikėjosi. Paskui jis irgi pasikeitė. Mudu abu pasikeitėme, tik skirtingai. Jis staiga paseno. Nežinau, ar buvote su juo susitikęs po to karto. Anksčiau jis gerai rengdavosi, rūpinosi savo išvaizda. Buvo išdidus. Jis labai pasikeitė nuo tada, kai atsitiktinai atvyko į šią salą.

– Tai jis apgyvendino jus pas Žiustiną ir Emilį?

– Ne. Aš buvau girdėjusi apie Žiustiną ir pati nuvykau pas ją. Ji sutiko priimti mane kaip savo pagalbininkę bandomajam laikotarpiui. Niekam kitam daugiau aš nebetikau. Ten, kalnuose, mane operavo keturis kartus, visas mano kūnas randuotas.

– Jūs neatsakėte į mano klausimą, kodėl atvažiavote šiandien.

Megrė buvo atkaklus.

– Kai sužinojau, kad jūs ėmėtės šios bylos, pagalvojau, jog tikrai prisiminsite mane ir liepsite surasti. Be jokios abejonės, tam būtų reikėję laiko.

– Jeigu aš teisingai supratau, nuo tos dienos, kai išėjote iš sanatorijos, jūs artimai nebebendravote su Marseliu. Žinau, kad siųsdavote jam pinigų.

– Taip, retkarčiais siųsdavau. Norėjau, kad jis bent kartkartėmis atsikvėptų. Marseliui teko išgyventi daug sunkių dienų, nors jis to ir neparodydavo.

– Ar jis jums yra apie tai užsiminęs?

– Sakė, kad yra nevykėlis, kad visą laiką toks buvo, bet Marselis tikrai nebuvo niekšas.

– Ar apie tai kalbėjotės su juo Nicoje?

– Jis niekada nebuvo atvažiavęs pas mane į „Sirenas“. Žinojo, kad ten yra nepageidaujamas.

– Vadinasi, judu kalbėdavotės čia?

– Taip.

– Jūs dažnai atvykstate į Porkerolį?

– Beveik kas mėnesį. Žiustina pernelyg sena, kad kontroliuotų savo įstaigas, o ponas Emilis niekada nemėgo keliauti.

– Jūs apsistodavote čia, „Nojaus laive“?

– Taip, visada.

– O kodėl Žiustina nepakviesdavo apsistoti jos namuose? Juk turi gana erdvią vilą.

– Ji niekada neleidžia moterims apsigyventi savo namuose.

Megrė suprato, kad užgavo jautrią vietą, bet Žineta vis dar nepasidavė.

– Ji būgštauja dėl savo sūnaus? – degdamasis pypkę, šiek tiek ironiškai paklausė komisaras.

– Gal tai ir kelia šypseną, bet iš tikrųjų taip ir yra. Ji visada vertė sūnų laikytis įsikibus jai į sijoną, todėl, sprendžiant iš pono Emilio charakterio, jis panašesnis į merginą, o ne į vyrą. Ji iki šiol elgiasi su juo kaip su kūdikiu. Norėdamas ką nors daryti, ponas Emilis turi gauti jos sutikimą.

– Jis myli moteris?

– Jau greičiau jų bijo. Emilis ne mergišius. Visada buvo silpnos sveikatos. Visą laiką gydosi, geria vaistus, skaito medicinines knygas.

– O dar kodėl, Žineta?

– Nesuprantu, ką norite pasakyti.

– Kodėl atvažiavote šiandien?

– Aš jau atsakiau ir į šį jūsų klausimą.

– Ne, neatsakėte.

– Pamaniau, kad jus tikriausiai domins ponas Emilis ir jo motina.

– O tiksliau?

– Jūs ne toks kaip kiti policininkai, ir vis dėlto... Kai kas nors iškrečia niekšybę, visada įtarimas krinta ant tam tikros aplinkos žmonių.

– Taigi jūs norėjote man pasakyti, kad ponas Emilis visai nesusijęs su Marselio mirtimi?

– Norėjau jums paaiškinti...

– Ką paaiškinti?

– Mudu su Marseliu likome geri draugai, bet nebuvo nė kalbos, kad galėtume gyventi kartu. Manau, jis to nė nenorėjo. Ar supratote, ką norėjau pasakyti? Jo nebesiejo jokie ryšiai su mūsų aplinka. Beje, aš neseniai mačiau Šarlo...

– Jūs jį pažįstate?

– Buvau keletą kartų jį čia susitikusi. Esame sėdėję prie vieno staliuko.

– Tikėjotės pasimatyti šiandien su juo Porkerolyje?

– Ne. Patikėkite, aš sakau tiesą. Mane trikdo jūsų maniera klausinėti. Anksčiau jūs pasitikėjote manimi. Netgi gailėjote manęs. O dabar nebėra už ką manęs gailėti, ar ne? Juk nebesergu džiova!

– Ar daug uždirbate?

– Mažiau, nei jūs manote. Žiustina – baisi šykštuolė. Jos sūnus – irgi. Žinoma, man pakanka to, ką turiu. Šiek tiek net susitaupau, bet ne tiek, kad galėčiau gyventi iš rentos.

– Mes kalbėjome apie Marselį.

– Nebeprisimenu, ką sakiau. Ak, taip. Kaip jums geriau paaiškinti? Tuo metu, kai jį pažinojote, jis dėjosi esąs žiaurus nusikaltėlis. Paryžiuje jis lankydavosi baruose, kuriuose mėgdavo sėdėti tokie žmonės kaip Šarlo ir netgi žudikai. Vaidino, kad priklauso jų gaujai, bet jie rimtai nežiūrėjo į Marselį...

– Vadinasi, jam kliūdavo antraeiliai vaidmenys?

– Taip, bet po kiek laiko ir jų neteko. Jis liovėsi susitikinėti su tais žmonėmis, gyveno savo laive arba lūšnoje. Marselis daug gėrė. Visuomet rasdavo būdų, kaip gauti vyno. Jo pirkdavo ir už pinigus, kuriuos jam siųsdavau. Bet aš žinau, kokių minčių kyla, kai randa nužudytą tokį žmogų kaip jis...

– Kokių?

– Kodėl klausiate, juk pats žinote kokių? Manoma, kad tai susiję su atitinkama aplinka, kad tai kokių nors sąskaitų suvedimas arba kerštas. Bet šis atvejis – ne toks.

– Būtent tai jūs ir norėjote man pasakyti?

– Jau ir pamiršau, ką kalbėjau su jumis prieš kelias minutes. Jūs taip pasikeitėte! Prašyčiau man atleisti. Turėjau galvoje ne jūsų išorę...

Matydamas, kokia sutrikusi Žineta, Megrė nusišypsojo.

– Anksčiau net savo kabinete Auksakalių krantinėje jūs nebuvote panašus į policininką.

– Bijote, kad įtarimas nekristų ant jūsų aplinkos žmonių? Ar tik neįsimylėjote Šarlo?

– Žinoma, ne. Aš apskritai nelinkusi nieko įsimylėti po to, kai buvau keturis kartus operuota. Šarlo mane domina nė kiek ne daugiau nei kiti.

– O dabar klokite viską.

– Kodėl manote, kad dar ne viską pasakiau? Dievaži, aš nežinau, kas nužudė vargšelį Marselį.

– Užtat žinote, kas jo nenužudė.

– Taip, žinau.

– Ar žinote, ką galėčiau įtarti?

– Galų gale jeigu ne šiandien, tai rytoj jūs sužinosite, kas nužudė Marselį, o gal žinote jau dabar. Iš karto būčiau jums pasakiusi, jeigu jūsų klausimai nebūtų buvę tokie sausi. Aš turiu ištekėti už pono Emilio, štai kas!

– Kada?

– Kai mirs Žiustina.

– O kodėl reikia laukti jos mirties?

– Jau sakiau, kad ji pavyduliauja visoms moterims. Dėl jos jis nevedė ir tik dėl jos neturi meilužės. Kai per pilnatį ponas Emilis užsinori moters,

mamytė pati suranda jam moteriškę, mažiausiai keliančią pavojų.

– Ir vis dėlto jis ketina vesti?

– Emilis siaubingai bijo vienatvės. Kol gyva motina, jis jaučiasi saugus. Žiustina rūpinasi juo kaip kūdikiu. Bet ji neilgai trauks. Ne ilgiau kaip metus.

– Taip sakė daktaras?

– Ji serga vėžiu, o būdama tokio amžiaus operacijos neištvers. Ponas Emilis mano, kad jo motina mirs netrukus. Dūsta keletą kartų per dieną, bijo net pajudėti, mano, kad menkiausias judesys gali būti lemtingas...

– Dėl to ir pasipiršo jums?

– Taip. Įsikalė sau į galvą, kad man pakaks jėgų jį slaugyti. Netgi pareikalavo, kad mane apžiūrėtų keli daktarai. Tikiuosi, suprantate, jog Žiustina apie tai nieko nežino, kitaip seniai būtų išmetusi mane pro duris.

– O Marselis ar žinojo?

– Aš pasakiau jam.

– Ir kaip jis reagavo?

– Labai ramiai. Jo nuomone, aš teisingai elgiuosi, norėdama apsirūpinti senatvėje. Man regis, jam buvo malonu sužinoti, kad aš ketinu apsigyventi čia visam laikui.

– Ar ponas Emilis nepavyduliavo Marseliui?

– O kodėl būtų turėjęs pavyduliauti? Juk sakiau, kad mes atšalome vienas kitam.

– Vadinasi, apie visa tai jūs ir norėjote pasikalbėti su manimi?

– Aš apsvarsčiau, kokių minčių jums gali kilti, ir norėjau išsklaidyti visas abejones.

– Pavyzdžiui, kad Marselis galėjo šantažuoti poną Emilį, o šis mėginti atsikratyti jo...

– Marselis niekada nieko nėra šantažavęs, o ponas Emilis jau greičiau mirtų iš bado, nei ryžtųsi nukirsti galvą viščiukui.

– Ar teisybė, kad jūs pastaruoju metu nebuvote atvykusi į salą?

– Tai nesunku patikrinti.

– Vadinasi, jūs niekur nebuvote išvykusi iš savo namų Nicoje? Puikus alibi.

– Ar man jo reikia?

– Neseniai tvirtinote, kad kalbu su jumis kaip policininkas. Ir vis dėlto Marselis galėjo būti jums kliūtis. Juolab kad ponas Emilis – puikus kąsnelis, tikrai neprastas kąsnelis. Jeigu jis ves jus, po mirties paliks jums padorų palikimą.

– Taip, gana padorų! Dabar jau imu abejoti, ar gerai padariau, kad atvažiavau. Nesitikėjau, kad

kalbėsite su manimi tokiu tonu. Aš buvau su jumis atvira.

Žinetos akys blizgėjo, atrodė, kad ji tuojau pravirks. Į Megrė žvelgė senas, blogai nugrimuotas vaikiškos grimasos iškreiptas veidas.

– Darykite ką norite. Aš nežinau, kas nužudė Marselį. Tai tikra katastrofa.

– Ypač jam.

– Taip, ir jam. Bent jau niekas netrikdo jo ramybės. Ar suimsite mane?

Kai Žineta sakė šiuos žodžius, jos lūpose šmėstelėjo vos pastebima šypsena, nors buvo aišku, kad ji nerimauja. Atrodė daug rimtesnė, nei norėjo atrodyti.

– Neketinu dabar jūsų suimti.

– Rytoj rytą turiu dalyvauti laidotuvėse. Jeigu norite, iš karto po jų galiu grįžti. Tik tokiu atveju reikėtų atsiųsti laivą.

– Galbūt.

– Jūs nieko nesakysite Žiustinai?

– Nesakysiu, jeigu nebus būtinybės. Nemanau, kad reikėtų to griebtis.

– Jūs pykstate ant manęs?

– Ne, nepykstu.

– Žinau, kad pykstate. Iškart pajutau, dar net neišlipusi iš „Kormorano“. Aš iš karto jus pažinau. Susijaudinau, prisiminiau vieną iš savo gyvenimo atkarpų.

– Jums gaila praėjusių dienų?

– Galbūt. Nežinau. Kartais pati savęs to klausiu.

Ji atsistojo, atsiduso, bet batelių neapsiavė. Nekantraudama laukė, kol komisaras išeis, nes norėjo kuo greičiau atsirišti korsažą.

Kai komisaras ištiesė ranką prie durų rankenos, Žineta atsiduso ir tarė:

– Elkitės kaip išmanote.

Megrė juto, kaip sudilgsėjo širdis, kai jis paliko ją vieną. Paliko nebejauną, išsigandusią moterį mažame kambarėlyje, kurio langą apšvietė saulės spinduliai. Jie nurausvino viską: apmušalus, dygsniuotą apklotą...

– Taurę baltojo, pone Megrė?

Staiga pasigirdo šurmulys. Tai žaidėjai baigė aikštėje žaisti partiją. Sustoję prie baro, kalbėjo labai garsiai, su akcentu. Restorano kampe, prie lango, sėdėjo ponas Paikas ir Žefas de Grefas. Jiedu susikaupę žaidė šachmatais.

Kampe ant minkštasuolio sėdėjo Ana. Ji rūkė cigaretę, įstatytą į ilgą kandiklį. Vilkėjo trumpa medvilnine suknele, su kuria jautėsi taip, lyg dėvėtų pareo. Ji buvo apvalutė, labai moteriška, tarsi sukurta glamonėms.

De Grefas buvo apsirengęs pilkomis flanelinėmis kelnėmis ir baltais bei mėlynais dryžiais išmargintais jūreiviškais marškinėliais. Buvo apsiavęs drobiniais batais su virvelių padais – tokius nešiojo beveik visi salos gyventojai. Tokie batai buvo pats pirmasis griežtojo pono Paiko pirkinys.

Megrė ieškojo akimis inspektoriaus, bet jo nebuvo matyti. Polis įpylė komisarui vyno, o prie baro sėdintys žmonės pasislinko padarydami jam vietos.

– Taigi, komisare?

Su juo jau kalbamasi, ir jis žinojo, kad po kelių minučių ledai bus pralaužti. Savaime suprantama, salos gyventojai nuo pat ryto laukė progos susipažinti su juo. Jų buvo daug, apie dešimt, visi vilkėjo žvejų drabužiais. Du ar trys iš jų atrodė gana solidžiai.

Kad ir ką manytų ponas Paikas, reikės išgerti.

– Ar jums patinka šių vietų vynas?

– Labai.

– Laikraščiai rašė, kad jūs geriate tik vyną. O Marselis sakė, kad tai netiesa, kad jūs neatsisakote išgerti kalvadoso. Vargšas Marselis! Į jūsų sveikatą, komisare...

Polis, „Nojaus laivo“ šeimininkas, žinojo, kaip reikia elgtis panašiais atvejais. Jis tebelaikė butelį rankoje.

– Ar tiesa, kad jis buvo jūsų draugas?

– Taip, kadaise aš jį pažinojau. Jis buvo neblogas jaunuolis.

– Žinoma. Ar teisingai rašo laikraštyje, kad jis gimęs Havre?

– Teisingai.

– O jo akcentas?

– Prieš penkiolika metų, kai jį pažinojau, jis kalbėjo be akcento.

– Girdi, Tatenai? O ką aš tau sakiau?

Išgėrė ketvirtą taurę, paskui penktą... apsikeitė keliomis nereikšmingomis frazėmis.

– Komisare, ką valgysite šį vakarą? Mes turime žuvienės. O gal jūs nemėgstate žuvienės?

Megrė ėmė dievagotis, kad labai mėgsta žuvienę, ir visi buvo sužavėti. Dabar ne laikas artimiau susipažinti su sugėrovais, kurie tarytum susiliejo į vieną masę.

– Ar mėgstate anyžių likerį, tą tikrąjį, draudžiamą? Poli, įpilk visiems po taurelę anyžių likerio. Komisaras neprieštaraus...

Šarlo sėdėjo terasoje ir skaitė laikraštį. Priešais jį stovėjo butelis su anyžių likeriu.

– Gal jau galite ką nors mums pasakyti?

– Ką pasakyti?

– Viską, ką žinote apie žudiką!

– Barzdotasis Morenas, kuris buvo gimęs šioje saloje ir nekėlęs iš jos kojos apie septyniasdešimt metų, pareiškė nieko panašaus negirdėjęs. Yra buvę atvejų, kai žmonės skendo. Viena moteris iš šiaurės prieš penkerius ar šešerius metus bandė žudytis išgėrusi migdomųjų. Italas jūrininkas, susipykęs su Baptistu, peiliu sužeidė jį į ranką. Bet kad nužudytų... Komisare, to dar nėra buvę! Šioje saloje net patys aršiausieji tampa švelnūs kaip ėriukai.

Po šių žodžių visi ėmė juoktis, kažką aiškinti, norėjo susidaužti su garsiuoju komisaru.

– Kai pagyvensite čia keletą dienų, viską geriau suprasite. Reikėjo atvažiuoti kartu su žmona, būtumėte smagiai paatostogavę. Būtume išmokę jus žaisti rutuliais, ar ne, Kazimirai? Pernai Kazimiras laimėjo prizą „Mažojo Provanso“ konkurse, tikriausiai žinote, ką tai reiškia...

Neseniai buvusi rožinė, bažnyčia dabar nusidažė violetine spalva. Dangumi plaukė šviesiai žali debesys. Žmonės vienas paskui kitą ėjo iš kavinės. Tolumoje buvo girdėti šaižus moters balsas. Ji šaukė:

– Ei, Žiuli, sriuba jau garuoja ant stalo...

Kažkoks berniukas priėjo prie savo tėvo ir timptelėjo jį už rankovės.

– Ar sužaisime dar vieną partiją?

– Ne, jau vėlu.

Žmonės paaiškino Megrė, kad pažaidus rutuliais paprastai žaidžiama kortomis, bet šiandien tam sutrukdė susitikimas su juo. „Kormorano" jūrininkas, milžinas nebylys didžiulėmis nuogomis kojomis, šypsojosi komisarui rodydamas baltus dantis ir retkarčiais, keistai švokšdamas, pakeldavo taurę. Visi suprasdavo, kad jis nori pasakyti: „Į jūsų sveikatą!"

– Jūs vakarieniausite dabar?

– Gal matėte inspektorių?

– Jis išėjo nieko taip ir nepasakęs. Visada taip elgiasi. Jis čia garsus žmogus. Per tris dienas spėjo susipažinti beveik su visais salos gyventojais.

Pasižiūrėjęs žemyn, Megrė pamatė, kad prie šachmatų lentos sėdi tik anglas. De Grefas su savo mergina jau buvo išėję.

– Mes vakarieniausime po pusvalandžio, – pareiškė Megrė.

Polis, ranka rodydamas į Skotland Jardo inspektorių, paklausė:

– Kaip manote, jam patinka mūsų virtuvė?

Po kelių minučių Megrė ir jo kolega jau traukė uosto link. Jie jau buvo spėję susipažinti su vietos gyventojų įpročiais. Saulei nusileidus įsiviešpatavo ramybė. Viskas aplinkui nutyko. Buvo girdėti, kaip tyliai teliūskuoja vanduo, atsimušdamas į molo akmenis. Akmenų pilkuma dar labiau išryškėjo, dabar savo spalva jie panėšėjo į uolieną. Augalų žaluma atrodė beveik juoda, paslaptinga. Kažkoks minininkas su baltu, dideliais skaitmenimis užrašytu numeriu ant korpuso tyliai dideliu greičiu plaukė į atvirą jūrą.

– Aš vos jam nepralaimėjau, – nutraukė tylą ponas Paikas. – Jis itin stiprus ir labai pasitiki savo jėgomis.

– Ar jis pasiūlė jums sužaisti partiją?

– Pasiėmiau šachmatų lentą norėdamas pasipraktikuoti. De Grefas su savo drauge atsisėdo prie kaimyninio stalo, ir iš jo žvilgsnio supratau, kad jis labai norėtų išbandyti jėgas su manimi.

Po šių jo žodžių stojo ilga tyla. Jie tylėdami ėjo molu. Šalia baltos jachtos stovėjo nedidelis laivas, ant jo šono buvo užrašyta: „Meilės gėlelė“.

Tai buvo de Grefo laivas. Porelė buvo viduje. Kabinoje po stogu, kur sunkiai išsitekdavo du žmonės (jie net negalėdavo išsitiesti visu ūgiu), degė šviesa. Iš ten buvo girdėti šaukštelių dzingsėjimas ir indų bilsnojimas. Žmonės valgė.

Kai policininkai ėjo pro jachtą, ponas Paikas tyliai, kaip buvo įpratęs, pasakė:

– De Grefas – iš tų jaunuolių, kurių negali pakęsti gerose šeimose. Teisybė, Prancūzijoje tokių tipų tikriausiai nedažnai pasitaiko.

– Kodėl manote, kad Prancūzijoje tokių tipų nėra daug?

– Aš norėjau pasakyti, kad nėra daug būtent tokio, išskirtinio, tipo jaunuolių.

Ponas Paikas stengėsi kuo suprantamiau reikšti savo mintis. Vyriškiai sustojo molo pabaigoje, iš kur gerai buvo matyti tolumoje ryškėjantys kalnų kontūrai.

– Susidariau įspūdį, kad čia jaunuoliai iš gerų šeimų gali, kaip jūs sakote, krėsti visokiausias kvailystes: pirkti moteris, prabangius automobilius, žaisti kazino. Bet ar gali būti, kad tie nenaudėliai

mėgtų žaisti šachmatais? Abejoju. Argi jie skaito Kantą, Šopenhauerį, Nyčę ir Kierkegorą? Mažai tikėtina, ar ne? Jiems rūpi gyventi savo malonumui net nesulaukus tėvų palikimo. – Jie atsirėmė į sieną ir žvelgė į vandenį, kurio ramybę sutrikdydavo šokinėjančios žuvys. Anglas kalbėjo toliau: – De Grefo tikrai negalėtum pavadinti nenaudėliu. Nemanau, kad jis norėtų turėti daug pinigų. Tas anarchistas protestuoja prieš viską, ko buvo mokomas. Protestuoja prieš savo tėvą, teismo valdininką, prieš savo miesčionę motiną, prieš gimtąjį miestą, prieš savo šalies papročius. – Ponas Paikas staiga nutilo ir paraudęs pasakė: – Prašyčiau man atleisti...

– Baikite savo mintį.

– Mudu apsikeitėme tik keliomis frazėmis, bet aš jį supratau. Tokių kaip jis žmonių yra daug mano šalyje, kaip, beje, ir kitose šalyse, kur vadovaujamasi griežtais moralės principais. Štai kodėl sakiau, kad Prancūzijoje vargu ar yra daug tokių jaunuolių. Pas jus nedažnai sutiksi veidmainį. Jų gal ir yra, bet ne tiek daug kaip kitose šalyse.

Greičiausiai jis turėjo galvoje tuos žmones, su kuriais jie susidūrė atvykę į Porkerolio salą: poną Emilį, Šarlo, Žinetą. Gyvenant padorių žmonių bendruomenėje, jiems pavyko išvengti gėdingų poelgių.

Megrė atrodė susirūpinęs ir šiek tiek suirzęs. Nors anglas tiesiogiai jo nepuolė, komisaras jautėsi taip, lyg turėtų gintis.

– Protestuodami tie jaunuoliai neigia viską: ir tai, kas bloga, ir tai, kas gera, – tarė ponas Paikas. – Kaip žinote, jis pagrobė merginą iš jos šeimos. Ji labai miela, labai patraukli. Ir vis dėlto aš manau, kad jis ją suviliojo tik todėl, kad ji iš geros šeimos ir, kaip ir visos paklusnios dukros, kartu su mama sekmadieniais eidavo į bažnyčią. Todėl, kad jos tėvas, matyt, griežtas ir padorus ponas. Išplėšdamas ją iš šeimos, de Grefas labai rizikavo. O kaip manote jūs, gal aš klystu?

– Aš irgi taip manau.

– Yra žmonių, kurie, atsidūrę švarioje prašmatnioje aplinkoje, jaučia poreikį ten pridergti. De Grefas irgi dergia viską, kas jį supa.

Šį kartą Megrė buvo galutinai pritrenktas. Jis, kaip sakoma, buvo išverstas iš koto. Komisaras suprato, kad ponas Paikas galvoja taip pat kaip ir jis. Kai de Grefas prisipažino, kad keletą kartų lankėsi „Šiaurinės žvaigždės“ jachtoje, Megrė iš karto pagalvojo apie tai, kad jis ten ėjo ne išgerti ir kad abi poras sieja kažkokie glaudūs ne itin garbingi ryšiai.

– Tai labai pavojingi jaunuoliai, – pareiškė ponas Paikas ir pridūrė: – Gali būti, kad jie labai nelaimingi. – Paskui, matyt, sutrikdytas ilgos pauzės, pareiškė nebe tokiu rimtu tonu: – Ar žinote, kad jis gerai kalba angliškai? Be jokio akcento. Nenustebčiau, jeigu sužinočiau, kad jis yra baigęs kokį nors pirmarūšį koledžą.

Atėjo laikas pietauti. Jiedu užtruko gerokai ilgiau nei pusvalandį. Beveik visiškai sutemo, uoste stovintys laivai siūbavo jūros ritmu. Megrė iškratė pypkę, pastukseno ją į bato kulną ir ėmė svarstyti, ar nevertėtų prisikimšti dar vieną. Eidamas pro olando jachtą, įdėmiai nužvelgė ją akimis.

Ar ponas Paikas kalbėjo tik todėl, kad kalbėtų? O gal tai darydamas jis norėjo savotiškai duoti jam kokį nors patarimą?

Šitai išsiaiškinti buvo sunku, ko gero, netgi neįmanoma. Nors anglas prancūziškai kalbėjo gerai, netgi labai gerai, atrodė, kad jie kalba skirtingomis kalbomis, kad jų minčių eiga – visai kitokia.

– Tie jaunuoliai labai pavojingi, – padarė išvadą Skotland Jardo inspektorius.

Be jokios abejonės, jis nenorėjo duoti dingsties manyti, kad kišasi į tyrimą, kuriam vadovauja komisaras Megrė. Nieko neklausinėjo apie tai, kas vy-

ko Žinetos kambaryje. Gal manė, kad jo kolega nenori atvirauti? O gal dar blogiau, nes, sprendžiant iš to, ką kalbėjo apie prancūzų papročius, ponas Paikas galėjo galai žino ką pagalvoti apie Megrė ir Žinetos santykius...

Komisaras suburbėjo:

– Žineta pranešė man apie savo sužieduotuves su ponu Emiliu. Bet reikia išsaugoti tą paslaptį, nes senutė Žiustina padarytų viską, kad santuoka neįvyktų. Net po jos mirties.

Megrė kuo puikiausiai suprato, kad, lyginant su Paiko kalba, jis savo mintis dėsto labai abstrakčiai, kad jo mintys dar painesnės nei anglo.

Anglas keliais žodžiais pasakė tai, ką norėjo pasakyti. Praleidęs pusvalandį su de Grefu, jis susidarė vaizdą ne tik apie jį, bet ir apie pasaulį apskritai.

Komisarui Megrė reikšti savo mintis sekėsi kur kas sunkiau. Kaip visada, kai pradėdavo narplioti kokią nors bylą, intuicija veikė puikiai, bet kol kas negalėjo pasakyti, kaip ir kada išsisklaidys abejonės.

Tokia situacija šiek tiek trikdė komisarą, jis jautė, kad dėl to kenčia jo prestižas.

„Keista moteris!“ – štai ir viskas, ką jis įstengė apie ją pasakyti, nors jau seniai ją pažinojo ir ji bu-

vo su juo visiškai atvira. Ji savotiškai tebetraukė komisaro dėmesį, kita vertus, jis nusivylė Žineta, ir ji kuo puikiausiai tai suprato.

Reikia šiek tiek laiko, kad jis susidarytų išsamesnę nuomonę apie tą moterį.

Po vienos šachmatų partijos, po kelių frazių, kuriomis buvo pasikeista žaidžiant, ponas Paikas kuo geriausiai perprato savo partnerio charakterį ir jį išanalizavo.

Neliko nieko kita, kaip tik pripažinti, kad anglas pirmąją partiją laimėjo.

5

NAKTIS „NOJAUS LAIVE“

Kai Megrė buvo beužmiegąs, jo dėmesį patraukė kažkoks kvapas, tiksliau, keletas kvapų. Tą kvapą jis užuodė iš karto, kai tik peržengė kavinės slenkstį. Dar rytą Megrė bandė išsiaiškinti, kas jį skleidžia. Labai jau neįprastas jis buvo. Be abejonės, pirmiausia jį skleidė sumišę vyno, anyžių likerio ir pelėsių kvapai. Tą nemalonų, nosiai neįprastą kvapą skleidė ir Pietų virtuvėje vartojami įvairiausi prieskoniai: česnakai, saldieji pipirai, alyvų aliejus ir šafranas.

Bet ar verta dėl to sukti galvą? Megrė užsimerkė, jis labai norėjo miego. Dar kartą bandė mintyse prisiminti Marselio ir Provanso kavines, kavines, kuriose jam yra tekę lankytis Paryžiuje ir kituose miestuose, bet tik dar kartą įsitikino, kad kvapai ten sklisdavo kitokie. O dabar reikia miegoti, miegoti. Jis buvo pakankamai išgėręs, kad miegotų kaip užmuštas.

Deja, komisaras niekaip negalėjo užmigti. Kambario langas buvo pravertas, ir Megrė ausis pasiekė kažkoks triukšmas. Geriau įsiklausęs, suprato, kad šnara aikštėje augančių medžių lapai.

Iš apačios sklindantys kvapai šiek tiek priminė nedidelį barą Kanuose, kur šeimininkavo stambi moteris. Kadaise Megrė tyrė bylą, susijusią su tuo baru, ir ištisas valandas stumdavo jame laiką.

Dabar kambaryje tvyrojo apskritai nenusakomas kvapas. Įdomu, kuo čia kemša čiužinius? Gal, kaip Bretanėje, jūrų dumbliais, kurie kvepia jodu? Tikriausiai daug žmonių yra gulėję šioje lovoje. Megrė pagalvojo, kad čia kvepia parfumuotu aliejumi, kuriuo moterys išsitepa norėdamos dailiau nudegti.

Jis kokį dešimtą kartą sunkiai apsivertė ant kito šono. Kažkas vėl atidarė duris, išėjo į koridorių ir pasuko į tualetą. Nieko čia keista, bet Megrė nevalingai pagalvojo, kad į šios įstaigos tualetą užeina ne tik tie, kurie gyvena viešbutyje. Jis pabandė prisiminti „Nojaus laivo“ gyventojus. Polis su žmona miegojo apačioje, po jo kambariu, mansardoje, į kurią vedė laiptai. Įdomu, kur miega Žožo? Žinojo tik tiek, kad ne antrame aukšte.

Žožo dvelkė kažkokiais ypatingais kvapais. Galbūt kvepėjo aliejais ištepti jos plaukai, kūnas ar dra-

bužiai. Tai buvo aštrus nenusakomas kvapas. Kai jiedu kalbėjosi, tas kvapas blaškė Megrė dėmesį.

Dar vienas pretekstas ponui Paikui pagalvoti, kad komisaras Megrė nelinkęs su juo atvirauti. Po pietų komisaras buvo trumpam užėjęs į savo kambarį nusiplauti rankų ir išsivalyti dantų. Durų jis neuždarė ir net nepajuto, kaip ant slenksčio tylutėliai išdygo Žožo. Įdomu, kiek jai metų? Šešiolika? Dvidešimt? Jos akyse galėjai matyti ir susižavėjimą, ir baimę, kaip tų mergaičių, kurios lūkuriuoja prie teatro durų prašydamos aktorių autografų. Megrė darė jai įspūdį, juk jis irgi buvo garsenybė.

– Mažule, ar norite man ką nors pasakyti?

Ji uždarė duris, ir toks jos elgesys nepatiko Megrė. Niekada negali žinoti, ką pamanys žmonės. Be to, Megrė net trumpam nepamiršdavo, kad šiame viešbutyje gyvena anglas.

– Aš dėl Marseleno, – paraudusi pasakė Žožo. – Vieną dieną jis buvo užkalbinęs mane. Tąkart buvo labai girtas ir liko gulėti kavinėje ant minkštasuolio.

Mat kaip! Dieną „Nojaus laive“ buvo nedaug žmonių, todėl Megrė atkreipė dėmesį į galvą laikraščiu prisidengusį žmogų, kuris snaudė ant suo-

liuko. Ten buvo gana vėsu. Kokie keisti namai! Ir juose tvyrantis kvapas...

– Pamaniau, kad galiu būti jums naudinga. Marselenas man sakė, kad jeigu norėtų, galėtų jų turėti visą krūvą.

– Ko turėti?

– Žinoma, banknotų.

– Kada jis tai sakė?

– Regis, likus dviem dienoms iki to įvykio.

– Ar tuo metu, be jo, dar kas nors buvo kavinėje?

– Ne, jis buvo vienas. Aš kaip tik tuo metu šveičiau prekystalį.

– Ar apie šį pokalbį esate kam nors prasitarusi?

– Gerai neprisimenu, bet manau, kad ne.

– Ar daugiau jis nieko nesakė?

– Marselenas dar pridūrė: *Ir ką aš su jais veikčiau, mažoji mano Žožo? Man ir be jų čia gerai.*

– Ar jis niekada nėra jūsų merginęs ar ką nors siūlęs?

– Ne.

– O kiti?

– Tokių buvo labai daug.

– O kai čia apsigyvendavo Žineta – juk ji atplaukia beveik kas mėnesį – ar Marselenas eidavo į jos kambarį?

– Žinoma, ne! Jis elgdavosi su ja labai pagarbiai.

– Žožo, ar galiu kalbėti su jumis kaip su suaugusia mergina?

– Man devyniolika, ir jūs tai žinote.

– Gerai. Aš tik norėjau paklausti, ar Marselenas turėjo kokių nors ryšių su moterimis?

– Be jokios abejonės, turėjo.

– Šioje saloje?

– Jis draugavo su mano pussesere Nina. Ji turėjo labai daug gerbėjų.

– Kur jiedu susitikinėdavo? Laive?

– Visur. Dar jis bendravo su našle Lamber, ji yra kavinės, esančios kitame aikštės gale, šeimininkė. Marselenas medžiodavo ruonius. Kai žūklė pasisekdavo, atnešdavo jai ruonienos. Kai jis mirė, pagalvojau: Marselenas medžiodamas neapsieidavo be dinamito.

– Ar jis niekada nėra sakęs, kad ketina vesti našlę Lamber?

– Aš nemanau, kad ji būtų norėjusi už jo tekėti.

Iš Žožo šypsenos, kuri nušvietė jos veidą, kai mergina tarė tuos žodžius, buvo galima spręsti, kad našlė Lamber – rimta moteris.

– Tai viskas, Žožo?

– Taip. O dabar bus geriau, jeigu aš išeisiu.

Žineta irgi niekaip negalėjo užmigti. Ji gulėjo kaimyniniame kambaryje, kitoje pertvaros pusėje, ir Megrė dingojosi, kad jis girdi, kaip ji kvėpuoja. Versdamasis ant šono, jis visada kliudydavo alkūne pertvarą, o Žineta tikriausiai kaskart krūptelėdavo, kai tai atsitikdavo.

Ji ilgai vakarojo. Įdomu, ką ji veikė? Gražinosi, o gal maudėsi? Retkarčiais jos kambaryje įsivyraudavo tyla, ir Megrė pamanydavo, kad ji ką nors rašo. Nedidelis kambario langas – pernelyg aukštai, kad ji galėtų rymoti prie jo kvėpuodama tyru oru.

Ir vėl tas kvapas... Ko gero, taip visada kvepia Porkerolyje. Kai jiedu vakar vakare su ponu Paiku vaikštinėjo molu, irgi užuodė panašius kvapus. Per dieną saulės įšildytas vanduo skleidė savotišką aromatą, o lengvas vėjelis atpūsdavo iš sausumos kitus kvapus. Kokie medžiai auga aikštėje? Gal eukaliptai? O gal saloje auga ir kitokių gardžiai kvepiančių medžių?

Kažkas ir vėl išėjo į koridorių. Nejaugi ponas Paikas? Tai trečias kartas. Gali būti, kad susigadino skrandį valgydamas jam neįprastus Polio virtuvės valgius.

Ponas Paikas nemažai išgėrė. Įdomu, ar jis mėgsta išgerti? Kad ir kaip būtų, jis čia jaučiasi labai

gerai. Ponas Paikas visą vakarą gėrė kartu su majoru Belemu. Jie taip greitai rado bendrą kalbą, jog iš šalies juos stebėdamas galėjai pamanyti, kad jiedu – artimi bičiuliai. Jie sėdėjo salės kampe, Žožo atnešė jiems šampano.

Belemas gėrė šampaną ne iš taurės, o iš bokalo, kaip alų. Atrodė tarsi nužengęs iš paveikslo „Punšas“. Į akį krito balti sidabro spalvos jo plaukai, įraudę skruostai, didelės šviesios spindinčios akys ir milžiniškas cigaras, kurio jis nepaleido iš burnos.

Nors jam buvo septyniasdešimt, o gal net septyniasdešimt dveji, atrodė kaip vaikas, kurio akyse žybsi kibirkštėlės. Gal todėl, kad rūkė cigarus ir mėgo šampaną, jo balsas buvo užkimęs. Net po to, kai išgerdavo keletą butelių, įstengdavo išlikti orus.

– Norėčiau pristatyti jums majorą Belemą, – staiga pasakė ponas Paikas. – Pasirodo, mes mokėmės tame pačiame koledže. Tik kitu laiku, netgi ne tą patį dešimtmetį.

Jiedu atrodė dėl to labai patenkinti. Majoras kreipėsi į komisarą: „Pone Megret“.

Kartais majoras duodavo akimis ženklą Žožo arba Poliui, kad reikia kuo greičiau atnešti dar vieną butelį šampano. Davus tam tikrą sutartą ženklą, Žožo prieidavo prie jų staliuko, įpildavo į taurę

šampano ir nunešdavo ją kokiam nors salėje sėdinčiam svečiui.

Majoras visa tai darė taip maloniai, taip naiviai, tad niekas nė nemanė atsisakyti tokio vaišingumo. Atrodė, lyg majoras dalytų medalius. Kai tik šampano taurė atsidurdavo žmogaus, kurį vaišino, rankose, Belemas atsistodavo ir pakeldavo savo taurę linkėdamas sveikatos.

Majoras vaišino visus arba beveik visus. Šarlo visą vakarą nesitraukė nuo lošimo automato. Iš pradžių metė tik smulkias monetas, nes nenorėjo išlaidauti. Be to, žinojo, kad vis tiek visi pinigai atiteks jam. Jis įmesdavo monetą ir sukiodavo rankenėlę. Iš chromo pagamintos žnyplės sugriebdavo čia cigarą, čia pypkę, čia pigią piniginę.

O gal Žineta negali užmigti todėl, kad nepajėgia nusiraminti? Gal jis elgėsi su ja pernelyg griežtai? Bet juk jis ir yra griežtas, tik ne todėl, kad būtų ja nusivylęs, kaip, ko gero, manė Žineta.

Geradario vaidmuo visada atrodo keistokas. Komisaras susitiko tą merginą Terno aikštės aludėje ir išsiuntė į sanatoriją, bet jam niekada net į galvą nebuvo atėjusi mintis, kad jis gelbėja gatvės mergšės sielą.

Kitas žmogus, pasak Žinetos, panašus į Megrė, irgi padarė daug gero tai moteriai. Ji turėjo galvoje sanatorijos daktarą. O gal tas žmogus ko nors iš jos tikėjosi?

Žineta tapo tuo, kuo norėjo tapti, toks buvo jos pasirinkimas. Būtų kvaila dėl to graužtis.

Komisaras elgėsi griežtai todėl, kad kitaip elgtis taip susiklosčius aplinkybėms negalėjo.

Tokioms moterims, kaip Žineta, net mažiau pagedusioms, sumeluoti – tas pats, kas nusičiaudėti. Kartais jos meluoja be jokios aiškios priežasties, paprasčiausiai jos įpratusios tai daryti. Megrė buvo įsitikinęs, kad Žineta jam dar ne viską pasakė. Gal todėl ji ir negali užmigti? Buvo visiškai aišku, kad toji moteris nerimauja.

Megrė girdėjo, kaip Žineta išlipo iš lovos ir basomis kojomis nušlepsėjo per kambarį. Ar tik nešovė jai į galvą mintis dabar užeiti į jo kambarį? Toks jos pasiryžimas nė kiek nebūtų nustebinęs Megrė. Jis jau spėjo susitaikyti su mintimi, kad, ko gero, reikės skubiai mautis kelnes, kurios gulėjo numestos ant kilimėlio.

Bet ji neatėjo. Pasigirdo stiklinės dzingtelėjimas. Matyt, Žinetą kamavo troškulys. O gal ji išgėrė migdomųjų?

Per visą vakarą Megrė išgėrė tik vieną taurę šampano. Paskui gurkšnojo tik vyną, o galiausiai, velniaižin kodėl, susipylė į gerklę anyžių likerio taurelę.

O kas užsakė anyžinės? Ak taip, tai buvo dantistas. Tikriau, buvęs dantistas. Jo vardo Megrė nebeprisimena. Dar vienas išskirtinis atvejis. Porkerolyje gyvena išskirtiniai žmonės, bent jau „Nojaus laive" tai tikrai. O gal taip reikėtų elgtis visiems? Gal teisūs jie, o ne žmonės, gyvenantys žemyne?

Anksčiau tas dantistas tikriausiai buvo labai geras, padorus ir elegantiškas žmogus. Turėjo kabinetą viename iš prabangiausių Bordo rajonų, o juk ne paslaptis, kad to miesto gyventojai itin reiklūs. Porkerolyje jis atsidūrė visiškai atsitiktinai. Kartą atvyko čia atostogauti ir apsisprendė įsikurti visam laikui. Jam pakako savaitės grįžti namo ir sutvarkyti visus savo reikalus.

Dantistas niekada nevilkėdavo drabužių su apykaklėmis. Žvejys Morenas, tas, kurį visi salos gyventojai vadino Morenu Kirpėju, kartą per mėnesį nukirpdavo jam plaukus. Dantistas buvo apžėlęs, atrodė taip, lyg būtų nesiskutęs kokias tris dienas, neskyręs laiko rankoms prižiūrėti ir apskritai niekuo nesirūpinęs. Jis per dienas nieko neveikdavo,

tik skaitydavo knygas patogiai įsitaisęs supamajame krėsle pavėsyje, savo verandoje.

Vedė jis čionykštę merginą, kuri, matyt, jaunystėje buvo graži, ir tik vėliau sustambėjo. Ant viršutinės jos lūpos augo ūseliai, ji kalbėjo ausį rėžiančiu balsu.

Dantistas buvo laimingas. Bent jau įsivaizdavo esąs laimingas. Jis įtikinamu tonu dėstė komisarui: „Jūs pamatysite! Tereikia čia bent šiek tiek pagyventi, ir jūs, kaip ir visi kiti, įprasite prie tokio gyvenimo būdo ir nebenorėsite iš čia išvažiuoti".

Megrė žinojo, kad taip daug kam yra atsitikę pabuvus Ramiojo vandenyno salose. Atsidūrę ten, žmonės nustodavo viskuo domėtis ir elgdavosi panašiai kaip vietos gyventojai. Tačiau komisaras negalėjo net įsivaizduoti, kad tokie dalykai dedasi už trijų mylių nuo Prancūzijos kranto.

Dantistas visuomet žmogų vertindavo pagal tai, kaip tam pavykdavo pritapti saloje. Jis netgi sugalvojo, kaip pavadinti tokį pritapėlį: porkerolietis.

„O gydytojas? – dingtelėjo Megrė. – Juk saloje turi būti ir gydytojas." Megrė dar nebuvo su juo susidūręs, bet girdėjo apie jį kalbant Leša. Dantisto nuomone, gydytojas buvo porkerolietis iki pat kaulų smegenų.

– Tikriausiai jūs draugaujate su gydytoju?

– Ką jūs! Mudu net nebendraujame, tik iš tolo linktelime vienas kitam.

Gydytojas atvyko į Porkerolį turėdamas tam tikrų ketinimų. Jis sunkiai sirgo ir norėjo čia pasigydyti. Jis – senas viengungis. Gyveno nuo visų atsiskyręs mažyčiame namelyje, kurio langai žvelgė į sodą. Sodas skendėjo gėlėse. Ūkį tvarkė pats, jo namai buvo labai apleisti. Dėl savo ligos gydytojas itin retai vakarais išeidavo iš namų, o žiemą, kai stodavo šalčiai (šiame krašte šąla labai retai), ištisas savaites laiką leisdavo namuose.

– Štai pamatysite! Pamatysite! – sarkastiškai šypsodamasis, atkakliai kartojo dantistas. – Beje, jūs tikriausiai jau susidarėte įspūdį apie mūsų gyvenimo būdą. Tik pamanykite, ir taip kiekvieną vakarą!

Ir iš tikrųjų gyvenimas saloje atrodė tarytum savotiškas spektaklis. Čia viešpatavusi sumaištis greičiau priminė vakarėlį dailininko dirbtuvėje.

Visi gerai pažinojo vienas kitą ir niekas prieš nieką nesipuikuodavo. Majoras, prestižinio anglų koledžo auklėtinis, čia buvo vertinamas ne labiau negu valkata Marselenas arba koks nors Šarlo.

Kartkartėmis kas nors persėsdavo prie kito staliuko, pakeisdavo partnerį.

Iš pradžių ponas Emilis ir Žineta tylėdami sėdėjo prie baro kaip seniai vedę žmonės. Emilis, kaip paprastai, užsisakė arbatos, Žineta – mažytę taurelę žalsvos spalvos likerio.

Kartais jie pusbalsiu persimesdavo keliais žodžiais. Nieko nesigirdėjo, tik buvo matyti, kaip juda jų lūpos. Paskui Žineta atsiduso, atsistojo ir nuėjo atsinešti šaškių. Jas laikydavo spintelėje, toje, ant kurios stovėjo patefonas.

Jie žaidė. Galėjai pamanyti, kad jie tai daro ištisas dienas, metų metus sėdi vis toje pačioje vietoje, ir netgi jų rankų judesiai vis tokie patys.

Be abejo, atsidūręs čia po penkerių metų, Megrė rastų dantistą prie tos pačios taurelės anyžinės. Jis šypsotųsi taip pat nuožmiai, būtų toks pat patenkintas savimi kaip ir dabar, o Šarlo, kaip ir šiandien, sėdėtų prie lošimo automato. Ir nebuvo jokio pagrindo manyti, kad kada nors kas nors galėtų pasikeisti.

Jaunikis ir nuotaka stumdė lentoje šaškes. Jie labai susikaupdavo prieš darydami ėjimą. Tuo metu majoras, pasakodamas anekdotus ponui Paikui, vieną po kitos tuštino šampano taures.

Niekas niekur neskubėjo. Atrodė, kad niekam nerūpi rytojus. Kai nereikėdavo aptarnauti klien-

tų, Žožo, alkūnėmis atsirėmusi į prekystalį, parėmusi delnu smakrą, susimąsčiusi žvelgdavo į lankytojus. Megrė daugybę kartų buvo sugavęs į save nukreiptą jos žvilgsnį, bet kai tik pasisukdavo, ji nukreipdavo žvilgsnį kitur.

Polis, „Nojaus laivo“ šeimininkas, kaip visada su virėjo drabužiais, vaikštinėjo nuo staliuko prie staliuko ir visus iš eilės vaišino. Tikriausiai tai jam nemažai kainuodavo, bet, matyt, apsimokėdavo.

Jo žmona, nedidelio ūgio, griežtų veido bruožų neišvaizdi blondinė, kurios beveik niekas nepastebėdavo, įsitaisydavo prie staliuko ir skaičiuodavo dienos pajamas.

– Ir taip kiekvieną vakarą, – pasakė Leša.

– O kur tikrieji salos gyventojai? – paklausė Megrė. – Aš turiu galvoje žvejus.

– Po vakarienės jų čia niekada nepamatysite. Jie išplaukia į jūrą prieš aušrą ir gulasi anksti. Bet kuriuo atveju jie neitų į „Nojaus laivą“. Toks savotiškas nerašytas jų susitarimas. Dieną ir rytais čia susirenka visokiausio plauko žmonių, bet vakare salos gyventojai, tikri aborigenai, traukia į kitas kavines.

– Ką jie ten veikia?

– Nieko. Kartą buvau nuėjęs pasižiūrėti. Jie klausėsi radijo. Tylėdami išlenkdavo po taurelę.

– O ar čia visada taip tylu?

– Kai kada. Niekas nežino, kada pasigirs triukšmas. Pakanka kokios nors smulkmenos, atsitiktinai pasakytos frazės – tuomet staiga kyla baisus klegesys.

Čia tikrai ramu. Tikriausiai todėl, kad čia buvo Megrė.

Nors langas buvo atidarytas, komisarui vis tiek buvo karšta. Jis kaip maniakas gaudė ausimis menkiausią name pasigirstantį garsą. Žinetai niekaip nepavyko užmigti. Kartais kambaryje, esančiame virš jo, buvo girdėti žingsniai. Ponas Paikas, ko gero, bene ketvirtą kartą išėjo į koridorių. Tikriausiai Megrė protarpiais užsnūsdavo, bet kaip reikiant neįmigdavo. Mintys čia užklysdavo, čia nutrūkdavo, čia visiškai susipainiodavo.

Ponas Paikas negerai pasielgė, kad jiems vaikštinėjant molu pasuko kalbą apie olandą. Dabar komisaras į de Grefą žiūrėjo pono Paiko akimis.

Bet jaunuolio portretas, kurį nupiešė ponas Paikas, komisaro netenkino. De Grefas taip pat buvo čia, „Nojaus laive“, kartu su Ana. Mergina tikriausiai labai norėjo miego, jos galva vis labiau sviro palydovo peties link.

De Grefas nepasakė jai nė žodžio. Jis, matyt, retai kada leisdavosi su Ana į kalbas. Buvo padėties šeimininkas, jai tereikėjo sekti paskui jį ir laukti nurodymų.

De Grefas dairėsi į šalis. Itin liesas jo veidas panėšėjo į laukinio žvėries snukį.

Kiti čia, žinoma, taip pat nė iš tolo nepriminė ėriukų, bet de Grefas, be abejo, buvo plėšrūnas. Jis uodė nosimi orą kaip tikras plėšrūnas. Jo antakiai trūkčiojo. Tai buvo panašu į tiką. Įdėmiai klausėsi visko, kas buvo kalbama, ir raukė nosį. Tokia buvo vienintelė pastebima jo reakcija.

Majoras Belemas tose džiunglėse buvo storaodis gyvūnas – gal dramblys, gal begemotas. O ponas Emilis? Jį, ko gero, būtų galima tapatinti su mikliu aštriadančiu žvėriuku.

Kokios juokingos mintys! Ką būtų pamanęs ponas Paikas, jeigu būtų galėjęs jas skaityti? Tiesa, komisaras nemažai išgėrė ir ėmė snūduriuoti. Jeigu būtų žinojęs, kad negalės kaip reikiant įmigti, būtų išgėręs dar keletą taurių ir nugrimzdęs į gilų miegą be sapnų.

Apskritai Leša buvo šaunuolis. Tokio šaunuolio Megrė nebūtų atsisakęs priimti į savo brigadą. Tik dar per jaunas, pernelyg karštas. Greitai susi-

jaudina – kaip skalikas, pasirengęs lėkti į bet kurią pusę.

Leša jau lankėsi Prancūzijos pietuose, nes dirbo Draginjano brigadoje, bet Porkerolyje buvo tik kartą ar du. Dabar jis praleido čia ištisas tris dienas ir jau spėjo gerai susipažinti su sala.

– Ar žmonės iš „Šiaurinės žvaigždės“ čia ateina ne kiekvieną vakarą? – paklausė Megrė.

– Beveik kiekvieną. Tik kartais vėliau. Kai jūra rami, jie įpratę plaukioti valtimi šviečiant mėnuliui.

– Ar ponios Vilkoks ir majoro santykiai draugiški?

– Priešingai. Jie vengia kalbėtis ir žiūri vienas į kitą labai įtariai.

Galų gale nieko čia keista. Jie abu buvo iš tos pačios aplinkos, o dabar bičiuliaujasi dievai žino su kuo.

Majoras tikriausiai nejaukiai jausdavosi, kai nusigerdavo ponios Vilkoks draugijoje, nes jų tėvynėje džentelmenai buvo įpratę tai daryti namuose, toli nuo smalsių akių.

Anglė, žinoma, suprato, kad buvęs Indijos armijos karininkas ne itin vertino Morikūrą.

Jie atvažiavo apie vienuoliktą valandą vakaro. Ponia Vilkoks pasirodė esanti visai ne tokia, kokią ją įsivaizdavo komisaras. Taip neretai atsitinka.

Jis tikėjosi išvysti tikrą ledi, o ji tebuvo ištižusi, vystanti moteris rudais dažytais plaukais ir gergždžiančiu balsu, panašiu į majoro Belemo balsą, tik skardesniu. Ji vilkėjo drobinę suknelę, ant kaklo buvo pasikabinusi trijų eilių tikrų perlų vėrinį, ant piršto mūvėjo žiedą su dideliu deimantu.

Vos įžengusi į „Nojaus laivą", ponia Vilkoks akimis ėmė ieškoti Megrė. Tikriausiai Filipas papasakojo jai apie komisarą. Atsisėdusi ji nenuleido nuo jo akių ir šnibždėjosi apie jį su savo palydovu.

Ką ji galėjo apie jį kalbėti? Galbūt įsivaizdavo, kad jis – vulgarus tipas, gal nusprendė, kad jis atrodo ne itin protingas?

Ta pora gėrė viskį, skiesdama jį sodos vandeniu. Filipas turėjo visą laiką pataikauti savo šeimininkei, todėl įdėmus Megrė žvilgsnis jį tiesiog siutino. Matyt, jaunuolis nemėgo būti stebimas tada, kai vykdydavo tarnybines pareigas. Bet anglė dama, atrodo, Filipą vaikė tyčia. Užuot pašaukusi Žožo arba Polį, ji pasiuntė savo palydovą pakeisti stiklinės, kuri jai pasirodė ne visai švari, paskui liepė eiti prie prekystalio paimti cigarečių. O trečią kartą, vienas Dievas žino kodėl, išsiuntė savo sekretorių į gatvę.

Ji norėjo vadovauti Morikūrų įpėdiniui ir galbūt parodyti, kad nesigėdija savo vaidmens.

Praeidami jie linktelėjo jaunajam de Grefui ir jo draugei. Visiškai nepastebimai. Lyg būtų pasikeitę kažkokiais masoniškais ženklais.

Majoras pirmas išėjo netvirta eisena, bet oriai. Ponas Paikas jį šiek tiek palydėjo.

Paskui išėjo dantistas.

– Štai pamatysite! Štai pamatysite! – kartojo jis atsisveikindamas, nes buvo įsitikinęs, kad Megrė netrukus taip pat taps tikru porkeroliečiu.

Šarlo, kuriam atsibodo krapštytis prie lošimo automato, apžergė kėdę ir ėmė stebėti, kaip žaidžiama šaškėmis. Vieną ar du kartus jis akimis pasufleravo Žinetai, kokį ėjimą daryti.

Kai tik ponas Emilis išėjo, Šarlo tuojau pat nuėjo miegoti. Žineta liko sėdėti. Atrodė, kad ji laukia Megrė nurodymų. Pagaliau priėjo prie jo stalo ir sušnibždėjo su vos pastebima šypsena:

– Jūs vis dar pykstate?

Buvo matyti, kad ji labai pavargo, ir komisaras patarė jai eiti miegoti. Megrė irgi susiruošė išeiti, nes jam šovė į galvą mintis, kad jis galbūt susitiks Šarlo.

Vieną akimirką, kai Megrė bandė užmigti (galbūt jis netgi miegojo ir tai tebuvo sapnas?), jam pasirodė, kad staiga prisiminė kažką svarbaus.

– Kad tik neužmirščiau. Rytoj rytą būtinai reikės tai prisiminti.

Komisaras pagalvojo, ar nevertėtų atsikelti ir ant popieriaus skiautelės užsirašyti galvoje šmėstelėjusios minties. Labai įdomu. Megrė buvo patenkintas. Jis keletą kartų pakartojo:

– Kad tik prisiminčiau rytoj rytą!

Tualete kažkas vėl nuleido vandenį. Jis tekėjo ne mažiau kaip dešimt minučių. Tai erzino. Triukšmas vis stiprėjo. Buvo girdėti kažkokie sprogimai. Megrė pašoko, atsimerkė ir atsisėdo lovoje. Kambarys buvo užlietas saulės šviesos; pro pravirą langą buvo matyti mažos bažnytėlės varpinė.

Triukšmas sklido nuo uosto. Ten čiaudėjo žvejų laivelių varikliai. Visi žvejai vienu metu plaukė į jūrą. Vienas variklis, kelis kartus sučiaudėjęs, vis nutildavo. Trumpam įsivyravo tyla, paskui vėl pasigirdo čiaudėjimas: variklis niekaip neužsivedė.

Megrė nusprendė apsirengti ir išeiti į gatvę, bet, paėmęs laikrodį, kuris gulėjo ant naktinio staliuko, pamatė, kad dar tik pusė penkių. Kvapas buvo kur kas aštresnis negu vakar. Matyt, dėl ryto drėg-

mės. Name buvo tylu. Tylu buvo ir aikštėje. Atrodė, eukaliptų lapija sustingo gaubiama priešaušrio vėsos. Buvo girdėti tik variklių burzgimas uoste, kartais iš toli atsklisdavo kieno nors balsas. Paskui nutilo ir burzgimas.

Vėl atsimerkęs, Megrė užuodė kitokį kvapą. Tai buvo kvapas, kurį jis užuosdavo rytais dar vaikystėje: ką tik užplikytos kavos kvapas. Name virė gyvenimas, aikštėje buvo girdėti žingsniai, žvyru, dengiančiu grindinį, girgždėdami riedėjo vežimėliai.

Komisaras iš karto pagalvojo, kad turi prisiminti kažką svarbaus, bet nieko konkretaus neprisiminė. Nuo anyžių likerio sutraukė burną. Megrė dairėsi skambučio mygtuko, tikėdamasis, kad galės paprašyti kavos, bet jo kambaryje nebuvo. Tada užsimovė kelnes, apsivilko marškinius, įsispyrė į šlepetes, susišukavo ir atidarė duris į koridorių. Iš Žinetos kambario sklido aštrus muilo ir kvepalų kvapas. Tikriausiai ji užsiiminėjo rytiniu tualetu.

Ar ne su ja susijęs spėjimas, kuris jam šmėstelėjo galvoje naktį? Komisaras patraukė į salę. Ant stalų buvo sukrautos kėdžių piramidės. Durys į terasą atidarytos, vaizdas panašus. Kavinė buvo tuščia.

Megrė įėjo į virtuvę. Ten buvo labai tamsu: akys ne iš karto priprato prie prieblandos.

– Labas rytas, pone komisare. Ar gerai miegojote?

Tai buvo Žožo. Ji vilkėjo juoda suknele, kuri tiesiog lipo jai prie kūno.

– Gersite kavos?

Akimirką jis galvojo apie ponią Megrė, kuri šiuo metu gamina pusryčius Paryžiuje, jų bute, kurio langai žvelgia į Rišaro-Lenuaro bulvarą. Kažkodėl pamanė, kad Paryžiuje lyja lietus. Tą dieną, kai Megrė išvažiavo iš Paryžiaus, buvo siaubingai šalta, kaip žiemą. Dabar buvo sunku tuo patikėti.

– Norite, aš nukraustysiu staliuką?

Kodėl? Virtuvėje buvo labai jauku. Žožo kūreno krosnį vynuogienojais, todėl patalpoje tvyrojo malonus kvapas.

Jis vis dar bandė prisiminti vakarykštį sapną, o pats kalbėjo, kas užėjo ant seilės. Tikriausiai jam nejauku būti dviese su Žožo.

– Ponas Polis dar nenusileido?

– Ką jūs! Jis jau seniai uoste. Ponas Polis eina ten kiekvieną rytą pirkti šviežios žuvies.

Žožo pažvelgė į sieninį laikrodį.

– „Kormoranas“ išplauks po penkių minučių.

– Ar daugiau niekas neišėjo?

– Tik ponas Šarlo.

– Tikiuosi, jis nesinešė bagažo.

– Ne, nesinešė. Jis išėjo kartu su ponu Poliu. Jūsų draugas taip pat išskubėjo prieš gerą pusvalandį.

Pro atviras duris Megrė stebėjo aikštę.

– Jis tikriausiai maudosi. Išėjo su maudymosi kostiumu ir su kilpiniu rankšluosčiu po pažastimi.

Megrė niekaip negalėjo prisiminti nakties vizijų. Tai buvo susiję su Žineta, bet kažin kaip siejosi ir su Žožo. Komisaras prisiminė, kad snūduriuodamas jis lyg ir girdėjo, kaip ji lipa laiptais aukštyn.

Vakar vakare jis atkakliai klausinėjo Žinetos:

– Kodėl jūs atvažiavote?

O Žineta jam keletą kartų pamelavo. Iš pradžių pasakė, kad atvažiavo specialiai, nes norėjo su juo pasimatyti.

Teisybė, Žineta prisipažino, kad ji susižiedavusi su ponu Emiliu. Vadinasi, nori įtikinti komisarą, kad ponas Emilis nesusijęs su žmogžudyste.

Ne veltui rėmė ją prie sienos: pagaliau komisarui pavyko atrišti jai liežuvį. Tiesa, Žineta dar ne viską išplepėjo.

Jis stovėjo prie krosnies ir mažyčiais gurkšneliais gėrė kavą. Keista: puodukas iš pigaus fajanso, bet atrodo, lyg būtų senovinis. Jis kaip du vandens lašai panašus į tą, iš kurio komisaras gerdavo vaikystėje. Tada jis manė, kad toks puodukas – vienintelis pasaulyje.

– Jūs nieko nevalgysite?

– Vėliau.

– Po penkiolikos minučių kepėjas jau turės šviežios duonos.

Pagaliau Megrė suminkštėjo. Žožo tikriausiai nustebo išvydusi jį besišypsantį. Taip, prisiminė. Argi Marselenas nepasakojo Žožo apie pinigų krūvą, kurią galėtų susižerti? Tiesa, jis tada buvo girtas, bet juk tokios būklės būdavo beveik visą laiką. Ir kaip jis galėtų susižerti tą pinigų krūvą? Žineta atvykdavo į salą maždaug kas mėnesį. Ji buvo čia ir praėjusį mėnesį. Tai nesunku patikrinti. Be to, gali būti, kad Marselenas jai parašė.

Jeigu jam pasitaikė proga gauti daug pinigų, ta galimybe pasinaudoti galėjo užsinorėti ir kas nors kitas. Tereikėjo sužinoti tai, ką žinojo Marselenas.

Megrė tebestovėjo su puoduku rankoje ir žiūrėjo pro praviras duris. Žožo smalsiai stebėjo komisarą.

Leša įtikinėjo, esą Marselenas buvo nužudytas dėl to, kad daug kalbėjo apie „savo draugą Megrė“. Komisaras nė akimirką nebuvo patikėjęs šia versija.

Keista buvo matyti pusnuogį poną Paiką, nušviestą saulės spindulių, su drėgnu rankšluosčiu rankoje, sulipusiais ant kaktos plaukais.

Užuot pasisveikinęs, Megrė sušnibždėjo:

– Luktelėkite...

Šit kaip! Mintys tarytum praskaidrėjo. Ko gero, Žineta į salą atvyko todėl, kad žinojo Marselėno mirties priežastį.

Tikriausiai ji atvyko ne todėl, kad norėjo sutrukdyti rasti nusikaltėlį. Jeigu ji ištekėtų už pono Emilio, tikrai taptų turtinga. Bet juk senutė Žiustina, priešingai nei sakė gydytojas, gali gyventi dar ilgus metus. Jeigu Žiustina nujaustų, kas rezgama jai už nugaros, iškrėstų bet kokią šunybę, kad tik sutrukdytų sūnui vesti.

O Marselenas ėmė ir prakalbo, kad gali gauti pinigų krūvą. Savo darbu jis tikrai nebūtų galėjęs daug uždirbti.

– Pone Paikai, prašyčiau man atleisti už klausimą, bet ar gerai miegojote?

– Labai gerai, – nė truputėlio nesutrikęs atsakė anglas.

Ar turėtų Megrė jam prisipažinti, kad naktį skaičiavo, kiek kartų tualete buvo nuleistas vanduo? To tai jau tikrai būtų per daug. Išsimaudęs Skotland Jardo inspektorius buvo guvus kaip ką tik iš vandens ištraukta žuvis.

Skusdamasis komisaras dar turės laiko pamąstyti apie pinigų krūvą.

6

MAJORO ARKLYS

Ir vis dėlto anglai šaunuoliai. Argi bent vienas prancūzas kolega, būdamas pono Paiko vietoje, įstengtų susitvardyti ir neatsakyti tuo pačiu? Netgi Megrė, nelinkęs erzinti žmonių, vos ištvėrė nepasišaipęs, kad Skotland Jardo inspektorius pernelyg dažnai naktį nuleidinėjo vandenį tualete.

Gali būti, kad vakar vakare ir vienas, ir kitas šiek tiek padaugino. Šiaip ar taip, tai buvo labai netikėta. Komisaras Megrė, ponas Paikas ir Žožo stoviniavo virtuvėje. Jos durys buvo atidarytos. Megrė sriūbčiojo kavą, maudymosi kostiumu vilkintis ponas Paikas lūkuriavo, kol Žožo ieškojo bufete bekonienos. Komisaras Megrė pasižiūrėjo į laikrodį, jis rodė be trijų minučių aštuonias. Megrė abejingu balsu paklausė:

– Įdomu, ar išsiblaivė Leša po vakarykščių išgertuvių?

Žožo krūptelėjo, bet neatsisuko. Ponas Paikas, nors ir buvo labai gerai išauklėtas, negalėjo nuslėpti nuostabos. Jis paprasčiausiai pasakė:

– Aš neseniai mačiau, kaip jis lipo į „Kormoraną“. Manau, kad turėtų atvykti Žineta.

Atrodo, Megrė buvo pamiršęs apie Marseleno laidotuves. Dar blogiau, jis staiga prisiminė, kad vakar ilgai apie jas kalbėjo su inspektoriumi. Įdomu, ar tame pokalbyje dalyvavo ponas Paikas? Jis tik prisiminė, kad pats tuo metu sėdėjo ant minkštasuolio.

– Bičiuli, tu keliausi kartu su ja. Ar supratai? – kreipėsi jis į Leša. – Teisybė, aš nesu įsitikinęs, kad iš to turėsime kokios nors naudos. Bet per laidotuves reikėtų stebėti, kaip Žineta reaguos. Gal atsiras tokių, kurie, prisidengę šurmuliu, bandys pasikalbėti su ja? O gal pamatysi pažįstamą veidą ir tau kils kokių nors minčių? Tokiais atvejais eiti į laidotuves būtina. Šio principo laikausi visada, ir galiu pasakyti, kad iki šiol dar nesu nusivylęs. Tik būk akylas. Tai viskas, ką norėjau tau pasakyti.

Megrė netgi prisiminė, kad į inspektorių Leša visą laiką kreipėsi „tu“. Prisiminė, kad papasakojo jam dvi ar tris istorijas apie laidotuves, kai jam pavyko aptikti nusikaltėlio pėdsakus.

Dabar buvo aišku, kodėl Žineta kėlė tokį triukšmą savo kambaryje. Megrė girdėjo, kaip ji atidarė duris ir šūktelėjo:

– Žožo, atnešk man puodelį kavos, tik paskubėk. Kiek man dar liko laiko?

– Trys minutės, ponia!

Kaip tik tą akimirką pasigirdo „Kormorano“ sirena. Tai buvo ženklas, kad jis netrukus išplauks.

– Einu į uostą, – pareiškė komisaras.

Laiko lipti aukštyn nebuvo, todėl Megrė išėjo į gatvę nepersirengęs – su šlepetėmis ir be apykaklės. Bet ne jis vienas taip skubėjo. Prie laivo būriavosi tie patys žmonės, kurie buvo ten ir tada, kai komisaras atplaukė į Porkerolį. Matyt, jie čia suplūsdavo visada, kai laivas atplaukdavo ir išplaukdavo. Prieš pradėdami darbo dieną, salos gyventojai traukdavo pasižiūrėti į išplaukiantį „Kormoraną“, o paskui, prieš eidami namo, išlenkdavo baltojo vyno taurę Polio ar kitose kavinėse.

Dantistas, ne toks santūrus kaip ponas Paikas, stebeilijo į komisaro Megrė šlepetes, į jo drabužius. Paskui nusišypsojo. Džiugi šypsena, nušvietusi veidą, nedviprasmiškai sakė: „Aš jus įspėjau! Štai ir prasideda!“

Matyt, jis turėjo galvoje Porkerolio sindromą, nes ir pats buvo įsuktas į jo verpetą. Bet pasitenkino tuo, kad garsiai paklausė:

– Ar gerai miegojote?

Leša, kuris jau sėdėjo laive baisiausiai nekantraudamas, staiga pašoko ir nuskuodė pasikalbėti su komisaru.

– Nenorėjau jūsų žadinti. Bet kodėl nepasirodo Žineta? Baptistas pareiškė, kad išplauks be jos, jeigu ji tuojau pat neateis.

Laive buvo ir daugiau žmonių, pasišovusių plaukti į Marseleno laidotuves. Ten buvo šventiškai apsirengusių jūrininkų, mūrininkas, tabako kiosko pardavėjas. Šarlo tarp jų nebuvo, bet Megrė neseniai matė jį miesto aikštėje. „Šiaurinėje žvaigždėje" tvyrojo ramybė. Kai nebylys jau ketino kelti inkaro lyną, uoste pasirodė pridususi Žineta. Ji vilkėjo šiugždančia juodo šilko suknele, ant galvos buvo užsidėjusi skrybėlaitę su vualiu. Padvelkė gerais kvepalais. Žinetą į laivą įtraukė už rankos taip vikriai kaip cirke, ir tik atsisėdusi ji pamatė uoste stovintį komisarą. Moteris linktelėjo jam galva.

Jūra buvo tokia lygi, tokia šviesi, kad tie, kurie ilgai žvelgė į ją, atitraukę akis, ne iš karto galėjo

įžiūrėti daiktų kontūrus. Paskui „Kormoraną“ nutįso ilga kreiva linija. Lydintieji, kaip visada, dar stovėjo minutę kitą, sekdami akimis nuplaukiantį laivą, paskui pamažu nužingsniavo aikštės link. Kai kažkoks žvejys, ką tik pagavęs aštuonkojį, bandė nuimti jį nuo harpūno, aštuonkojis čiuptuvais apsivijo tatuiruotą žvejo ranką.

Polis, gaivus kaip šviežias agurkėlis, stovėjo prie „Nojaus laivo“ baro ir pylė klientams į taures baltojo vyno. Ponas Paikas, jau spėjęs persivilkti, sėdėjo prie stalelio ir valgė kiaušinienę su bekoniena. Megrė išgėrė taurę ir užlipo laiptais į savo kambarį. Po kelių minučių, kai komisaras stovėjo su nuleistomis petnešomis prie lango ir skutosi, kažkas pasibeldė į jo kambario duris.

Tai buvo anglas.

– Ar aš jums netrukdau? – paklausė jis. – Gal galėčiau užeiti?

Įėjęs į vidų jis atsisėdo ant vienintelės kambaryje buvusios kėdės, bet nepratarė nė žodžio.

– Vakar aš ilgai kalbėjau su majoru, – pagaliau nutraukė tylą ponas Paikas. – Žinote, majoras Belemas buvo vienas geriausių mūsų šalies polo žaidėjų.

Anglą tikriausiai labai nuvylė Megrė reakcija, tikriau būtų sakyti, kad jis apskritai nereagavo.

Megrė neturėjo beveik jokio supratimo apie šią sporto šaką. Žinojo tik tiek, kad šis žaidimas žaidžiamas raitomis ir kad Bulonės miške, o gal Sen Klu, yra įsikūręs gana aristokratiškas polo žaidėjų klubas.

Anglas, nutaisęs geraširdišką miną, bandė gelbėti padėtį.

– Jis jauniausias šeimoje.

Ponui Paikui tai daug ką sakė. Juk Anglijoje, regis, aristokratų šeimose turto paveldėtoju tampa vyresnysis sūnus, visi kiti sūnūs turi siekti karjeros armijoje arba jūrų laivyne.

– Vyresnysis jo brolis – Lordų rūmų narys. Majoras apsisprendė tarnauti Indijos armijoje.

Tikriausiai visiškai taip pat jautėsi ir ponas Paikas, kai komisaras Megrė užuolankomis kalbėdavo apie tokius žmones kaip Šarlo, ponas Emilis ir Žineta. Bet ponas Paikas nebuvo linkęs ilgai delsti, jis neįtikėtinai greitai bandė sudėti visus taškus ant „i".

– Kilmingam žmogui, jeigu jis neužima jo padėtį atitinkančių pareigų, gyventi Londone nėra malonu. Indijos armijoje labai populiarus arklių sportas. Norint žaisti polą, reikia turėti arklides, daug ponių.

– Ar majoras niekada nebuvo vedęs?

– Jaunėliai šeimos sūnūs retai kada veda. Jeigu Belemas būtų priverstas rūpintis šeimos reikalais, jis būtų turėjęs atsisakyti arklių.

– Vadinasi, jis pasirinko arklius?

Tokia situacija nė kiek nestebino pono Paiko.

– Vakarais viengungiai renkasi klube, vienintelė jų pramoga – lėbavimai. Visą savo gyvenimą majoras daug gėrė. Indijoje jis maukdavo viskį. Tik atvykęs į šią salą, priprato gerti šampaną.

– Ar majoras jums sakė, kodėl nusprendė įsikurti Porkerolyje?

– Jį ištiko nelaimė. Majoras nesėkmingai krito nuo arklio ir net trejus metus buvo prikaustytas prie patalo. Pusę to laiko jis išgulėjo sugipsuotas. Kai pagaliau atsistojo ant kojų, sužinojo, kad niekada nebegalės jodinėti.

– Dėl tos priežasties jis ir išvyko iš Indijos?

– Štai kodėl jis liko gyventi šioje saloje. Aš esu įsitikinęs, kad įvairiose vietovėse, kur klimatas panašus kaip čia, pavyzdžiui, prie Vidužemio jūros ar Ramiojo vandenyno, galima sutikti nemažai į majorą panašių pagyvenusių džentelmenų. Jie neturi lėšų įsikurti Londone ir gyventi taip, kaip gyvena jų rango anglai. Anglijos kaimuose jiems irgi būtų sunku prigyti dėl armijoje įgytų įpročių.

– Ar jis nesakė jums, kodėl nesisveikina su ponia Vilkoks?

– Ir be to viskas aišku.

Ar beverta toliau aiškintis? Tikriausiai ponui Paikui nelabai malonu klausytis, ką žmonės kalba apie jo tėvynainę. Jis rodė pagarbą abiem savo kraštiečiams – ir poniai Vilkoks, ir majorui.

Megrė pasitrynė skruostus svarstydamas, ar nevertėtų jam apsivilkti švarką. Skotland Jardo inspektorius vilkėjo tik marškiniais. Nors buvo karšta, komisaras negalėjo kaip grakštus jo kolega neprisisegti petnešų, o petnešas nešiojantis žmogus be švarko labai panėši į pikniko metu prekiaujantį krautuvininką.

Nori nenori teko vilktis švarką. Daugiau kambaryje nebebuvo ką veikti. Stodamasis ponas Paikas sumurmėjo:

– Kad ir kaip būtų, majoras sugebėjo išlikti džentelmenas.

Megrė lipo laiptais žemyn, anglas sekė jam iš paskos. Jis neklausė komisaro, ką šis ketina daryti, bet vis tiek lipte lipo jam ant kulnų, ir to pakako, kad Megrė diena būtų sugadinta.

Greičiausiai dėl to, kad šalia komisaro buvo anglas kolega, jis nusprendė šį rytą elgtis kaip aukštas

pareigas užimantis policijos valdininkas. Paprastai kriminalinės policijos komisaras nebėgioja gatvėmis ir po bistro ieškodamas žudikų. Tai svarbus asmuo, didžiąją dalį laiko praleidžiantis kabinete ir, kaip generolas štabe, duodantis nurodymus nedidelei savo brigadininkų, inspektorių ir kitų specialistų armijai.

Megrė buvo labai sunku priimti tokį sprendimą. Jis kaip medžioklinis šuo buvo įpratęs pats šniukštinėti, visur landžioti, uosti kvapus.

Per pirmąsias dvi dienas Leša nuveikė didelį darbą. Įteikė komisarui Megrė ataskaitą apie visas apklausas, kurias spėjo per tą trumpą laiką atlikti. Išnaršė visą salą, apklausė Morenus ir Gali, sergantį daktarą, kleboną, keletą moterų.

Megrė įsikūrė restorano, kuris visą rytą buvo tuščias, kampe ir įdėmiai išstudijavo visus popierius, kuriuos jam padavė Leša.

Paskui, kažkodėl sutrikęs, metė žvilgsnį į poną Paiką ir paklausė:

– Ar jūsų kolegos iš Skotland Jardo irgi bėgioja gatvėmis kaip kokie naujokai?

– Pažįstu bent tris ar keturis, kurių niekada nepamatysi jų kabinetuose.

Jis pagaliau ėmė suprasti, kodėl Porkerolio gyventojus galima sutikti tose pačiose vietose. Juos

ten gindavo instinktas. Viliote viliodavo saulė ir nuostabus peizažas. Štai kad ir dabar: Megrė ir jo palydovas be jokio tikslo išėjo į gatvę ir nevalingai patraukė uosto link.

Megrė buvo įsitikinęs, kad tuo atveju, jeigu aplinkybės susiklostytų taip, jog likusį gyvenimą jam reikėtų praleisti saloje, jis kiekvieną rytą, tą pačią valandą, eitų pasivaikščioti rūkydamas pypkę, ir tai būtų pati geriausia iš visų tądien jo išrūkytų pypkių. Kitoje sąsiaurio pusėje, netoli Žjeno kyšulio, iš „Kormorano" lipo keleiviai. Plika akimi buvo galima įžiūrėti laivą, kuris iš toli žvelgiant atrodė kaip baltas mažas taškelis.

Nebylys krovė į mero, tiksliau, į jo kooperatyvo, krepšius daržoves ir vaisius, mėsą į mėsininko dėžes. Žmonės lipo iš laivo. Taip visai neseniai, grožėdamiesi nuostabiu peizažu, iš jo lipo komisaras Megrė ir ponas Paikas. Didžiosios baltos jachtos jūrininkai šveitė denį. Tie vidutinio amžiaus žmonės retkarčiais traukdavo pas Barzdotąjį Moreną išlenkti vienos kitos taurelės. Su uosto darbininkais jie nebendravo.

Kairėje uosto pusėje kitu uolos šlaitu aukštyn vingiavo takelis. Jis vedė lūšnos link. Lūšnos durys buvo praviros.

Ant slenksčio sėdėjo žvejys. Pirštais jis prilaikė įtemptus tinklus, o jo lanksčiose ir vikriose lyg siuvėjo rankose šmėkščiojo siūlvedis, su kuriuo jis taisė tinklus.

Štai čia ir buvo nužudytas Marselenas. Abu policininkai žvilgtelėjo vidun. Lūšnos viduryje stovėjo didžiulis katilas, tokiuose kaimo gyventojai verda jovalą kiaulėms. Kažkokiame rudame skystyje buvo virinami tinklai. Tik taip juos galima apsaugoti nuo jūros vandens poveikio.

Senus tinklus Marselenas tikriausiai naudojo kaip čiužinį. Netvarkingo kambario kampuose stovėjo puodeliai su dažais, bidonai su aliejumi ir žibalu, kažkokie gelžgaliai, seni, naudoti nebetinkami, irklai.

– Ar dar kas nors, be Marseleno, čia nakvodavo? – paklausė žvejo Megrė.

– Kartais, kai pliaupia lietus, čia nakvoja senukas Benua.

– O kai nelyja?

– Tuomet jis leidžia naktis gryname ore, kartais – prie įlankos, kartais – laivo denyje, o kartais – ant suoliuko aikštėje.

– Ar šiandien jį matėte?

– Prieš valandą jis buvo čia.

Žvejys parodė ranka į pakrante vingiuojantį taką. Viena jo pusė buvo apsodinta pušaitėmis.

– Ar jis buvo vienas?

– Jeigu aš neklystu, netrukus prie jo prisijungė ponas iš „Nojaus laivo“.

– Kuris?

– Tas, kuris dėvi drobinį kostiumą ir baltą kepurę su snapeliu.

Žvejys turėjo galvoje Šarlo.

– Ar jis grįžo atgal?

– Taip, maždaug po pusvalandžio.

„Kormoranas“ atrodė kaip mažytis baltas taškelis jūros mėlynėje. Jūroje buvo matyti daug valčių; vienos plūduriavo, kitos lėtai plaukė, palikdamos paskui save tviskantį pėdsaką.

Megrė ir ponas Paikas, kaip ir vakar vakare, žingsniavo uosto link. Eidami molu, jie žiūrėjo į berniūkštį, kuris trumpute meškere žvejojo ungurius.

Kai jiedu priėjo prie olando laivelio, Megrė žvilgtelėjo ten link ir labai nustebo pamatęs Šarlo, besišnekučiuojantį su de Grefu.

Ponas Paikas, kaip visada, tylėdamas sekė paskui komisarą. Gal tikėjosi, kad turi kas nors įvykti? O gal bandė atspėti Megrė minčių eigą?

Taip jiedu pamažu pasiekė molo galą ir pasuko atgalios. Kai ėjo pro „Meilės gėlelę“, Šarlo tebebuvo laive.

Tris kartus jiedu žingsniavo molu čia pirmyn, čia atgal ir, kai trečią kartą grįžo atgalios, išvydo, kaip Šarlo denyje atsisveikina su de Grefu. Paskui jis užlipo ant lentos, permestos per laivelio bortą.

Megrė ir ponas Paikas buvo už kelių žingsnių nuo Šarlo. Jie vos nesusidūrė kaktomuša. Šiek tiek padvejojęs, Megrė sustojo. Iš Žjeno autobusas tikriausiai jau atvažiavo į Jerą. Į laidotuves atvykę žmonės išlenks po taurelę, paskui patrauks į lavoninę.

– Tai bent susitikimas! Šį rytą aš jūsų visur ieškojau.

– Kaip matote, aš neišvykau iš salos.

– Štai apie tai aš ir norėčiau su jumis pasikalbėti. Nematau jokių priežasčių toliau jus čia laikyti. Regis, sakėte, kad atvykote į Porkerolį dviem ar trims dienoms ir pasilikote tik dėl Marseleno mirties. Inspektorius manė, kad reikia jus kuriam laikui sulaikyti, o aš grąžinu jums laisvę.

– Dėkoju.

– Tik norėčiau, kad pasakytumėte, kur galėčiau jus rasti, jeigu to prireiktų.

Šarlo, rūkydamas cigaretę, mąsliai pažvelgė į jos galą.

– „Nojaus laive“! – pagaliau atsakė.

– Vadinasi, jūs neketinate išplaukti?

– Kol kas neketinu. – Pakėlęs galvą, jis pažvelgė komisarui į akis. – Ar tai jus stebina? Gali pamanyti, kad mano apsisprendimas likti šioje saloje jums nepatinka. Tikiuosi, neuždrausite man likti Porkerolyje?

– Negaliu kištis į jūsų reikalus. Prisipažinsiu, man tik smalsu, kas privertė jus pakeisti ankstesnį savo sprendimą.

– Profesija manęs nevaržo. Neturiu nei kontoros, nei gamyklos, nei prekybos namų, nei tarnautojų, kurie galėtų manęs pasigesti. O šioje saloje taip smagu leisti laiką. Ar jūs irgi manote taip kaip aš?

Kalbėjo net nebandydamas slėpti ironijos. Takeliu, vingiuojančiu uosto link, ėjo meras. Kaip visada, vilkėjo ilgais pilkos spalvos marškiniais. Jis stūmė dviratį vežimėlį.

Kaip ir kasdien, savo vietose stovėjo viešbučio „Grand Hôtel“ durininkas ir paštininkas su kepure ant galvos.

„Kormoranas“ jau buvo pasiekęs farvaterio vidurį. Po penkiolikos minučių jis turėtų būti uoste.

– Ar ilgai kalbėjote su senuoju Benua? – paklausė Megrė.

– Pamatęs jus prie lūšnos, iš karto pagalvojau, kad būtent to klausite. Be abejonės, jūs apklausite senuką. Aš negaliu jums sukliudyti. Tik norėčiau iš anksto perspėti, kad jis nieko nežino. Šiaip ar taip, aš pats tuo įsitikinau, nors suprasti jo kalbą ne taip jau paprasta. Bet kas žino, gal jums pasiseks bent ką iš jo išpešti?

– Jūs bandėte ką nors sužinoti?

– Matyt, norėjau išsiaiškinti tai, kas domina ir jus.

Tai buvo beveik iššūkis, nors mestas geranoriškai.

– Bet kodėl jūs taip susidomėjote šiuo nusikaltimu? Ar Marselenas kada nors yra kalbėjęs su jumis?

– Ne daugiau nei su kitais. Jis visada kažkodėl privengdavo manęs. Bet juk joks prasčiokas nesijaučia laisvai kaido draugijoje.

Dabar ponui Paikui teks aiškinti, ką reiškia žodis „kaidas“, kurį jis tikriausiai jau spėjo įsiminti.

Megrė norom nenorom irgi pasidavė žaidimo taisyklėms. Jis kalbėjo kažkaip lengvabūdiškai, jo žodžiai atrodė kažkokie bereikšmiai.

– Šarlo, ar žinote, kodėl buvo nužudytas Marselenas?

– Žinau ne daugiau nei jūs. Patikėkite, tikriausiai darau tokias pat išvadas, tik iš kito galo.

Megrė prisimerkė, kad saulė nešviestų į akis, ir pasakė:

– Ar Žožo kalbėjo su jumis?

– Su manimi? Argi jums dar niekas nesakė, kad mes nekenčiame vienas kito kaip katė šuns ir šuo katės?

– Ar jūsų santykiai buvo intymūs?

– Ne, ji to nenorėjo. Kaip tik dėl to mes ir pykstamės.

– Šarlo, ar nebūtų geriau, jeigu jūs grįžtumėte į Pon diu La?

– Dėkoju už patarimą, bet aš liksiu čia.

Nuo „Šiaurinės žvaigždės“ nuplaukė valtis. Įdėmiau įsižiūrėjus, buvo galima pamatyti irkluojančio Morikūro siluetą. Jis plaukė vienas. Matyt, kaip ir kiti, laukė „Kormorano“, kad galėtų pašte atsiimti jam skirtą korespondenciją.

Šarlo stebeilijo komisarui į veidą, stebėdamas jo išraišką, ir, matyt, stengėsi skaityti jo mintis. Kai komisaras pažvelgė į olando laivą, pasakė:

– Keistas vaikinas. Bet aš nemanau, kad tai buvo jis.

– Jūs turite galvoje Marseleno žudiką?

– Nuo jūsų nieko neįmanoma nuslėpti. Žinokite, kad pats žudikas manęs visiškai nedomina. Juk žmogaus niekas nežudo be jokios rimtos priežasties, išskyrus tuomet, kai kyla muštynės, ar ne? Net tada, ir ypač tada, kai tas žmogus kiekvienam sutiktajam sako, kad jis yra komisaro Megrė draugas.

– Ar jūs buvote „Nojaus laive“, kai Marselenas kalbėjo apie mane?

– Visi ten buvo. Turiu galvoje tuos žmones, kurie dabar jus domina. O Marselenas, ypač po to, kai išgėrė keletą taurių, kalbėjo labai garsiai.

– Gal žinote, kodėl būtent tą vakarą jis prakalbo apie mane?

– Tai ir yra įdomiausia. Kai sužinojau apie Marseleno mirtį, pirmiausia to savęs ir paklausiau. Bandžiau prisiminti, kam jis adresavo tuos žodžius. Ar supratote, ką noriu jums pasakyti?

Megrė kuo puikiausiai viską suprato.

– Ar jums pavyko rasti atsakymą į savo klausimą?

– Ne. Jeigu būčiau radęs, pačiu pirmuoju laivu būčiau išplaukęs į Pon diu La.

– Nežinojau, kad jums patinka žaisti detektyvą mėgėją.

– Jūs juokaujate, komisare.

Komisaras atkakliai, nors ir bandydamas neišsiduoti, stengėsi priversti Šarlo pasakyti tai, ko šis niekaip nenorėjo atskleisti.

Tai buvo keistas žaidimas kepinant kaitriai saulei pono Paiko draugijoje. Anglas šiuo atveju atliko arbitro vaidmenį, todėl stengėsi išlikti neutralus.

– Taigi viską apsvarstęs, jūs priėjote prie išvados, kad buvo rimta priežastis nužudyti Marseleną?

– Jūs teisingai supratote.

– Jūs manote, kad žudikas norėjo pasisavinti kokį nors Marseleno daiktą?

– Ne, aš taip nemanau, taip nemanote ir jūs. Jeigu taip manytumėte, suabejočiau gera jūsų reputacija.

– O gal kas nors norėjo užčiaupti jam burną?

– Komisare, tai arčiau tiesos.

– Galbūt Marselenas žinojo ką nors tokio, kas galėtų kam nors labai pakenkti ar net kelti pavojų?

– Kodėl jums taip rūpi mano nuomonė, juk ir pats žinote ne mažiau nei aš?

– Taip pat ir apie pinigų krūvą?

– Ir apie pinigų krūvą. – Užsirūkęs cigaretę, Šarlo kalbėjo toliau: – Mane visada domino didelės pinigų krūvos. Pagaliau supratote.

– Dėl to šiandien ir aplankėte olandą?

– O, šis tai tikrai plikas kaip tilvikas.

– Vadinasi, jūsų galva, žudikas ne jis?

– Aš to nesakiau. Marselenas tikrai negalėjo tikėtis turėti iš jo kokios nors materialios naudos.

– Jūs pamiršote jo draugę.

– Aną?

– Jos tėvas labai turtingas.

Šarlo susimąstė, bet nieko taip ir nepasakė, tik gūžtelėjo pečiais. „Kormoranas“ praplaukė pirmąjį uolėtą kyšulį ir artėjo prie uosto.

– Ar jau galiu eiti? – paklausė Šarlo. – Aš turiu kai ką pasitikti.

Šarlo ironiškai pakėlė ranką prie kepurės ir nužingsniavo debarkaderio link.

Kai Megrė kimšosi pypkę, ponas Paikas tarė:

– Man atrodo, kad šis jaunuolis labai protingas.

– Taip, kitaip jis negalėtų tinkamai atlikti savo darbo.

„Grand Hôtel“ patarnautojas nešė kažkokių jaunų sutuoktinių bagažą. Meras denyje žiūrinėjo prie dėžių priklijuotas etiketes. Šarlo padėjo kažkokiai jaunai moteriai išlipti iš laivo į krantą ir lydėjo ją iki pat „Nojaus laivo“. Pasirodo, jis nemelavo, sakydamas, kad eina kažko pasitikti. Matyt, dar iš vakaro dėl visko susitarė telefonu.

Įdomu, iš kur Leša užvakar skambino komisarui Megrė, norėdamas pranešti apie žmogžudystę? Jeigu iš „Nojaus laivo“, kur telefonas kabo ant sienos virš prekystalio, jų pokalbį tikrai galėjo kas nors girdėti. Reikės vėliau jo to paklausti.

Dantistas irgi buvo čia, kaip ir rytą, nesiskutęs, gal ir nesiprausęs, su šiaudine skrybėle ant galvos. Jis žiūrėjo į „Kormoraną“ ir atrodė laimingas. Regis, mėgavosi gyvenimu.

Dabar Megrė ir ponas Paikas galėtų palengva traukti kartu su minia į „Nojaus laivą“, prieiti prie baro ir išlenkti taurę baltojo vyno, kurio jiems paduos net nepaklausę, ko norėtų užsisakyti.

Komisaras akies krašteliu stebėjo savo kompanioną, o šis, nors dėjosi esąs viskam abejingas, irgi stebėjo Megrė.

Ir kodėl jie turi elgtis ne taip kaip visi? Jere kaip tik šiuo metu vyko Marseleno laidotuvės. Žineta, artimiausias velioniui žmogus, ėjo taku paskui karstą, šluostydamasi ašaras nosinaitės kampu. Jere buvo siaubingai karšta, karštis tvyrojo ir palmėmis apsodintose alėjose.

– Pone Paikai, ar jums patinka čionykštis baltasis vynas?

– Neatsisakyčiau išgerti taurę.

Per tuščią aikštę kėblino paštininkas. Jis stūmė dviratį vežimėlį su spaudos prigrūstais maišais. Pakėlęs galvą, Megrė pamatė, kad „Nojaus laivo“ langai praviri, o prie vieno iš jų rymo Šarlo. Gelsvoje kambario prieblandoje jauna moteris vilkosi per galvą suknelę.

– Jis daug kalbėjo, bet aš manau, kad dar ne viską pasakė, nors galbūt ir ketino tai padaryti.

– Tai jis padarys vėliau. Tokie žmonės kaip Šarlo anksčiau ar vėliau vis tiek išsiplepa.

Kai Megrė ir ponas Paikas atsisėdo terasoje, jie pamatė poną Emilį su panama ant galvos. Šį kartą jis labiau nei kada nors anksčiau panėšėjo į šikšnosparnį. Žingsniavo per aikštę link pašto, esančio kairėje pusėje, prie bažnyčios. Pro atdaras duris buvo matyti, kaip keturi ar penki žmonės stovėjo laukdami, kol pašto tarnautojai išskirstys korespondenciją.

Buvo sekmadienis. Žožo basomis kojomis plovė rusvas salės grindis, nešvarus vanduo tekėjo į terasą.

Polis atnešė jiems baltojo vyno. Ne dvi taures, kaip paprastai, o visą butelį.

– Ar pažįstate moterį, kuri nuėjo į Šarlo kambarį? – paklausė jo komisaras.

– Taip, tai jo draugė.

– Ar ji iš viešnamio?

– Nemanau. Gal šokėja, o gal dainininkė. Ji dirba Marselio naktiniame kabarete. Atvažiuoja į Porkerolį jau trečią ar ketvirtą kartą.

– Ar Šarlo skambino jai telefonu?

– Taip, vakar dieną, kai jūs buvote savo kambaryje.

– Gal girdėjote, ką jis jai sakė?

– Nieko ypatinga, tik paprašė atvažiuoti pas jį sekmadienį. Ji iš karto sutiko.

– Ar Šarlo ir Marselenas buvo draugai? – kamantinėjo komisaras.

– Neprisimenu, ar kada nors esu matęs juos kartu, norėjau pasakyti, vienu du.

– Norėčiau, kad įtemptumėte atmintį ir pabandytumėte kuo aiškiau viską prisiminti. Tą vakarą, kai Marselenas kalbėjo apie mane...

– Suprantu, ką norite pasakyti. Jūsų inspektorius manęs to jau klausė.

– Jeigu aš neklystu, iš pradžių „Nojaus laivo“ lankytojai, kaip ir vakar, sėdėjo prie skirtingų staliukų.

– Taip, iš pradžių jie visada sėdi prie skirtingų staliukų.

– Ar atsimenate, kas vyko po to?

– Kažkas įjungė grotuvą. Nežinau, kas tai padarė, tik prisimenu, kad muzika tikrai grojo. Olandas su savo drauge išėjo šokti. Šį epizodą prisimenu labai gerai. Mano dėmesį patraukė tai, kad mergina de Grefo glėbyje atrodė kaip skudurinė lėlė.

– Ar dar kas nors šoko?

– Ponia Vilkoks ir ponas Filipas. Jis labai gerai šoka.

– O kur tuo metu buvo Marselenas?

– Atrodo, jis stovėjo prie baro.

– Ar jis buvo labai girtas?

– Nelabai, bet išgėręs buvo... Luktelėkite. Aš prisiminiau vieną detalę. Marselenas primygtinai prašė, kad ponia Vilkoks eitų su juo šokti.

– Marselenas?

Nežinia kodėl, bet kai tik kalba pasisuko apie pono Paiko kraštietę, anglas inspektorius nutaisė abejingą miną.

– Ir ji sutiko?

– Taip, jie padarė keletą žingsnelių. Marselenas suklupo. Jis mėgdavo krėsti juokus žmonių draugijoje. Ponia Vilkoks pirmoji ėmė visus vaišinti. Taip. Ant jų staliuko stovėjo viskio butelis. Ji ne-

mėgsta, kad viskį atneštų taurelėse. Marselenas išgėrė viskio ir paprašė atnešti baltojo vyno.

– O ką tuo metu veikė majoras Belemas?

– Aš kaip tik apie jį pagalvojau, – atsakė ponas Polis. – Jis sėdėjo kitame salės kampe. Bandau prisiminti, kas buvo kartu su juo. Man regis, Politas.

– O kas tas Politas?

– Vienas iš Morenų. Tas, kuris plaukioja žalios spalvos laiveliu. Vasarą jis plukdo jūra salos turistus. Politas visada dėvi tolimojo plaukiojimo kapitono kepurę.

– Jis kapitonas?

– Jis yra tarnavęs jūrų laivyne, man atrodo, turi jaunesniojo puskarininkio laipsnį. Politas dažnai lydi majorą Belemą į Tuloną. Prie jų staliuko sėdėjo ir dantistas. Marselenas su taure rankoje ėjo nuo vieno staliuko prie kito. Jeigu atmintis manęs neapgauna, jis maišė viskį su baltuoju vynu.

– Kaip jis pasuko kalbą apie mane? Su kuo tuo metu šnekėjosi? Prie kieno staliuko sėdėjo – prie majoro ar prie ponios Vilkoks?

– Pabandysiu prisiminti, nors tai padaryti nėra taip lengva. Pats matote, kaip čia triukšminga, dar gerai, kad vakar buvo palyginti ramu. Olandai sėdėjo šalia ponios Vilkoks. Man atrodo, kad apie

jus buvo kalbama prie jos staliuko. Marselenas stovėjo vidury salės, kai aš išgirdau jo žodžius: *Mano draugas komisaras Megrė... Taip, taip, mano draugas, ir aš žinau, ką sakau... Galiu tai įrodyti...*

– Ir jis parodė laišką?

– Šito aš nemačiau. Buvau užsiėmęs. Mudu su Žožo aptarnavome klientus.

– Jūsų žmona tuo metu buvo salėje?

– Man atrodo, ji jau buvo išėjusi. Kai suskaičiuoja įplaukas, ji paprastai skuba į savo kambarį. Mano žmona prastai jaučiasi, todėl jai reikia daugiau pamiegoti.

– Vadinasi, Marselenas šiuos žodžius galėjo adresuoti ir majorui Belemui, ir poniai Vilkoks, ir olandui? Netgi Šarlo ar kuriam nors kitam, tuo metu buvusiam salėje? Pavyzdžiui, dantistui arba ponui Emiliui?

– Manau, kad taip.

Polį kažkas pašaukė, ir jis, atsiprašęs komisaro, išskubėjo pro duris.

Tuo metu iš pašto išėję žmonės kirto saulės nutviekstą aikštę. Viename jos kampe prie staliuko stovėjo moteris. Ji pardavinėjo šviežias daržoves. Prie „Nojaus laivo“ meras kažką krovė iš dėžių.

– Pone Megrė, jus kviečia prie telefono.

Jis ėjo prieblandoje skendinčia kavine. Pridėjęs ragelį prie ausies, atsiliepė.

– Čia jūs, šefe? Jums skambina Leša. Marseleną jau palaidojo. Aš esu bare netoli kapinių. Jums žinoma dama irgi su manimi. Priskreto prie manęs dar „Kormorane“. Jau spėjo man papasakoti viską apie savo gyvenimą.

– Kaip vyko laidotuvės?

– Labai gražiai. Ji nupirko gėlių. Laidotuvėse dalyvavę Porkerolio salos gyventojai irgi padėjo ant kapo gėlių. Kapinėse buvo labai karšta. Nežinau, ką daryti, matyt, būsiu priverstas pasikviesti ją papusryčiauti.

– Ar ji klausosi mūsų pokalbio?

– Ne, aš kalbu iš kabinos. Matau ją pro stiklą. Ji pudruojasi veidą, žiūrėdama į nedidelį veidrodėlį.

– Ar ji su niekuo nesusitiko? Gal skambino kam nors telefonu?

– Neatsitraukė nuo manęs nė sekundei. Turėjau lydėti ją į gėlių parduotuvę ir eiti kapinėse šalia jos, lyg būčiau velionio šeimos narys.

– Iš Žjeno į Jerą jūs važiavote autobusu?

– Aš buvau priverstas pasikviesti ją į savo mašiną. O kaip klostosi reikalai saloje? Ar viskas gerai?

– Viskas gerai.

Grįžęs į terasą, Megrė pamatė, kad dantistas sėdi šalia pono Paiko ir, matyt, ketina dalytis su juo baltojo vyno buteliu.

Prie „Nojaus laivo“ slenksčio stovėjo Filipas de Morikūras su laikraščiais po pažastimi. Jis, matyt, dvejojo svarstydamas, ar užsukti į vidų.

Ponas Emilis lėtai pėdino į savo vilą, kur jo laukė senoji Žiustina. Kaip visada, nosį kuteno iš virtuvės sklindantys Provanso žuvienės kvapai.

7

PAŠTININKĖS POPIETĖ

Tai buvo ne pravardė. Stambi mergina nebūtų sugalvojusi sau tokio vardo. Ją tikrai pakrikštijo Aglaja. Ji buvo labai stora, ypač per klubus, atrodė kaip penkiasdešimties ar šešiasdešimties metų moteris. Iš veido, atvirkščiai, atrodė jaunesnė, nei iš tikrųjų buvo. Juk Aglajai – ne daugiau kaip dvidešimt šešeri.

Po vidurdienio komisaras Megrė, lydimas pono Paiko, nutarė susipažinti su dar viena jam nežinoma miestelio aikšte ir ten esančiais pastatais. Kirtęs ją įstrižai, jis pasuko pašto link. Negi aikštėje tvyrantis smilkalų kvapas tikrai sklido iš mažos Porkerolio bažnytėlės? Bet juk iškilmingos mišios ten aukojamos ne taip dažnai?

Aikštė nedaug kuo skyrėsi nuo tos, kuri buvo priešais „Nojaus laivą“. Ir vis dėlto čia, aukštėliau, oras buvo kur kas malonesnis. Sodeliuose

priešais namus žydėjo gėlės, ten buvo matyti ir avilių. Iki čia neatsklisdavo toks garsus uosto keliamas triukšmas. Du senukai žaidė petanką. Gražu buvo žiūrėti, kaip jie, palinkę į priekį, mėtė rutulius.

Vienas iš jų, Ferdinandas Gali, visų salos Gali patriarchas, aikštės kampe buvo įsirengęs kavinę, bet komisaras nė karto nematė, kad ten kas nors būtų užsukęs. Tikriausiai toje kavinėje rinkdavosi tik kaimynai ir Gali giminaičiai. Jam talkino kurčias pensininkas su geležinkelininko kepure ant galvos. Kažkoks aštuoniasdešimtmetis senukas, snausdamas ant žalio suoliuko prie pašto, stebėjo, kaip žaidėjai mėto rutulius.

Pašto durys buvo atlapos, ir Megrė nutarė užsukti į vidų. Čia jis praleido net keletą valandų.

– O aš vis svarsčiau, ar kada nors užsuksite į paštą! – pamačiusi komisarą Megrė, sušuko Aglaja. – Buvau įsitikinusi, kad jūs vis tiek kam nors skambinsite, juk kalbėti iš „Nojaus laivo“ nėra patogu, nes aplinkiniai girdi kiekvieną žodį.

– Panele, ar ilgai teks laukti, kol sujungsite su Paryžiumi?

– Jums nereikės laukti eilėje, galėsite kalbėti jau po kelių minučių.

– Tuomet prašyčiau sujungti mane su kriminaline policija.

– Aš žinau numerį. Įsiminiau dar tada, kai jums skambino inspektorius.

Megrė vos susilaikė nepaklausęs: „Ir jūs klausėtės mūsų pokalbio?“

Bet netrukus ji pati išsidavė.

– O su kuo iš kriminalinės policijos jūs norėtumėte kalbėti?

– Pakvieskite brigadininką Liuka. Jeigu jo nebus, tuomet inspektorių Toransą.

Po kelių minučių pasigirdo Liuka balsas.

– Koks pas jus oras, seni? – paklausė Megrė. – Kaip visada, lyja? Sakai, pliaupia kaip iš kibiro? Ką padarysi! Klausyk, Liuka! Surink kiek galima daugiau žinių apie Filipą de Morikūrą. Taip, Leša matė jo dokumentus ir tvirtina, kad tai tikras jo vardas. Paskutinis Filipo būstas, kuriame jis gyveno Paryžiuje, buvo kairiajame Senos krante, Žakobo gatvė, 17b... Ką konkrečiai aš noriu sužinoti? Tiksliai negaliu pasakyti. Man pravers viskas, ką tau pavyks surinkti. Nemanau, kad jo duomenys galėtų būti mūsų kartotekoje. Bet vis tiek patikrink. Kai tik ką nors sužinosi, iš karto paskambink man. Nereikia jokio numerio, prašyk sujungti

su Porkeroliu. Dar noriu, kad paskambintum į Ostendės policijos skyrių. Paklausk, ar ten kas nors žinoma apie Bebelmaną. Kiek žinau, jis yra stambus laivų savininkas. Bet tai dar ne viskas. Sužinok iš savo žmonių Monparnase, kas tame rajone kalbama apie Žefą de Grefą, tariamą dailininką. Jis kurį laiką gyveno Paryžiuje, laive prie Mari tilto. Ar spėjai užsirašyti? Taip, dabar jau viskas. Paskambink man, kai tik gausi žinių. Išsiųsk tiek žmonių, kiek tik reikės. Kaip ten, mūsų skyriuje, ar viskas gerai?.. Kas pagimdė vaiką?.. De Žanvjė žmona?.. Pasveikink mano vardu. Kuo geriausi linkėjimai.

Kai komisaras išėjo iš kabinos, pamatė, kaip nė truputėlio nesutrikusi Aglaja nusiėmė ausines.

– Ar jūs visada klausotės pokalbių?

– Taip, bet tik todėl, kad nebūtų nutrauktas jūsų pokalbis. Aš nepasitikiu Jero telefoniste. Ji tikra ragana.

– Ir jūs visiems teikiate tokią paslaugą?

– Rytą neturiu laiko, nes reikia išskirstyti spaudą, bet dieną aš jo turiu daugiau.

– Ar registruojate pokalbius, kuriuos užsako Porkerolio salos gyventojai?

– Tai daryti aš privalau.

– Ar galėtumėte man pateikti visų paskutinių dienų užsakymų sąrašą?

– Gerai, po kelių minučių jūs jį turėsite.

– O telegramas irgi jūs priimate?

– Daug telegramų būna tik sezono metu. Beje, šiandien rytą išsiunčiau vieną. Manau, ji turėtų jus sudominti.

– Gal turite tos telegramos kopiją?

– Tuojau paieškosiu.

Po kelių minučių ji ištiesė komisarui blanką. Ten buvo parašyta:

Fredui Masonui, pas Anželą, Blanš gatvė, Paryžius.

Norėčiau gauti išsamių žinių apie Filipą de Morikūrą. Jo adresas: Žakobo gatvė, Paryžius. Telegramą prašau siųsti į Porkerolį. Kuo geriausi linkėjimai.

Šarlo

Megrė padavė telegramos kopiją ponui Paikui, bet šis tik palingavo galva.

– Panele, malonėkite parengti man skambinusiųjų sąrašą. Aš ir mano draugas palauksime lauke.

Jie išėjo iš pašto ir atsisėdo ant suoliuko, aikštėje augusių eukaliptų pavėsyje. Rusva siena už jų nugaros buvo įkaitusi nuo saulės. Jie traukė į plaučius salsvą kvapą.

Ponas Paikas pakėlė akis į bažnyčios laikrodį ir pasakė:

– Norėčiau paprašyti jūsų leidimo trumpam pasišalinti.

Nejaugi jis iš tikrųjų mano, kad pasišalindamas nuliūdintų Megrė?

– Majoras Belemas pakvietė mane į savo vilą penktą valandą išgerti taurę vyno. Įžeisčiau jį, jei neatvykčiau.

– Galite eiti.

– Maniau, kad tuo metu jūs būsite užsiėmęs.

Megrė, rūkydamas pypkę, žvelgė į du rutulius mėtančius senukus. Staiga pro langą pasigirdo šaižus Aglajos balsas:

– Pone Megrė! Viskas paruošta!

Megrė nuėjo paimti lapo, paskui sugrįžo ir klestelėjo šalia Skotland Jardo inspektoriaus, tebesėdinčio ant suoliuko.

Aglaja kruopščiai atliko jai duotą užduotį. Surašė pavardes aiškia lyg moksleivės rašysena ir padarė tik tris ar keturias rašybos klaidas.

Sąraše figūravo žodis „mėsininkas“. Matyt, šis žmogus kasdien skambindavo į Jerą, norėdamas užsakyti mėsos rytojaus dienai. Paskui – „kooperatyvas“. Iš ten irgi buvo daug skambinta.

Komisaras Megrė atsivertė didelę užrašų knygutę ir perbraukė lapą per vidurį. Kairėje pusėje ketino užsirašyti tuos, kurie skambino dar iki Marseleno mirties, dešinėje – skambinusiuosius po to, kai jis buvo nužudytas.

– Jūs rašote pastabas? – nustebęs paklausė ponas Paikas.

Galbūt šiais žodžiais anglas inspektorius norėjo pasakyti, kad tai pirmas kartas, kai, jo galva, Megrė elgiasi taip, kaip dera elgtis komisarui.

Sąraše dažnas buvo ir Žiustinos vardas. Ji skambindavo į Nicą, Marselį, Bezjė, Avinjoną. Paskutinę savaitę net keturis kartus skambino į Paryžių.

– Tuojau viską sužinosime, – pasakė Megrė. – Aš manau, kad telefonininkė klausėsi jos pokalbių. O Anglijoje ar taip galėtų būti?

– Žinoma, tai neteisėta, bet tikriausiai tokių atvejų pasitaiko ir pas mus.

Marseleno mirties išvakarėse Šarlo skambino į Marselį. Megrė tai jau žinojo. Skambino norė-

damas pasikviesti į svečius savo draugę. Jie matė, kaip ji atplaukė į salą „Kormoranu“. O dabar jiedu su Šarlo žaidė kortomis „Nojaus laivo“ terasoje.

Iš toli Megrė ir ponas Paikas gerai matė „Nojaus laivą“ ir aplinkui jį judančius siluetus. Žvelgiant iš šios ramybe alsuojančios aikštės tai panėšėjo į bičių avilį.

Įdomiausia tai, kad tame sąraše buvo ir Marseleno pavardė. Jis kažkam skambino į Nicą prieš dvi dienas iki savo mirties.

Megrė staiga pašoko ir nuskubėjo į paštą. Jam iš paskos nusekė ir ponas Paikas.

– Panele, ar žinote, kieno šis telefono numeris?

– Be abejo. Tai numeris įstaigos, kurioje dirba jums pažįstama dama. Žiustina skambina jai kasdien. Jeigu netikite, galite pasižiūrėti į sąrašą.

– Jūs klausydavotės Žiustinos pokalbių?

– Anksčiau klausydavausi dažniau. Dabar beveik lioviausi, nes ji visada kalba tą patį.

– Kas kalba telefonu: ji ar jos sūnus?

– Kalba ji, o ponas Emilis klausosi.

– Nesupratau.

– Ji visiškai kurčia. Ragelį prie ausies glaudžia ponas Emilis, jis persako motinai viską, ką išgirs-

ta. Žiustina šaukia į ragelį taip garsiai, kad neįmanoma suprasti, ką nori pasakyti. Ji visada kartoja vieną ir tą patį žodį: „Kiek?“ Jai praneša skaičių, o ponas Emilis jį užsirašo. Taip ponia Žiustina paeiliui skambina į visus savo viešnamius.

– Nicoje tikriausiai telefono ragelį pakelia Žineta?

– Taip, juk ji to viešnamio valdytoja.

– Na, o su kuo ji kalba Paryžiuje?

– Į sostinę ponia Žiustina skambina rečiau nei kitur. Ir visada kalbasi tik su kažkokiu ponu Luji. Visada reikalauja moterų. Jis praneša jai amžių ir kainą. Ji atsako „taip“ arba „ne“. Kartais derasi kaip kaimo turguje.

– Ar pastaruoju metu tuose pokalbiuose nebuvo ko nors keista? Ar ponas Emilis niekam neskambino?

– Manau, kad jis nebūtų drįsęs to daryti.

– Motina jam tai draudžia?

– Ji beveik viską jam draudžia.

– O Marselenas? Gal jis kam nors skambino?

– Kaip tik ketinau jums apie tai pasakyti. Į paštą jis ateidavo retai, tik tada, kai reikėdavo pasiimti perlaidą. Man atrodo, kad per metus telefonu jis kalbėjo ne daugiau kaip du ar tris kartus.

– Ir kam jis skambindavo?

– Vieną kartą į Tuloną. Užsisakė kažkokią variklio detalę savo laivui. Antrą kartą į Nicą...

– Žinetai?

– Jis pranešė, kad negavo perlaidos. Gaudavo pinigų beveik kas mėnesį, jūs tai žinote. Paaiškėjo, kad Žineta apsiriko. Suma, kurią ji buvo užrašiusi, neatitiko tos, kurią buvo nurodžiusi skaičiais. Ji ištaisė klaidą ir Marselenas pinigus gavo, tik šiek tiek pavėluotai.

– Kada tai buvo?

– Maždaug prieš tris mėnesius. Durys tuomet buvo uždarytos, nes buvo labai šalta. Vadinasi, buvo žiema.

– O apie ką jiedu kalbėjosi paskutinį kartą?

– Iš pradžių aš klausiausi, bet vėliau į paštą atėjo ponia Gali. Ji norėjo nusipirkti pašto ženklų, taigi turėjau ją aptarnauti.

– Ar ilgai jie kalbėjosi?

– Ilgiau nei paprastai. Tai nesunku patikrinti. – Aglaja atsivertė knygą ir tarė: – Du kartus po tris minutes.

– Jūs girdėjote pokalbio pradžią. Ką sakė Marselenas?

– Maždaug tokius žodžius: „Tai tu?.. Taip, tai aš... Ne, man nereikia pinigų... Jų dabar galėčiau turėti tiek, kiek tik panorėčiau...“

– O ką sakė Žineta?

– Ji tik sumurmėjo: „Marseli, tu ir vėl gėrei?“ Jis ėmė prisiekinėti, kad nuo pat ryto nė lašo burnoje neturėjo. Paskui paprašė: „Ar galėtum padaryti man paslaugą?.. Gal jūsų viešnamyje yra „Didysis Larusas“?“ Tai viskas, ką aš žinau. Tą akimirką į paštą įžengė ponia Gali – ne itin maloni klientė. Ji visiems aiškina, kad, mokėdama mokesčius, išlaiko tarnautojus, ir visada grasina, kad apskųs mane vyresnybei.

– Kaip sakėte, jų pokalbis truko tik šešias minutes, todėl mažai tikėtina, kad Žineta būtų suspėjusi pasižiūrėti į žodyną ir duoti Marselenui atsakymą.

– Ji atsiuntė Marselenui telegramą. Štai ji, žinojau, kad jums jos prireiks. Imkite!

Aglaja padavė komisarui geltoną blanką. Jame buvo parašyta:

Mirė 1890 metais. Žineta

– Komisare, dabar pats įsitikinote, kiek būtumėte praradęs, jeigu nebūtumėte užėjęs pasišnekėti su manimi į paštą, – pareiškė Aglaja.

– Ar matėte, kaip reagavo Marselenas, kai skaitė tą telegramą?

– Jis perskaitė ją du ar tris kartus, matyt, norėjo įsitikinti, kad neapsiriko. Išėjo švilpaudamas.

– Matyt, tai jam buvo gera naujiena?

– Ir aš taip manau, – atsakė Aglaja. – Marselenas buvo labai patenkintas.

– Ar klausėtės vakarykščio Šarlo pokalbio?

– Su Bebe?

– Ką jūs turite galvoje?

– Taip Šarlo vadina savo draugę. Ji turėjo atplaukti į salą šį rytą. Jeigu jums įdomu, galiu pakartoti, ką jis jai pasakė: „Na kaip, Bebe, ar viskas gerai? Dėkoju, mano reikalai irgi po truputį juda. Turiu čia praleisti dar keletą dienų, todėl norėčiau šiek tiek paišdykauti. Atplauk pas mane".

– Ir ji atplaukė, – užbaigė Megrė. – Dėkoju, panele. Aš sėdėsiu su savo draugu ant suoliuko ir lauksiu skambučio iš Paryžiaus.

Taip jiems besėdint praėjo keturiasdešimt penkios minutės. Megrė ir anglas žiūrėjo, kaip vyrai žaidžia rutuliais. Jaunavedžių pora atėjo į paštą išsiųsti atvirukų. Atėjo ir mėsininkas, kaip visada, užsisakyti mėsos Jere. Kartkartėmis ponas Paikas pakeldavo akis į bažnyčios laikrodį. Protarpiais pra-

verdavo burną, matyt, norėdamas ko nors paklausti komisaro, bet kaskart vis apsigalvodavo.

Jie buvo maloniai apsvaigę nuo karščio. Vyrai rinkosi žaisti petankos, šį kartą jų komandą sudarė net dešimt žaidėjų. Tarp jų buvo ir dantistas. „Kormoranas“ tolo nuo Porkerolio Žjeno kyšulio link. Po kiek laiko jis atgabens į salą inspektorių Leša ir Žinetą.

Pagaliau pasigirdo Aglajos balsas.

– Paryžius! – pranešė ji.

Skambino Liuka. Jis visada sėdėdavo komisaro kabinete, kai tas kur nors išvykdavo. Pro langą Liuka matė Seną ir Sen Mišelio tiltą, o tuo metu Megrė išsiblaškėlio žvilgsniu stebėjo Aglają.

– Šefe, jau turiu šiek tiek žinių. Netrukus man turėtų perduoti medžiagą iš Ostendės. Nuo ko pradėti?

– Pradėk nuo ko nori.

– Tuomet pasikalbėkime apie Morikūrą. Gauti žinių apie jį tikrai nebuvo sunku. Toransas prisiminė, kad jo pavardę yra matęs ant knygos viršelio. Jūs buvote teisus, tai tikra jo pavardė. Jo tėvas buvo raitininkų kapitonas, jis seniai mirė. Morikūro motina gyvena Somiūre. Kiek mums pavyko sužinoti, jie neturi jokio turto. Filipas de Morikūras daug kar-

tų mėgino apsukti galvą turtingai paveldėtojai ir ją vesti, bet viskas baigdavosi nesėkmingai.

Aglaja, nė truputėlio nesigėdydama, klausėsi jų pokalbio ir pro stiklą merkė Megrė, taip norėdama parodyti, kokios frazės jai labiausiai patinka.

– Paaiškėjo, kad Morikūras įsivaizduoja esąs poetas. Jis išspausdino du eilėraščių rinkinius. Juos abu išleido leidykla, įsikūrusi kairiajame Senos krante. Paryžiuje jis buvo nuolatinis „Floros“ kavinės lankytojas, ten daug kas jį pažįsta. Kai tik pasitaikydavo proga, Morikūras bendradarbiaudavo įvairiuose laikraščiuose. Ar šitai jūs norėjote išsiaiškinti?

– Ką dar sužinojai?

– Tai viskas, daugiau man nieko nepavyko išsiaiškinti. Taupydamas laiką, informaciją rinkau telefonu. Bet aš pasiunčiau žmogų, daviau jam užduotį surinkti daugiau žinių. Ne vėliau kaip šiandien vakare arba rytoj rytą papasakosiu jums viską, ką jam pavyks sužinoti. Nusiskundimų dėl Morikūro nebuvo, tiksliau, vienas buvo prieš penkerius metus, bet vėliau tie reikalai susitvarkė.

– Aš klausau.

– Viena dama, Otėjaus gyventoja – jos vardo kol kas nežinau, bet netrukus žinosiu – patikėjo

Morikūrui retos knygos, kurią jis pasisiūlė perparduoti, egzempliorių. Ėjo dienos, savaitės, mėnesiai, o Morikūras taip ir nepasirodė. Tuomet toji dama ir parašė skundą. Pavyko išsiaiškinti, kad knygą jis pardavė kažkokiam amerikiečiui. Filipas de Morikūras pasižadėjo per trumpą laiką sumokėti visus pinigus, gautus už tą leidinį. Aš kalbėjau telefonu su buto, kurį jis nuomojosi, šeimininku. Išsiaiškinau, kad Morikūras mokėjo už butą labai nereguliariai, vėluodavo du ar net tris mėnesius, bet galų gale skolą dalimis išmokėdavo.

– Ar tai viskas?

– Taip, daugmaž viskas. Jūs žinote, kokie tai žmonės. Gerai apsirengę, pasitempę, kompanijose visada elgiasi nepriekaištingai.

– Ar jis turėjo ryšių su pagyvenusiomis damomis? – paklausė komisaras Megrė.

– Taip, turėjo, bet nuo pašalinių akių visuomet tai slėpdavo.

– O ką galėtumėte pasakyti apie antrąjį?

– Jūs žinote, kad jie anksčiau pažinojo vienas kitą? Atrodo, de Grefas – gabus žmogus. Yra net tokių, kurie tikina, kad jeigu de Grefas panorėtų, galėtų tapti vienu iš geriausių savo kartos dailininkų.

– Bet jis to nenori?

– Viskas baigėsi tuo, kad jis su visais susipyko. Negana to, išsivežė garbingos belgų šeimos dukterį.

– Aš tai žinau.

– Tai štai. Kai de Grefas atvyko į Paryžių, Senos gatvėje, nedidelėje salėje, surengė savo kūrinių parodą. Deja, parduoti paveikslų jam taip ir nepavyko. Parodos uždarymo dieną olandas sudegino visus savo paveikslus. Žmonės pasakoja, kad jo laive vykdavo tikros orgijos. Jis iliustruodavo erotines knygiūkštes, tas, kurios parduodamos iš po prekystalio. Tai buvo pagrindinis jo pragyvenimo šaltinis. Štai ir viskas, šefe. Dabar aš sėdžiu prie telefono ir laukiu skambučio iš Ostendės. O kaip klostosi jūsų reikalai?

Pro kabinos stiklą ponas Paikas rodė Megrė į laikrodį. Buvo lygiai penkios. Anglas nužingsniavo majoro vilos link.

Komisaras lengviau atsikvėpė. Pasijuto taip, tarytum atostogautų.

– Ar perdavei mano sveikinimus Žanvjė? Labai prašau, paskambink mano žmonai ir mano vardu paprašyk, kad ji aplankytų Žanvjė žmoną. Tegul nuneša jai kokią nors dovanėlę arba gėlių. Tik, dėl Dievo meilės, tegul neneša sidabrinės taurelės.

Komisaras liko vienas su Aglaja, juos vieną nuo kito skyrė tik grotelių pertvara. Mergina buvo labai gerai nusiteikusi. Nė truputėlio nesivaržydama, ji pareiškė:

– Įdomu būtų pavartyti kokią nors de Grefo iliustruotą knygelę. Kaip jūs manote, ar jų yra jo laive? – Paskui be jokios pauzės kalbėjo toliau: – Įdomu! Pasirodo, jūsų profesija nėra tokia sunki, kaip daugelis įsivaizduoja. Iš visų pusių suplaukia tiek daug įvairiausių žinių. Vadinasi, jūs manote, kad žudikas yra vienas iš jų?

Ant Aglajos stalo buvo pamerkta didžiulė mimozų puokštė, ten buvo ir saldainių maišelis. Mergina padavė jį komisarui.

– Šioje saloje taip retai atsitinka kas nors įdomaus! Aš pamiršau jums pasakyti, kad Filipas labai daug rašo. Žinoma, aš jo laiškų neskaitau. Jis išmeta juos į šiukšlių dėžę. Atpažįstu Filipo laiškus iš rašysenos ir rašalo. Nežinau kodėl, bet jis naudoja tik žalią rašalą.

– O kam jis rašo?

– Vardų neprisimenu, galiu pasakyti tik tiek, kad savo laiškus siunčia į Paryžių. Retkarčiais jis išsiunčia laišką savo motinai. Laiškai, kuriuos adresuoja į Paryžių, kur kas storesni.

– Ar daug korėspondencijos jis gauna?

– Gana daug. Be to, jam atsiunčia žurnalų ir laikraščių. Jis beveik kasdien ateina į paštą pasiimti kokio nors siuntinio.

– Na, o ponia Vilkoks?

– Ji irgi daug kam rašo: į Angliją, į Kaprį ir į Egiptą. Ypač įsiminiau Egiptą, mat skambinau jai ir prašiau, kad neišmestų pašto ženklo. Norėjau atiduoti jį savo sūnėnui.

– Ar ji kam nors skambina telefonu?

– Skambino du ar tris kartus iš kabinos į Londoną. Deja, aš nemoku anglų kalbos. – Tai pasakiusi, pridūrė: – O dabar turiu uždaryti paštą, jau penkios valandos. Bet jeigu jūs norite likti ir išklausyti pokalbio...

– Kokio pokalbio?

– O argi ponas Liuka nesakė, kad paskambins jums, kai tik gaus žinių iš Ostendės?

Tikriausiai toji mergina jokio pavojaus nekėlė, tačiau Megrė, norėdamas išvengti ilgų pokalbių su ja, nutarė nepasilikti su Aglaja. Aglaja buvo labai smalsi. Pavyzdžiui, ji uždavė jam tokį klausimą:

– Jūs neskambinote savo žmonai?

Megrė įspėjo Aglają, kad jeigu jam kas nors skambintų telefonu, jis bus aikštėje, netoli „No-

jaus laivo“. Ramiai rūkydamas pypkę, komisaras patraukė ten link, kur vyrai žaidė rutuliais. Dabar jis visiškai atsipalaidavo, mat šalia nebuvo pono Paiko, įdėmiai klausančio jo žodžių ir stebinčio kiekvieną jo judesį. Jis irgi labai norėjo pažaisti petanką, bet nelabai išmanė šio žaidimo taisykles.

Komisaras buvo labai nustebęs, kai įsitikino, kad dantistas, kurį visi vadino Leonu, yra labai geras žaidėjas. Įsibėgėjęs tris žingsnius, jis iš dvidešimties metrų atstumo pataikydavo į priešininko rutulį. Dantistas neriesdavo nosies, atrodė kuklus, bet savo jėgomis pasitikintis žaidėjas.

Komisaras užėjo į kavinę. Ten jis pamatė prie lošimo automato stovintį Šarlo. Jo draugė sėdėjo ant minkštasuolio ir vartė kažkokį iliustruotą žurnalą.

– O kur jūsų bičiulis? – stebėdamasis paklausė Polis.

Ponas Paikas šioje saloje, regis, jautėsi taip, lyg atostogautų. Ir dabar jis leido laiką savo kraštiečio draugijoje. Džiaugėsi galėdamas kalbėti gimtąja kalba, subtiliai šmaikštauti, laidyti juokelius, kuriuos gali suprasti tik tie, kurie mokėsi viename koledže.

Buvo visiškai aišku, kad netrukus į salą atplauks „Kormoranas“. Kiekvieną kartą prieš jam atplau-

kiant miestelio aikštėje imdavo rinktis žmonės, paskui jie palengva traukdavo jūros link. Visi ligi vieno žingsniuodavo į uostą. O kai kateris prisišvartuodavo prie prieplaukos, minia pasukdavo atgalios. Teisybė, žmonių tada būdavo daugiau, nes prie vietos gyventojų prisidėdavo svečiai su dideliais lagaminais ir paketais.

Megrė kartu su meru irgi nužingsniavo jūros link. Šis, kaip visada, stūmė dviratį vežimėlį. Komisaras „Kormorano" denyje iš karto pamatė Žinetą ir ją lydėjusį inspektorių. Iš šalies jie atrodė kaip du seni draugai. Ten buvo žvejų, sugrįžusių iš Marseleno laidotuvių, dvi senos panos turistės. Pastarosios pasuko viešbučio „Grand Hôtel" link.

Tarp žmonių, atėjusių pasitikti „Kormorano" keleivių, Megrė atpažino Šarlo, kuris atsekė jam iš paskos ir, regis, lygiai kaip komisaras, pats nesuvokdamas, ką daro, atlikinėjo kažkokį ritualą.

– Šefe, kas naujo? – išlipęs į krantą paklausė inspektorius Leša. – Kad jūs žinotumėte, kokie ten karščiai!

– Ar viskas vyko sklandžiai?

Žineta atrodė labai pavargusi. Jos akyse buvo matyti nerimas.

Trijulė pasuko „Nojaus laivo“ link, ir Megrė atrodė, kad jie jau daug kartų kasdien žingsniuodavo tuo keliu.

– Žineta, gal norite gerti?

– Mielai išgerčiau aperityvo.

Jie gėrė terasoje. Žineta sutrikdavo kiekvieną kartą, kai pajusdavo į ją įbestą komisaro Megrė žvilgsnį. Jis žvelgė susimąstęs, kaip žmogus, kurio mintys skrajoja kažin kur toli toli.

– Einu į savo kambarį, – pasakė Žineta, statydama ant stalo tuščią taurę.

– Ar galiu eiti kartu su jumis? – paklausė Megrė.

Leša mintyse ėmė spėlioti, ką tai galėtų reikšti, bet nedrįso klausti. Jis liko sėdėti prie staliuko. Megrė nuskubėjo laiptais aukštyn paskui Žinetą.

– Komisare, – pasakė Žineta, kai jiedu įėjo į kambarį, – aš norėčiau persirengti kitais drabužiais.

– Tai manęs nė kiek nevaržo, – tarė Megrė.

Žineta bandė juokauti:

– O kas, jeigu mane varžo?

Bet ji tuojau pat nesidrovėdama nusiėmė skrybėlaitę ir nusivilko suknelę, prieš tai paprašiusi, kad Megrė padėtų jai nuleisti žemyn užtrauktuką.

– Jaučiuosi labai prislėgta, – atsiduso Žineta. – Guodžiuosi nebent tuo, kad, man regis, Marsele-

nas čia buvo laimingas. Anksčiau tokiu laiku jis tikriausiai mėtydavo rutulius saulės nušviestoje aikštėje.

– Visi su juo buvo malonūs. Jį čia labai mylėjo.

Žineta atsirišo korsetą, kuris buvo stipriai suveržęs baltą jos odą. Megrė, pasisukęs į ją nugara, žiūrėjo pro langą.

– Ar prisimenate, kokį klausimą jums uždaviau? – abejingu balsu paklausė komisaras.

– Tiek daug kartų to klausėte, – atsakė Žineta. – Niekada nebūčiau pamaniusi, kad jūs toks atkaklus.

– O aš niekada nebūčiau pamanęs, kad jūs galėtumėte ką nors nuo manęs slėpti.

– O ką aš nuo jūsų nuslėpiau?

– Klausiau jūsų, kodėl atvykote į Porkerolį, nors žinojote, kad Marseleno kūnas jau išvežtas į Jerą.

– Bet aš jau atsakiau jums į šį klausimą.

– Jūs man pamelavote.

– Nesuprantu, ką turite galvoje.

– Kodėl nieko man nesakėte apie telefono skambutį?

– Apie kokį telefono skambutį?

– Ir apie telegramą neužsiminėte nė vienu žodžiu.

Nors Megrė tebebuvo atsisukęs į Žinetą nugara, žinojo, kaip ji reaguoja į ką tik pasakytus žodžius. Jis sekiojo akimis rutulius, kuriuos žaidėjai mėtė netoli terasos. Iš ten sklido balsų gaudesys. Buvo girdėti, kaip skamba taurės.

Dabar Megrė jautėsi labai gerai, juolab kad ir pono Paiko nebuvo šalia. Pagaliau jis nutraukė tylą, paklausdamas dar vieno klausimo:

– Ką jūs galvojate?

– Galvoju apie tai, kad pasielgiau neteisingai, ir jūs tai žinote.

– Jūs jau apsirengėte?

– Tuojau apsivilksiu suknelę.

Megrė priėjo prie durų ir pravėrė jas. Norėjo įsitikinti, kad koridoriuje nieko nėra. Kai sugrįžo į kambario vidurį, Žineta stovėjo priešais veidrodį ir šukavosi plaukus.

– Ar su kuo nors kalbėjote apie „Larusą“?

– O su kuo būčiau galėjusi apie tai kalbėti?

– Nežinau. Pavyzdžiui, su ponu Emiliu arba Šarlo.

– Aš ne tokia kvaila, kad apie tai kalbėčiau.

– Jūs norėjote padaryti tai, ko nepavyko padaryti Marselenui? Žineta, turiu jums pasakyti, kad jūs – tikra savanaudė.

– Taip visada sakoma apie tas moteris, kurios nori susitvarkyti savo gyvenimą.

Žinetos balse nuskambėjo apmaudo gaidelė.

– Tikriausiai jūs netrukus ištekėsite už pono Emilio?

– Su sąlyga, jeigu Žiustina nutars iškeliauti anapilin ir jeigu, prieš žengdama šį žingsnį, nebandys sutrukdyti savo sūnui vesti. Tik nemanykite, kad aš tai darysiu baisiausiai džiūgaudama!

– Trumpiau tariant, jeigu Marseleno sumanymas būtų pasisekęs, jūs nebūtumėte tekėjusi?

– Bent jau už to įkyruolio tikrai ne.

– Tuomet būtumėte atsisakiusi savo darbo Nicoje?

– Patikėkite, tai būčiau padariusi nė nedvejodama.

– Ir ką tokiu atveju būtumėte veikusi?

– Važiavusi į kaimą. Galų gale nesvarbu kur. Auginusi viščiukus ir triušius.

– Ką Marselenas pasakė jums, kai kalbėjotės su juo telefonu?

– Kad ir ką sakyčiau, jūs tvirtinsite, jog meluoju.

Megrė įdėmiai nužvelgė Žinetą ir tarė:

– Dabar jau ne.

– Puiku! Nors dabar pradėjote manimi tikėti.

Jis man pasakė, kad palankiai susiklosčius aplinkybėms gali prasukti vieną neblogą darbelį. Taip ir pasakė. Ir pridūrė, kad galėtų užsidirbti krūvą pinigų, bet galutinai dar neapsisprendė, ar imsis to reikalo.

– Gal jis prasitarė ką nors daugiau?

– Ne. Tai buvo pirmas kartas, kai jis elgėsi taip atsargiai ir neprasikleidė paslapties skraistės. Jam reikėjo informacijos. Paklausė, ar turiu namuose „Didįjį Larusą“. Atsakiau, kad namuose, kur gyvenu, tokių knygų nebūna. Tuomet Marselis primygtinai prašė, kad nueičiau į municipaliteto biblioteką ir viską išsiaiškinčiau.

– O ką jis norėjo išsiaiškinti?

– Ką gi! Vis tiek viską jau žinote, taigi nebeturiu jokių šansų ką nors nuslėpti.

– Žinoma, jokių.

– Be to, aš vis tiek nesupratau, ką jis rezga. Maniau, kad atplaukus į salą pavyks viską išsiaiškinti.

– Kas mirė 1890 metais?

– Vadinasi, jums parodė telegramą. Argi Marselis jos nesunaikino?

– Pašte saugomos telegramų kopijos.

– Jį domino kažkoks Vinsentas van Gogas, dailininkas. Žodyne perskaičiau, kad jis nusižudė. Gy-

veno labai skurdžiai, o dabar žmonės mušasi norėdami įsigyti jo tapytų paveikslų, kurie šiandien kainuoja nežmoniškus pinigus. Tuomet pamaniau, kad Marseliui galbūt pavyko kur nors rasti vieną iš to dailininko kūrinių.

– Ir jūsų nuojauta pasitvirtino?

– Manau, kad ne. Kai jis man skambino, dar nežinojo, kada tas ponas mirė.

– Ir ką tuomet pagalvojote?

– Patikėkite, aš nieko taip ir nesupratau. Tik pamaniau, kad jeigu Marselis gali susišluoti nemažus pinigus, kodėl to negalėčiau padaryti ir aš? Bet tokia mintis man į galvą atėjo tik tada, kai Marselis buvo nužudytas. Juk be jokios priežasties niekas žmonių nežudo. Marselis, kiek žinau, neturėjo priešų. Vogti iš jo irgi nebuvo ko. Ar suprantate, ką noriu pasakyti?

– Jūs manote, kad nusikaltimas gali būti susijęs su van Gogu? – be jokios ironijos balse paklausė Megrė. Jis sėdėjo žvelgdamas pro langą ir rūkė pypkę. – Be jokios abejonės, taip manydama jūs esate teisi.

– Per vėlu. Kad nieko nebenuveiksiu, supratau iš karto, vos tik jus čia pamačiusi. Ar reikia, kad aš dar likčiau šioje saloje? Turiu jums pasakyti, kad

man tai puiki proga pailsėti atitrūkus nuo darbo. Toji sena pikčiurna, žinodama, kad esu jums reikalinga, nieko negalės man padaryti.

– Jeigu taip, likite saloje.

– Dėkoju. Dabar jūs toks, kokį pažinojau Paryžiuje.

Megrė atsilygino Žinetai komplimentu ir pridūrė:

– O dabar ilsėkitės.

Komisaras nulipo laiptais žemyn ir praėjo pro Šarlo. Šis nužvelgė jį ironišku žvilgsniu ir atsisėdo terasoje šalia Leša.

Buvo pats maloniausias dienos metas. Visi salos gyventojai ir svečiai ilsėjosi, jūra, medžiai, uolos ir net aikštė dabar, kai kaitra atlėgo, regis, kvėpavo visai kitokiu ritmu.

– Šefe, ar sužinojote ką nors nauja? – paklausė Leša.

Megrė iš pradžių paprašė pro šalį einančios Žožo atnešti jam ko nors išgerti.

Giliai atsiduseęs, jis pagaliau pasakė:

– Bijau, kad taip. – Matydamas, kad inspektorius nustebęs žiūri į jį, pridūrė: – Aš tik noriu pasakyti, kad man tikriausiai greitai teks išvažiuoti iš Porkerolio. O čia taip smagu leisti laiką, ar ne?

Be to, ir ponas Paikas negali ilgam likti saloje. Jis tikrai turės ką papasakoti Skotland Jarde, taigi šią bylą reikia kuo greičiau baigti.

– Pone Megrė, jums skambina iš Paryžiaus. Matyt, Liuka gavo žinių iš Ostendės.

8

PONAS PAIKAS IR SENELĖ

Buvo sekmadienis, ir toks skaistus, kad net kėlė šleikštulį. Pusiau rimtai, pusiau juokais komisaras Megrė pareiškė, kad net neatsikėlęs iš lovos, net neatmerkęs akių, visada intuityviai jausdavo, jog aušta sekmadienis.

Varpai čia ypatingi – aukštatoniai, lengvi, jiems skambant vyksta kažkas neįtikėtina. Ir vis dėlto tai nėra tikri bažnyčios varpai, jie labiau panėši į varpinių ir vienuolynų varpus. Tikriausiai ir oro tankis čia kitoks. Būdavo gerai girdėti, kaip plaktukas, dauždamasis į iš bronzos nulietą varpą, išgauna kokį nors garsą. Štai tada ir prasidėdavo fenomenalus reiškinys: dar blyškiame gaiviame danguje imdavo ryškėti pirmasis ratilas. Jis, kaip tabako dūmų žiedas, didėdavo, plėsdavosi, iš jo kažkokiu stebuklingu būdu rasdavosi kitų ratilų –

didesnių, ryškesnių. Skambantys ratilai kilo virš aikštės, virš namų. Sklisdami virš uosto, jie plaukė tolyn, virš jūros, kur siūbavo nedidelės valtys. Pamažu blankdami, jie skriejo virš kalvų ir uolų. Varpo plaktukas vėl dauždavosi į metalą, ir aukštyn imdavo kilti kiti skambūs ratilai. Ratilų, kaip ir pirmiau, daugėjo, žmonės klausėsi žvelgdami į juos su tokia pat nuostaba lyg į fejerverkus.

Netgi žengiant nelygia aikštės žeme apimdavo šventiška Velykų nuotaika, ir Megrė, metęs žvilgsnį pro langą, tikėjosi išvysti ilgais vualiais vilkinčias, mažomis kojytėmis pėdinančias mergaites, atėjusias priimti pirmosios komunijos.

Kaip ir vakar, jis apsimovė kelnes, įsispyrė į šlepetes, ant naktinių marškinių, kurių apykaklė buvo apsiūta raudonu šilku, apsivilko švarką, nulipo laiptais žemyn ir atsidūrė virtuvėje. Atrodė nusivylęs. Nesąmoningai troško, kad pasikartotų vakarykštės dienos rytas, norėjo atsisėsti prie krosnies šalia kavą gaminančios Žožo ir mėgautis vaizdu, kuris buvo matyti pro atdarų durų keturkampį. Bet tą dieną čia buvo keturi ar penki žvejai. Ant grindų gulėjo krepšys su žuvimis: jame buvo rusvų, mėlynų, žalių žuvų, kurių pavadinimų Megrė nežinojo. Kai kurios jų, su raudonomis ir geltono-

mis dėmėmis ant šonų, primenančios jūrų gyvates, rangėsi netoli kėdės.

– Pone Megrė, gal išgertumėte puodelį kavos?

Jį aptarnavo ne Žožo, o šeimininkas. Gal todėl, kad buvo sekmadienis. Megrė jautėsi kaip apgautas vaikas.

Tokius jausmus jis išgyvendavo, ypač rytais, kai prieidavo prie veidrodžio nusiskusti. Tuomet žiūrėdavo į platų savo veidą, dideles akis, padribas po jomis, išretėjusius plaukus. Nutaisydavo rūsčią miną, tarytum norėdamas išgąsdinti pats save, ir rėždavo:

– Štai ponas divizijos komisaras!

Ir kas drįstų nerimtai elgtis su juo? Daug žmonių su nešvaria sąžine imdavo drebėti, vos tik kas nors paminėdavo jo vardą. Jis turėjo teisę klausinėti juos tol, kol tie imdavo rėkti iš siaubo, galėjo pasodinti juos į kalėjimą, pasiųsti į giljotiną.

Porkerolyje yra žmogus, kuris, kaip ir jis, girdi skambant sekmadienio varpus, traukia į plaučius gaivų sekmadienio orą. Tas žmogus vakar vakare gėrė vyną tame pačiame restorane kaip ir komisaras. Po kelių dienų keturios sienos jį visam laikui atskirs nuo pasaulio.

Megrė išgėrė puodelį kavos, įsipylė dar vieną ir nusinešė į savo kambarį. Jam buvo sunku patikėti, kad viskas vyksta iš tikrųjų. Gali būti, kad tokius jausmus patiria ne tik jis vienas. Pavyzdžiui, ponas Paikas. Ar nebūna taip, kad jis imtų klausinėti savęs, ar viskas vyksta rimtai? Galbūt kartais, labai retai, jam ima atrodyti, jog viskas tėra žaidimas?

O majoras labai panašus į storą berniuką (tokių būna visose klasėse), apkūnų užsimiegojusį berniuką, iš kurio nejučia ima šaipytis net mokytojas.

Vakar vakare, prieš pat įvykį su Politu, ponas Paikas ištarė siaubingą frazę. Tai buvo apačioje, kai beveik visi, kaip ir vakar, susirinko į „Nojaus laivą". Skotland Jardo inspektorius sėdėjo prie to paties staliuko kaip ir majoras, ir tą akimirką atrodė, kad jiedu, nors buvo skirtingo amžiaus ir kitokio kūno sudėjimo, yra tos pačios šeimos nariai.

Po vidurdienio jie gėrė vyną, kai ponas Paikas atėjo susitikti su savo tėvynainiu. Pamatė žmogų apsiblaususiomis akimis, vos besivartančiu liežuviu, bet dar nepraradusį orumo. Mokydamiesi koledže, jie įgijo tokių pat manierų, o ir vėliau, vienas Dievas žino kur, išmoko tinkamai elgtis po išgertuvių.

Jie neliūdėjo, atrodė apimti nostalgiškų jausmų, atitolę. Atrodė kaip du nusižeminę Dievo avinėliai, melancholiškai žvelgiantys į pasaulio sumaištį. Kai prie jų atsisėdo komisaras Megrė, ponas Paikas atsiduso ir tarė:

– *Prieš savaitę paaiškėjo, kad ji senutė.*

Jis stengėsi nežiūrėti į tą, apie kurią kalbėjo, kurios vardą vengdavo garsiai ištarti. Šiaip ar taip, buvo aišku, kad kalba sukosi apie ponią Vilkoks. Ji buvo čia, kitoje salės pusėje, sėdėjo ant minkštasuolio šalia Filipo. Olandas ir Ana sėdėjo prie kaimyninio staliuko.

Ponas Paikas kurį laiką tylėjo, paskui abejingu balsu pasakė:

– Duktė ir žentas draudžia jai kelti koją į Angliją. Majoras gerai juos pažįsta.

Vargšė senutė! Ką tik paaiškėjo, kad ponia Vilkoks yra sena moteris. Niekam nekilo noras juoktis iš jos kosmetikos, iš jos dažytų plaukų (iš tikrųjų jie buvo žili), iš jos suvaidinto jaudulio.

Ji buvo senutė, ir Megrė tą akimirką prisiminė savo močiutę. Bandė įsivaizduoti, kaip vaikystėje būtų reagavęs, jei jam būtų parodę tokią moterį kaip ponia Vilkoks ir liepę:

– Tai tavo močiutė, eik ir pabučiuok ją!

Jai uždraudė gyventi tėvynėje, ir ji neprotestavo. Gerai žinojo, kad jos nuomonė niekam nerūpi ir, kad ir ką ji sakytų, bus neteisi. Kaip tie girtuokliai, kuriems namiškiai duoda tik tam tikrą nedidelę pinigų sumą ir kurie čia iš vieno, čia iš kito nuolatos kaulija taurės vyno.

Ar jai yra tekę kaip tiems girtuokliams graudintis susimąsčius apie savo likimą ir lieti ašaras kur nors vienai kampe?

Gal taip ir būna, kai ji išgeria pernelyg daug. Filipas įpila Anai į taurę vyno, nors ant minkštasuolio sėdinti mergina galvoja tik apie tai, kada pagaliau galės eiti miegoti.

Megrė skutosi. Jis niekaip negalėjo pakliūti į vonios kambarį, nes jį buvo užėmusi Žineta.

– Dar penkias minutes, – pradariusi duris, sušukdavo ji.

Kartkartėmis jis pažvelgdavo į aikštę, kuri dabar buvo kitokios spalvos nei anksčiau. Klebonas tuo metu kaip tik aukojo šventas mišias. Kaime, kur vaikystėje gyveno Megrė, klebonas tai darydavo taip greitai, kad jam patarnaujantis jaunuolis su bažnytiniais indais rankose vos spėdavo suktis.

Kokia keista profesija! Juk jis toks pat žmogus kaip ir kiti, bet jo rankose – žmonių likimai.

Vakar vakare komisaras įdėmiai visus stebėjo. Išgėrė nedaug, tiek, kad šiek tiek paaštrėtų jutimai. Profiliu į Megrė sėdintis de Grefas retkarčiais atsisukdavo neslėpdamas ironijos. Atrodė, kad jis nori iškviesti Megrė į dvikovą. Filipas, nors turėjo garsų vardą ir kilmingus protėvius, buvo kur kas grubesnis ir iš visų jėgų stengėsi, kad nebūtų pažeistas jo orumas kas kartą, kai ponia Vilkoks įsakinėdavo jam kaip kokiam liokajui.

Tikriausiai už tokį elgesį radęs progą keršydavo jai, bet, kad ir kaip būtų, viešumoje buvo priverstas kęsti žeminimą.

Vakar jis buvo priverstas iškęsti tai, dėl ko visi aplinkui pasijuto nejaukiai. Vargšeliui Poliui, kuris, laimė, nežinojo, kas sudavė Filipui, tik vargais negalais pavyko pataisyti nuotaiką.

Ten, apačioje, jie tikriausiai apie tai kalbėjo. Saloje tokį įvykį tikriausiai būtų aptarinėję visą dieną. Ar išplepės Politas šią paslaptį? Dabar tai nebebuvo svarbu. Politas su kapitono kepure ant galvos stovėjo prie baro. Jis jau buvo spėjęs išgerti keletą taurelių. Jo balsas buvo toks stiprus, kad nustelbė visus kalbančiuosius. Poniai Vilkoks paliepus, Filipas patraukė skersai salės įjungti grotuvo. Šitai daryti jam tekdavo labai dažnai.

Politas, susižvalgęs su Megrė, irgi pasuko prie grotuvo. Priėjęs išjungė jį. Paskui pasisuko į Morikūrą ir sarkastiškai jį nužvelgė.

Filipas neprotestavo, apsimetė to nė nepastebėjęs.

– Man nepatinka, kai į mane taip dėbso! – tarė tuomet Politas ir žengė keletą žingsnių Filipo link.

– Bet juk aš nežiūriu į jus...

– Vadinasi, aš nenusipelniau, kad žiūrėtumėte į mane?

– Aš to nesakiau.

– Manote, kad nieko nesuprantu?

Ponia Vilkoks kažką angliškai sušnibždėjo savo kaimynui. Ponas Paikas suraukė antakius.

– Galbūt manote, kad aš jums per prastas, apgailėtinas suteneriūkšti!

Tą akimirką de Grefas metė aštrų žvilgsnį į Megrė. Nejaugi jis viską suprato? Nieko nesuprantantis Leša norėjo įsikišti ir išskirti juos, bet Megrė spėjo po stalu sučiupti jį už rankos.

– Ką pasakysite, jeigu aš subjaurosiu dailų jūsų snukutį? Ką tuomet pasakysite?

Politas, matyt, manydamas, kad jis jau viskam pasirengęs, užsimojo ir smogė Filipui į veidą.

Šis pakėlė ranką prie nosies, viskas tuo ir baigėsi. Filipas nebandė nei gintis, nei pulti, tik tyliai sušnibždėjo:

– Aš nieko jums nepadariau.

Ponia Vilkoks rėkė atsisukusi į barą:

– Pone Poli! Pone Poli! Išmeskite lauk tą pasiutėlį! Kokia niekšybė!

Ypač pikantiškai jos lūpose skambėjo su akcentu tariami žodžiai „pasiutėlis“ ir „niekšybė“.

Politas atsisuko į olandą ir pasakė:

– O dėl jūsų...

Dabar buvo reaguojama kitaip. Net neatsistodamas, de Grefas pasitempė ir pareiškė:

– Tik pabandyk, Politai!

Buvo aišku, kad jis nesiduos skriaudžiamas, kad jis pasirengęs pulti, kad jo raumenys įsitempę prieš galimą kovą.

Galų gale įsiterpė Polis. Jis tarė:

– Nusiramink, Politai. Eime trumpam į virtuvę, aš noriu su tavimi pasikalbėti.

Kapitonas neprotestavo, spyriojosi tik dėl akių.

Nesupratingasis Leša paslaptingai paklausė:

– Čia jūs, šefe?

Megrė nieko neatsakė. Kai Skotland Jardo inspektorius pažvelgė jam į akis, nutaisė geraširdišką miną.

Polis puolė atsiprašinėti. Politas salėje daugiau nepasirodė, jį išvedė pro užpakalines duris. Šiandien jis jausis kaip tikras herojus.

Taigi, kaip sakiau, Filipas nesigynė. Akimirką jo veide šmėstelėjo nerimas. Jis pajuto fizinę baimę, kažkas sukrutėjo jo viduje. Kad ir kaip stengėsi, niekaip negalėjo atsikratyti tos baimės.

Po šio įvykio Filipas daug gėrė, apspangęs žvelgė priešais save, kol galiausiai ponia Vilkoks išvedė jį.

Paskui nieko ypatinga neįvyko. Šarlo su šokėja išėjo gana anksti ir, kai Megrė atsidūrė savo kambaryje, jiedu dar nemiegojo. Žineta ir ponas Emilis apie kažką tyliai kalbėjosi. Galbūt jų nuotaika subjuro po to, kas neseniai įvyko?

Komisaras sušuko už durų:

– Leša, įeikite!

Inspektorius jau buvo pasiruošęs.

– Ponas Paikas išėjo maudytis?

– Jis apačioje, valgo kiaušinienę su bekoniena. Aš buvau nuėjęs pasižiūrėti, kaip išplaukia „Kormoranas“.

– Nieko svarbaus nepastebėjai?

– Nieko. Sekmadieniais čia atvyksta daug žmonių iš Jero ir Tulono. Jie visi skuba į paplūdimius ir

nusėja juos tuščiomis sardinių skardinėmis bei tuščiais buteliais. Po valandos jie jau skirstysis.

Žinios, gautos iš Ostendės, neatskleidė nieko nauja. Paaiškėjo, kad Anos tėvas, ponas Bebelmanas, – svarbi persona. Jis ilgą laiką buvo miesto meras, o kartą netgi kėlė savo kandidatūrą į deputatus. Kai duktė išvyko, uždraudė jam girdint tarti jos vardą. Anai netgi nebuvo pranešta apie jos motinos mirtį.

Megrė, vilkdamasis švarką, pasakė:

– Galime tvirtinti, kad visi, kurie dėl vienokios ar kitokios priežasties išsuko iš teisingo kelio, susitinka būtent čia.

– Greičiausiai jie atvyksta dėl čionykščio klimato! – papriešta ravo inspektorius. Jo visai nebaugino tokie klausimai. – Aš jau šiandien buvau nuėjęs aiškintis, kas šioje saloje turi revolverius.

Leša sąžiningai vykdė savo pareigas. Aiškindamasis, kas iš saloje gyvenančiųjų turi revolverius, jis apžiūrėdavo ginklus, nors neturėjo daug vilčių ką nors išsiaiškinti. Darė tai tik iš pareigos.

– Ką šiandien veiksime?

Megrė, žengdamas durų link, neskubėjo atsakyti. Jie priėjo prie pono Paiko, sėdėjusio prie staliuko.

– Man regis, jūs esate protestantas? – paklausė Megrė. – Jeigu taip, tikriausiai neisite į sekmadienio mišias?

– Aš protestantas, ir aš jau buvau pirmosiose mišiose.

Jeigu šioje saloje būtų buvusi tik sinagoga, anglas tikriausiai būtų ir ten traukęs, nes buvo sekmadienis ir jis labai norėjo išklausyti mišias, nesvarbu, kokioje šventovėje jos aukojamos.

– Nežinau, ar norėsite eiti su manimi. O dabar aš turiu aplankyti vieną damą, su kuria jūs, kiek žinau, nelabai mėgstate susitikinėti.

– Jūs ketinate apsilankyti jachtoje?

Užuot atsakęs „taip", Megrė linktelėjo galva, o ponas Paikas pastūmė į šalį savo lėkštę, kurią vakar nusipirko mero krautuvėlėje. Jis jau buvo spėjęs įdegti saulėje, jo veidas buvo toks pat raudonas kaip majoro.

– Eisite su manimi?

– Jums gali prireikti vertėjo.

– O man ar eiti? – paklausė Leša.

– Taip, norėčiau, kad eitum ir tu. Ar moki irkluoti?

– Aš gimiau prie jūros.

Ir jie visi patraukė uosto link. Inspektorius pa-

prašė vieno iš žvejų leisti pasinaudoti jo valtimi, ir visi trys vyrai sulipo į ją. Iš čia jie galėjo matyti, kaip de Grefas ir Ana pusryčiauja savo nedidelio laivelio denyje.

Sekmadienį jūra irgi pasipuošė, apsigaubė į muarą panašiu atlasu, ir kaskart, kai tik irklas užkabindavo vandenį, saulėje sutviskėdavo purslų perlai. „Kormoranas“ buvo matyti kitame krante, jis laukė keleivių, kurie tuo metu lipo iš autobuso. Vanduo buvo toks skaidrus, kad buvo matyti jūros dugnas, violetiniai jūrų ežiai uolų ertmėse, lyg strėlės greiti blizgantys ruoniai. Varpai skambino, kviesdami į sekmadienio mišias, namai kvepėjo kava ir kvepalais, kuriais moterys šlakstė šventadienius drabužius.

Kai jie priplaukė prie pat „Šiaurinės žvaigždės“, jachta atrodė didesnė, kur kas didesnė nei iš toli. Leša pakėlė galvą ir garsiai šūktelėjo:

– Ei tie, kurie esate laive!

Po kelių minučių prie borto priėjo jūrininkas. Vienas jo skruostas buvo baltas nuo muilo putų, rankoje jis laikė skustuvą.

– Ar galėtume pamatyti jūsų šeimininkę?

– Gal galėtumėte čion atplaukti po valandos ar dviejų?

Ponas Paikas atrodė gerokai sutrikęs. Megrė dvejojo, jo galvoje sukosi mintys apie „močiutę“.

– Jeigu galima, mes palauksime denyje, – pasakė jis jūrininkui. – Leša, lipk aukštyn.

Ir jie vienas paskui kitą ėmė kopti laiptais aukštyn. Dengtą denį apšvietė šviesa, sklindanti iš variniuose žieduose įtaisytų iliuminatorių. Megrė matė, kaip prie vieno iš jų trumpam prigludo moters veidas. Netrukus jis pranyko prieblandoje.

Po akimirkos atsidarė durys, vedančios į kajutę. Pirmiausia jie išvydo Filipo galvą. Jo plaukai buvo išsidraikę, akys apsiblaususios. Buvo matyti, kad jis ką tik pakirdo.

– Ko norite? – paniuręs paklausė jis.

– Mes norime pasikalbėti su ponia Vilkoks.

– Ji dar miega.

– Netiesa. Aš ką tik ją mačiau.

Filipas buvo apsirengęs šilkine mėlynais dryžiais išmarginta pižama. Norint patekti į kajutę, reikėjo lipti laiptais žemyn, ir stačiakaktis Megrė, nelaukdamas kvietimo, pareiškė:

– Prašyčiau praleisti.

Laive buvo ir prabangos, ir baisios netvarkos, prašmatnumo ir nešvaros. Denis buvo išblizgintas, tviskėjo visos varinės laivo dalys, lynai buvo

tvarkingai susukti, kapitono tiltelis, kompasas ir visi jūriniai instrumentai tviskėjo tarytum olandų virtuvėje.

Nulipę žemyn laiptais, jie atsidūrė kajutėje. Kajutės sienos buvo išmuštos raudonmedžiu. Prie grindų buvo pritvirtintas stalas, prie jo stovėjo du raudona oda traukti minkštasuoliai. Ant stalo stovėjo nešvarios stiklinės, pradaryta sardinių konservų dėžutė, mėtėsi duonos kriaukšliai, gulėjo lošimo kortos... Kajutėje tvyrojo alkoholio kvapas ir nemalonus patalynės tvaikas.

Matyt, durys kaimyninės kajutės, kurioje buvo įrengtas miegamasis, buvo uždarytos paskubomis. Ponia Vilkoks skubėdama paliko ant grindų atlasinį batelį.

– Prašyčiau man atleisti, jeigu sudrumsčiau jūsų ramybę, – mandagiai kreipėsi į Filipą Megrė. – Jūs tikriausiai pusryčiavote?

Jis su ironija žiūrėjo į iki dugno neišgertus angliško alaus butelius, į prakąstas duonos riekeles, į sviestą, pusiau įvyniotą į popierių.

– Kas tai, krata? – paklausė jaunuolis, braukdamas ranka per plaukus.

– Vadinkite, kaip norite. Iki šiol maniau, kad tai paprasčiausias vizitas.

– Tokį ankstų rytą?

– Ne vienas tokį ankstų rytą jau spėjo pavargti!

– Ponia Vilkoks paprastai keliasi vėlai.

Už durų buvo girdėti, kaip teliūskuoja vanduo. Filipas norėjo tinkamiau apsirengti, bet tokiu atveju svečiai būtų pamatę netvarką, viešpatavusią kaimyninėje kajutėje. O tai buvo pernelyg intymu. Šioje kajutėje nebuvo chalato, Filipas vilkėjo siaubingai susiglamžiusią pižamą. Jis mechaniškai išgėrė gurkšnį alaus. Leša, komisarui įsakius, liko denyje su dviem jūrininkais.

Kaip ir manė Megrė, jiedu nebuvo anglai. Juos pasamdė Nicoje ir, sprendžiant iš akcento, jie buvo italai.

– Pone Paikai, sėskitės, – tarė Megrė, mat Filipas pamiršo tai pasiūlyti.

Megrė močiutė visada šeštą valandą ryto eidavo į pirmąsias mišias ir, kai visa šeimyna sukildavo, ji jau būdavo namuose. Prisimena ją vilkinčią juodą šilkinę suknelę, su balta kepuraite ant galvos. Židinyje degdavo ugnis, pusryčiai būdavo tiekiami ant baltos krakmolytos staltiesės.

O ponia Vilkoks jau spėjo išgerti alaus, ties dažytų jos plaukų sklastymu buvo matyti žilų plau-

kų. Ji žingsniavo nuo vieno pertvaros kampo iki kito niekuo negalėdama padėti savo sekretoriui.

Ant Filipo skruosto atsirado mėlynė toje vietoje, kur vakar trenkė Politas. Su dryžuota pižama jis panėšėjo į pasipūtusį moksleivį. Kaip žinome, kiekvienoje klasėje tarp mokinių yra bent vienas storulis, panašus į guminį balioną, taip pat yra mokinys, kuris per visas pertraukas lindi tylėdamas kur nors kamputyje. Apie tokį mokiniai sako: „Skundikas!“

Ant sienų kabojo graviūros, bet komisaras negalėjo spręsti, ar jos meniškos. Tarp jų matėsi ir gana lengvabūdiškų, bet gero skonio ribos nebuvo peržengtos.

Žvelgdamas į poną Paiką ir Megrė, galėjai pamanyti, kad jie leidžia laiką laukiamojoje salėje. Anglas sėdėjo pasidėjęs ant kelių šiaudinę kepurę, Megrė pagaliau ryžosi užsirūkyti pypkę.

– Pone de Morikūrai, kiek metų jūsų motinai?

– Kodėl klausiate?

– Šiaip sau. Sprendžiant iš jūsų amžiaus jai turėtų būti apie penkiasdešimt.

– Keturiasdešimt penkeri. Ji buvo labai jauna, kai aš gimiau. Ištekėjo būdama šešiolikos.

– Ponia Vilkoks vyresnė už ją, ar ne?

Ponas Paikas nuleido galvą. Tik komisarui nė motais, kad susiklostė tokia kebli situacija. Inspektorius Leša tuo metu jautėsi visiškai gerai: sėdėdamas valtyje ant dėžės, jis šviečiant saulei plepėjo su vienu iš jūrininkų, kuris valėsi nagus.

Pagaliau prie durų pasigirdo žingsniai, ir jos atsidarė. Įėjusi ponia Vilkoks, norėdama paslėpti kajutėje viešpatavusią netvarką, greitai uždarė duris.

Per tą laiką ji spėjo apsirengti, pasidažyti. Po storu kosmetikos sluoksniu jos veidas vis tiek atrodė išpurtęs, akyse buvo matyti išgąstis.

Galbūt rytais ponia Vilkoks tokia apgailėtina atrodydavo todėl, kad nemalonų skonį burnoje po vakarykščių išgertuvių bandydavo nuplauti buteliu stipraus alaus.

„Močiutė“, – nejučia pagalvojo Megrė.

Jis atsistojo, nusilenkė ir pristatė savo palydovą:

– Galbūt jūs pažįstate poną Paiką? Jis jūsų tėvynainis, dirba Skotland Jarde. Atlieka čia užduotį. Ponia Vilkoks, prašyčiau man atleisti, kad taip anksti sutrukdžiau jus.

Netgi tokiomis aplinkybėmis ji stengėsi išlikti aukštuomenės dama. Pažvelgė į Filipą, duodama suprasti, kad jis nekaip atrodo.

– Gal galiu eiti apsirengti? – paklausė šis, piktai pažvelgęs į komisarą.

– Eikite, gal jums pavyks nusiraminti.

– Sėskitės, ponai, – tarė ponia Vilkoks. – Gal galiu jums ką nors pasiūlyti?

Ji pastebėjo, kad Megrė užgesino pypkę.

– Galite rūkyti. Beje, aš irgi užsidegsiu cigaretę. – Jai pavyko išspausti šypseną. – Prašyčiau man atleisti, čia tokia netvarka, bet juk jachta – ne namai, čia nedaug vietos.

Apie ką tą akimirką galvojo ponas Paikas? Gal apie tai, kad jo kolega prancūzas – storžievis ir stačiokas?

Kas žino? Teisybę pasakius, Megrė irgi nesididžiavo tuo, ką dabar darė.

– Ponia Vilkoks, atrodo, jūs pažįstama su Žefu de Grefu?

– Jis šaunus jaunuolis, o Ana irgi labai miela. Jie ne kartą lankėsi mano jachtoje.

– Girdėjau, kad jis talentingas dailininkas.

– Ir aš taip manau. Neseniai nusipirkau iš jo paveikslą ir mielai jį parodyčiau jums, bet jo čia nėra, išsiunčiau į savo vilą Fjezolyje.

– Jūs turite vilą Italijoje?

– O! Tai labai kukli vila. Bet ji stovi itin geroje vietoje, ant kalvos, pro jos langus matyti visa Florencijos panorama. Pone komisare, ar jums kada nors yra tekę būti Florencijoje?

– Ne, maloni proga ten pabūti man nepasitaikė.

– Gyvenu toje viloje keletą mėnesių per metus ir siunčiu į ją viską, ką nusiperku klajodama.

Atrodė, kad ji apsiprato ir jau pajuto žemę po kojų.

– Ir vis dėlto gal norėtumėte ko nors išgerti?

Ponią Vilkoks, matyt, kamavo troškulys, ir dabar ji norėjo baigti gerti pradėtą alaus butelį. Viena tai daryti varžėsi.

– Gal norite paragauti alaus, man siunčia jo tiesiai iš Anglijos.

Norėdamas padaryti jai malonumą, Megrė sutiko išgerti. Ponia Vilkoks ištraukė keletą butelių iš sieninės spintos, kur stovėjo šaldytuvas. Kajutėje buvo daug spintų, spintelių buvo ir po minkštasuoliais.

– Keliaudama jūs perkate daug daiktų, ar ne?

Ji nusijuokė.

– Kas jums tai sakė? Teisybė, perku, nes pirkdama patiriu didelį malonumą. Pavyzdžiui, Stambulo turguje prekeiviai man pasiūlo daug įdomių

daiktų. Grįžtu į jachtą prisipirkusi visokiausio šlamšto. Kai pamatau, daiktai man atrodo labai gražūs, bet vėliau, kai atvykstu į vilą ir dar kartą apžiūriu tuos pirkinius...

– Žefą de Grefą jūs sutikote Paryžiuje?

– Ne, čia. Tai buvo ne taip seniai.

– O sekretorių?

– Jis su manimi jau dveji metai. Tai labai kultūringas jaunuolis. Mudu susipažinome Kanuose.

– Jis ten dirbo?

– Jis rašė reportažus vienam Paryžiaus laikraščiui.

Morikūras tikriausiai klausėsi priglaudęs ausį prie sienos.

– Ponia Vilkoks, jūs labai gerai kalbate prancūziškai.

– Aš kurį laiką mokiausi Paryžiuje. Mano guvernantė buvo prancūzė.

– Ar Marselenas dažnai lankydavosi jūsų jachtoje?

– Žinoma. Manau, kad mano jachtoje yra buvę beveik visi Porkerolio salos gyventojai.

– Ar prisimenate tą naktį, kai jį nužudė?

– Taip, prisimenu.

Megrė pasižiūrėjo į ponios Vilkoks rankas. Jos nedrebėjo.

– Tą vakarą jis daug kalbėjo apie mane!

– Man apie tai pasakojo. Aš nežinojau, kas jūs toks, paklausiau Filipo.

– O ponas de Morikūras žinojo?

– O kaipgi, juk jūs – įžymybė.

– Taigi kai jūs išėjote iš „Nojaus laivo“...

– Aš klausau jūsų.

– ...ar Marselenas jau buvo išėjęs?

– Negaliu jums atsakyti į šį klausimą. Žinau, kad tada, kai traukėme uosto link, pūtė stiprus mistralis. Mes ėjome ramstydamiesi į namų sienas. Vieną akimirką netgi buvau pamaniusi, kad pasiekti uostą mums taip ir nepavyks.

– Ir jūs tuojau pat lipote į laivelį?

– Tuojau pat. O ką dar būtume galėję daryti? Aš prisiminiau, kad mus atlydėjo Marselenas.

– Ar eidami nieko nebuvote susitikę?

– Kaip sakiau, oras buvo prastas, taigi gatvėse nebuvo nė gyvos dvasios.

– O de Grefas ir Ana grįžo į savo laivą?

– Gali būti. Aš neprisimenu. Palaukite...

Staiga Megrė apstulbino aiškus pono Paiko balsas. Jis pirmą kartą leido sau kištis į bylos tyrimą. Žmogus iš Skotland Jardo oriai, lėtai, tarytum neteikdamas savo žodžiams didelės svarbos, pasakė:

– Mūsų šalyje, ponia Vilkoks, jums būtų priminta, kad kiekvienas žodis, kurį jūs ištarsite, gali liudyti prieš jus pačią.

– Tai apklausa? – paklausė ji. – Bet... Sakykite, pone komisare... Tikiuosi, jūs neįtariate Filipo ir manęs padarius nusikaltimą?

Megrė nieko neatsakė, jis įdėmiai apžiūrinėjo savo pypkę.

– Ponia Vilkoks, aš nieko neįtariu *a priori**. Ir vis dėlto tai apklausa, taigi jūs turite teisę neatsakyti į mano klausimus.

– O kodėl turėčiau neatsakinėti? Mes iš karto grįžome į jachtą. Valtelėje buvo vandens, norėdami sėkmingai užkopti į jachtą, turėjome įsikibti į virvines kopėčias.

– Ar Filipas niekur nebuvo išėjęs iš jachtos?

Jos akyse buvo matyti dvejonė. Ponią Vilkoks trikdė tai, kad jų pokalbio klausėsi jos tėvynainis.

– Mes iš karto nuskubėjome miegoti, aš būčiau girdėjusi, jeigu Filipas būtų sumanęs kur nors eiti.

Tuo metu su cigarete burnoje pasirodė Filipas. Jis vilkėjo baltomis flanelinėmis kelnėmis. Norė-

* Iš anksto nepatikrinus, nepriklausomai nuo patirties (*lot.*).

damas pasirodyti, koks jis drąsus, tuojau pat kreipėsi į Megrė:

– Pone komisare, ar norite manęs ko nors paklausti?

Megrė dėjosi nepastebįs jo.

– Ponia, ar jūs dažnai perkate paveikslus?

– Gana dažnai. Tai vienas didžiausių mano pomėgių. Žinoma, aš neturiu paveikslų galerijos, bet turiu keletą itin vertingų paveikslų.

– Jūs saugote juos Fjezolyje?

– Taip, Fjezolyje.

– Tai italų dailininkų kūriniai?

– Ne, aš kur kas kuklesnė ir tenkinuosi šiuolaikinių dailininkų kūriniais.

– Pavyzdžiui, Sezanu ir Renuaru?

– Turiu nuostabų nedidelio formato Renuaro paveikslą.

– O Dega, Manė, Monė?

– Turiu vieną Dega piešinį, jis vadinasi „Balerina".

– O van Gogo?

Megrė dabar nukreipė žvilgsnį į Filipą. Šis rydamas seilę stebeilijo į vieną tašką.

– Aš ką tik nusipirkau van Gogo paveikslą.

– Patikslinkite, kada tai buvo.

– Prieš keletą dienų. Mudu su Filipu keliavome į Jerą išsiųsti paveikslo. Ar taip, Filipai?

– Tiksliai neprisimenu, – tyliai atsakė šis.

Jiems į pagalbą atskubėjo Megrė.

– Kada tai buvo: Marseleno nužudymo išvakarėse ar prieš dvi dienas iki to įvykio?

– Aš prisiminiau, tai buvo prieš dvi dienas, – atsakė ponia Vilkoks.

– Ar paveikslą aptikote šioje saloje?

– Tai Filipas, – nė sekundės nepagalvojusi pasakė ji. – Jam tarpininkavo jo draugas...

Išpyškinusi šiuos žodžius, ponia Vilkoks sutrikusi ėmė kramtyti lūpas. Suprato, kad paskubėjo.

Visi trys tylėjo. Ponia Vilkoks nužvelgė visus iš eilės ir sušuko:

– Filipai, sakyk, ką tai galėtų reikšti?!

Paskui pašoko ir nuskubėjo prie komisaro.

– Jūs nenorite man atsakyti? – paklausė. – Prašyčiau paaiškinti! Kodėl tylite? Filipai! Ką tai reiškia?..

Šis stovėjo tarytum sustingęs.

– Ponia, prašyčiau man atleisti už tai, kad turiu išsivesti jūsų sekretorių.

– Jūs norite jį suimti? Bet juk sakiau jums, kad jis tą naktį praleido mano jachtoje, kad niekur nebuvo išėjęs, kad...

Ponia Vilkoks pažvelgė į kajutės, kur buvo jos miegamasis, duris. Buvo visiškai aišku, kad ji nekantrauja norėdama atidaryti miegamojo duris, parodyti į plačią lovą ir sušukti: „Jis negalėjo niekur išeiti, aš tikrai būčiau pastebėjusi!“

Megrė bei ponas Paikas irgi atsistojo. Komisaras Megrė tarė:

– Pone de Morikūrai, sekite paskui mane!

– Ar turite orderį?

– Jeigu reikės orderio, aš jį gausiu iš teisėjo, bet manau, kad man jo neprireiks.

– Jūs norite suimti mane?

– Kol kas ne.

– Kur mane vedate?

– Į tokią vietelę, kur galėsime ramiai pasikalbėti. Ar nemanote, kad taip bus geriau?

– Sakyk man, Filipai... – buvo bepradedanti ponia Vilkoks.

Visiškai išsimušusi iš vėžių, ji kreipėsi į savo sekretorių angliškai. Filipas nežiūrėjo į ją, nesiklausė jos, jis buvo jai visiškai abejingas. Lipdamas laiptais į denį, netgi neatsisuko, nepažvelgė į ponią Vilkoks, neatsisveikino.

– Nedaug ką iš manęs sužinosite, – pasakė jis Megrė.

– Gal ir taip.

– Jūs uždėsite man antrankius?

Kaip ir kiekvieną sekmadienį, „Kormoranas“ stovėjo uoste, iš jo lipo šviesiais drabužiais vilkintys žmonės. Ant uolos užsiropštę turistai jau žvejojo.

Ponas Paikas iš kajutės išėjo paskutinis. Kai lipo į valtį, buvo labai išraudęs. Leša atrodė nustebęs, kad su jais plauks dar vienas keleivis, bet nepasakė nė žodžio.

Megrė sėdėjo paskuigalyje, įmerkęs kairę ranką į vandenį. Taip darydavo, kai jį mažą tėvas plukdydavo valtimi po tvenkinį.

Varpų skambesys ratilais tebekilo į dangų.

9

NETIKĘ MEGRĖ MOKINIAI

Jie sustojo priešais bakalėjos parduotuvę – norėjo gauti merijos raktą. Meras tuo metu buvo užsiėmęs su pirkėjais ir kažką šūktelėjo savo žmonai – nedidelio ūgio išblyškusiai moteriškei, susisukusiai kuodą ant pakaušio. Toji ilgai ieškojo rakto. Visą tą laiką Filipas stovėjo tarp komisaro Megrė ir pono Paiko suraukęs kaktą, patempęs lūpą. Toks vaizdas labai priminė sceną iš mokyklos gyvenimo, kai santykius aiškinasi prasikaltęs moksleivis ir negailestingas licėjaus direktorius.

Sunku buvo įsivaizduoti, kad „Kormorane“ galėtų tilpti tiek daug žmonių. Teisybė, šį rytą į salą atplaukė ir daugiau laivų. Miesto aikštėje vaikštinėjo daug turistų, vėliau jie išsiskirstys po paplūdimius.

Kooperatyvo prieblandoje galėjai įžiūrėti pareo apsijuosusią Aną su produktų krepšeliu rankoje. De Grefas ir Šarlo sėdėjo „Nojaus laivo“ terasoje.

Jiedu matė pro šalį einantį Filipą. Jį vedė du policininkai. Nulydėjo juos akimis. Priešais juos ant apskrito vienakojo staliuko stovėjo atšaldyto vyno butelis.

Megrė tyliai pasakė keletą žodžių Leša, ir šis nuėjo.

Pagaliau mero žmona atnešė raktą, ir po kelių akimirkų Megrė atrakino merijos duris. Priėjęs prie lango, atidarė jį, nes salėje tvyrojo pelėsių ir dulkių kvapas.

– Sėskitės, Morikūrai, – pasakė Megrė.

– Ar tai įsakymas?

– Taip, įsakymas.

Jis pristūmė jam vieną iš pintų kėdžių, skirtų Liepos keturioliktosios šventei. Ponas Paikas savo ruožtu prisistūmė kėdę ir atsisėdo kampe. Jis gerai žinojo, kad tokiomis aplinkybėmis komisaras nemėgsta kalbėtis stovėdamas.

– Tikiuosi, jūs turite man ką pasakyti.

– Ar aš suimtas?

– Taip.

– Aš nenužudžiau Marseleno.

– Na ir?..

– Neturiu daugiau ką pridurti. Nieko jums nesakysiu. Galite klausinėti kiek tik norite, galite taikyti visas šlykščiausias priemones, kad priverstumėte mane kalbėti, aš vis tiek nieko nepasakysiu.

Filipas elgėsi kaip užsispyręs vaikėzas! Dėl įspūdžių, kuriuos patyrė rytą, Megrė niekaip negalėjo elgtis su juo rimtai, kaip su suaugusiu vyru.

Komisaras be jokio tikslo žingsniavo pirmyn atgal. Kepštelėjo ranka susuktą vėliavą, paskui priėjo prie lango. Trumpam stabtelėjęs, pamatė per aikštę einančias baltais drabužiais apsirengusias mergaites. Jas lydėjo dvi vienuolės, apsigobusios gobtuvais. Mergaitės ėjo priimti pirmosios komunijos.

Salos gyventojai tą rytą vilkėjo švariomis drobinėmis kelnėmis. Aikštę užliejusios saulės šviesoje jos atrodė ryškiai mėlynos spalvos, o balti marškiniai tiesiog tviskėjo. Vyrai tebemėtė rutulius. Ponas Emilis pamažu pėdino pašto link.

– Tikiuosi, suprantate, kad esate niekšelis?

Šalia Filipo stovintis stambaus sudėjimo Megrė staiga metė į jį žvilgsnį, ir jaunuolis, norėdamas prisidengti veidą, instinktyviai pakėlė rankas.

– Jūs ne tik niekšelis, bet ir bailys. Yra žmonių, kurie siaubingai rizikuoja švarindami butus. Yra

tokių, kurie suartėjà su senutėmis, vagia iš jų retas knygas, o paskui parduoda. Sugauti nusikaltimo vietoje ima raudoti, prašo atleidimo, sako norėję padėti vargšėms savo motinoms.

Atrodo, ponas Paikas iš visų jėgų stengėsi nekristi niekam į akis. Sėdėjo tylus ir nenorėjo trukdyti savo kolegai. Smaksojo kampe taip tyliai, kad net nebuvo girdėti, kaip jis kvėpuoja. Pro pravirą langą iš aikštės atsklindantys garsai kai kada stelbė komisaro žodžius.

– Ir kam šovė į galvą mintis parduoti poniai Vilkoks suklastotus paveikslus?

– Aš kalbėsiu tik savo advokato akivaizdoje.

– Vadinasi, vargšė jūsų motina turi viską paaukoti, kad jūs galėtumėte sumokėti garsiam advokatui? Juk reikalausite tik garsaus advokato, ar ne? Jūs šlykštus padaras, Morikūrai!

Megrė tebežingsniavo susidėjęs rankas už nugaros, šį kartą kaip niekada anksčiau jis panėšėjo į licėjaus direktorių.

– Kai mokiausi mokykloje, mano klasėje buvo labai panašus į jus mokinys. Jis buvo skundikas. Retkarčiais reikėdavo įkrėsti jam į kailį. Kai mes kieme jį kumščiuodavome, mūsų mokytojas dėdavosi nematąs, kas vyksta jam už nugaros, ir eidavo

tolyn nuo egzekucijos vietos. Vakar jūs irgi gavote pylos, bet nė pirštelio nepajudinote. Išblyškęs ir drebantis, likote šalia senutės, kuri jus išlaiko. Tai aš paprašiau Polito, kad skeltų jums antausį, nes norėjau išsiaiškinti, kaip jūs reaguosite. Tuomet dar buvau kupinas dvejonių.

– Jūs ir vėl norite mane mušti?

Morikūras elgėsi labai įžūliai, bet buvo matyti, kad jis virpa iš baimės.

– Morikūrai, yra visokiausio plauko niekšų, deja, yra ir tokių, kuriems niekaip nepavyksta prikirpti uodegos ir pasodinti cypėn. Noriu jums pasakyti, jog stengsiuosi padaryti viską, kad jūs į ją patektumėte.

Megrė dešimt kartų buvo priėjęs prie jaunuolio ir dešimt kartų šis instinktyviai prisidengdavo ranka veidą.

– Prisipažink, kad tu sumanei pardavinėti suklastotus paveikslus.

– Ar turite teisę kreiptis į mane „tu“?

– Vis tiek priversiu prisipažinti, net jeigu tam reikės paaukoti tris dienas ir tris naktis. Buvau susidūręs su vienu kur kas kietesniu riešutėliu nei tu. Kai jį atvedė į Auksakalių krantinę, irgi elgėsi labai įžūliai. Kaip ir tu, vilkėjo gerais drabužiais.

Ilgai teko su juo terliotis. Mes pasikeisdami dirbome penkiese ar šešiese. Žinai, kas atsitiko po trisdešimt šešių valandų? Jis prikrovė į kelnes.

Komisaras Megrė nukreipė žvilgsnį į dailias baltos spalvos de Morikūro kelnes ir staiga šiurkščiai paliepė:

– Nusirišk kaklaraištį!

– Kodėl?

– Ar nori, kad aš tau jį nuriščiau? Gerai! O dabar atrišk savo batų raištelius! Ištrauk juos. Matysi, po kelių valandų tu būsi panašus į nusikaltėlį.

– Jūs neturite teisės...

– Aš ją įgijau! Tu rezgei planą, kaip išvilioti kiek įmanoma daugiau pinigų iš nukvakusios senutės, kurią pasirinkai savo auka. Tavo advokatas, be jokios abejonės, teigs, kad amoralu tokį didelį turtą palikti tokioms kaip ji moterims, ir tvirtins, kad tu neįstengei atsispirti pagundai ją apšvarinti. Nebenoriu daugiau apie tai kalbėti, apie tai prisiekusiesiems kalbės advokatas. Žinodamas, kad ponia Vilkoks perka paveikslus nieko apie juos neišmanydama, nusprendei, kad iš to galima neblogai užsidirbti. Tada ir susidūrei su de Grefu. Ar ne tu pasikvietei jį į Porkerolį?

– Juk de Grefas – šventas žmogus, ar ne?

– Tai kitos rūšies niekšas. Kiek klastočių jis nutapė tavo senutei?

– Aš jus įspėjau, kad nieko nekalbėsiu.

– Van Gogo paveikslas, žinoma, ne pats pirmasis. Aplinkybės susiklostė taip, kad kažkas pamatė tą paveikslą, kai jis dar nebuvo baigtas tapyti. Marselenas visiems ir visur apie tai plepėjo. Jis lankydavosi de Grefo jachtoje lygiai kaip ir „Šiaurinėje žvaigždėje“. Manau, jis užklupo olandą kaip tik tą akimirką, kai tas klastojo ant paveikslo parašą. Vėliau tą paveikslą Marselenas pamatė pas ponią Vilkoks ir labai suglumo. Jis ne iš karto suprato, koks jūs klastingas, kurį laiką dar abejojo. Marselenas nežinojo, kas yra van Gogas, ir, norėdamas tai išsiaiškinti, paskambino vienai iš savo draugių.

Filipas sėdėjo surūgęs ir nepakėlė akių nuo grindų.

– Aš nesakau, kad tu jį nužudei.

– Aš jo nežudžiau.

– Ko gero, tu bailys ir negalėtum to padaryti. Marselenas svarstė taip: judu norite praturtėti iš vargšės senutės, o kodėl jis negalėtų būti trečias? Prasitarė jums apie tai. Jūs nesutikote priimti jo į kompaniją. Tuomet, norėdamas sudėti visus taš-

kus ant „i“, Marselenas prakalbo apie savo draugą Megrė. Kiek Marselenas užsiprašė?

– Neatsakysiu į jūsų klausimą.

– Aš neskubu. Marseleno vis tiek nebeprikelsi.

– Aš turiu alibi.

– Iš tikrųjų tuo metu, kai buvo nužudytas Marselenas, tu gulėjai senutės lovoje.

Net nedidelėje merijos salėje buvo galima užuosti aperityvų, kuriuos pilstė „Nojaus laivo“ terasoje, kvapus. Kaip visada ten turėjo būti de Grefas. Ana, tikriausiai jau spėjusi apsipirkti, irgi turėtų būti ten. Prie gretimo staliuko, ko gero, sėdi Leša ir stebi, kad šis neišeitų.

Šarlo, be jokios abejonės, jau suprato, kad pavėlavo įsėsti į traukinį. O juk ir jis tikėjosi gauti jam priklausančią dalį.

– Filipai, ar atsakysi į klausimus?

– Ne.

– Kaip pats matai, aš nevarau tavęs į kampą, – tarė komisaras Megrė. – Nesakau tau, jog turime įrodymų, kad de Grefas prisipažino. Galų gale vis tiek imsi kalbėti, nes tu esi bailys, nes tu – šlykštus niekšas. Atiduok cigaretes.

Megrė paėmė iš jaunuolio pakelį ir išmetė jį pro langą.

– Pone Paikai, ar galėčiau paprašyti padaryti man vieną paslaugą? Pasakykite Leša, kuris sėdi „Nojaus laivo“ terasoje, kad jis atvestų čia olandą. Šį kartą tegul ateina vienas, be savo merginos. Taip pat norėčiau, kad Žožo atneštų mums keletą butelių vyno.

Gal todėl, kad buvo skrupulingas žmogus, išėjus kolegai, komisaras Megrė nepratarė nė žodžio. Kaip ir anksčiau, maklinėjo susidėjęs rankas už nugaros. Už lango vyko sekmadieninis gyvenimas.

– Įeikite, de Grefai. Jeigu jūs būtumėte su kaklaraiščiu, liepčiau atrišti jo mazgą, taip pat liepčiau atrišti batų raištelius.

– Vadinasi, aš suimtas?

Megrė nieko neatsakė, tik linktelėjo galva.

– Sėskitės, tik kiek galima toliau nuo savo draugo Filipo. Atiduokite man cigarečių pakelį, bet prieš tai išmeskite tą, kurią rūkote.

– Ar jūs turite orderį?

– Man atsiųs orderį telegrafu, kad jums abiem dėl to nebekiltų jokių abejonių.

De Grefas atsisėdo į krėslą, jame per vestuvių ceremoniją paprastai įsitaisydavo meras.

– Vienas iš judviejų nužudėte Marseleną. Teisybę pasakius, nesvarbu kuris, nes jūs abu esate kalti.

Įėjo Žožo su padėklu rankose. Ant jo stovėjo buteliai ir taurės. Pamačiusi du jaunuolius, ji šiek tiek sutriko.

– Nebijok, Žožo. Tai tik du šlykštūs žudikai. Niekam neprasitarkite apie tai, ką dabar sužinojote, kitaip prie merijos susirinks ne tik visi salos gyventojai, bet ir sekmadienio turistai.

Megrė lėtai nužvelgdavo akimis čia vieną, čia kitą jaunuolį. Olandas buvo kur kas ramesnis nei jo bičiulis, atrodė ne toks pasipūtęs.

– Gal geriau palikti jus vienus, kad patys dėl visko susitartumėte? Galų gale vis tiek didžiausią kaltę turės prisiimti vienas iš jūsų. Vienas iš jūsų sumokės už tai galva arba leis katorgoje laiką iki pat savo gyvenimo pabaigos, o kitas išsisuks atsėdėdamas belangėje kokius dvejus ar trejus metelius. Įdomu, kuris?

Skundikas neramiai sukiojosi kėdėje, ir buvo aišku, kad netrukus jis pakels aukštyn pirštą kaip mokykloje.

– Nors judu abu esate nusikaltėliai, deja, pagal įstatymą būsite skirtingai baudžiami. Aš esu įsitikinęs, kad jūs abu – vieno lizdo paukščiai, bet turiu nuoširdžiai prisipažinti, kad de Grefui simpatijų jaučiu kur kas daugiau nei jums, Filipai.

Filipas nekantravo, niekaip negalėjo nustygti kėdėje. Atrodė, tuoj tuoj prašneks.

– Prisipažinkite, de Grefai, kad tai jūs darėte ne vien dėl pinigų! Jūs neketinate atsakyti į mano klausimą? Elkitės kaip norite. Galiu lažintis, kad jūs jau seniai klastojate paveikslus, nes norite įrodyti sau, kad nesate paprastas mėgėjas, teptuką į rankas paimantis tik sekmadieniais, kad nesate vien nevykęs tepliorius. Ar daug pardavėte suklastotų paveikslų? Bet tai nesvarbu! Užtat kaip žiauriai atkeršytumėte jūsų nesuprantantiems profanams, jeigu sužinotumėte, kad vienas iš jūsų kūrinių, ant kurio puikuojasi suklastotas kokio nors garsaus dailininko parašas, atsidūrė Luvre arba viename iš Amsterdamo muziejų! Mes būtinai pasižiūrėsime paskutinius jūsų kūrinius. Parsisiųsdinsim juos iš Fjezolio. Per teismą juos įvertins ponai ekspertai. Tikrai išmuš jūsų valanda, de Grefai!

Filipo veide vienu metu atsispindėjo ir pasibjaurėjimas, ir nuoskauda. Abu jaunuoliai dabar kaip niekada anksčiau panėšėjo į berniūkščius. Filipui nepatiko, kad Megrė tokiais žodžiais kreipėsi į jo bendrininką, jis iš visų jėgų tvardėsi, kad nepradėtų protestuoti.

– Pone de Grefai, prisipažinkite, juk širdies kertelėje jūs džiaugiatės, kad pagaliau toji istorija iškilo į paviršių.

Žodis „pone“, kuriuo komisaras kreipėsi į de Grefą, įžeidė Morikūrą iki sielos gelmių.

– Užsisklęsdamas savyje, tik dar labiau suvoki, koks esi niekšas. Pone de Grefai, jums nepatinka taip gyventi?

– Ne, man nepatinka primestas gyvenimo būdas, kaip, beje, nepatinka ir jūsiškis.

– Jūs nieko nemylite.

– Nemyliu.

– Jūs nemylite netgi tos merginos, kurią pagrobėte. Taip elgdamasis, jūs tik norėjote įsiutinti jos tėvus. Ir kada jumyse sukilo noras nužudyti į jus panašų? Ne dėl to, kad būtumėte priverstas gintis, ne dėl to, kad uždirbtumėte ar pašalintumėte jums nepalankų liudytoją. Jūs pajutote norą žudyti, jūs norėjote sužinoti, kaip tai daroma, kokius jausmus išgyvena žudikas. O nužudžius dar kaukštelėti lavonui plaktuku per galvą, kad įrodytum sau, kokie stiprūs tavo nervai.

Olando lūpas iškreipė vos pastebima šypsena. Nieko nesuprasdamas, Filipas vogčiomis žvilgčiojo į jį.

– Ar norite, galiu jums pasakyti, kaip reikalai klostysis toliau? Judu nusprendėte tylėti. Niekas nematė, kaip buvo nužudytas Marselenas, taigi liudytojų nėra. Niekas iš salos gyventojų negirdėjo šūvio, nes tą dieną pūtė mistralis. Ginklas nebuvo rastas, jis guli kur nors saugioje vietoje, greičiausiai jūros dugne. Aš irgi negaišau laiko ir jo neieškojau. Pirštų atspaudų ant ginklo vis tiek nėra. Nusikaltimo tyrimas užtruks ilgai. Teisėjai ilgai ir kantriai uždavinės jums klausimus, klausinės apie jūsų praeitį, o laikraščiai daug rašys apie jus. Nepamirš parašyti, kad judu užaugote gerose šeimose. De Grefai, jūsų bičiuliai iš Monparnaso paliudys, kad jūs labai talentingas. Pristatys jus kaip ypatingą keistuolį. Nebus pamiršti ir du eilėraščių tomeliai, kuriuos išleido Morikūras.

Keista, bet Filipas atrodė labai patenkintas, kad pagaliau buvo įvertintas!

– Žurnalistai ims interviu iš Groningeno teismo pirmininko, iš ponios de Morikūr Somiūre. Bulvariniai laikraščiai tyčiosis iš ponios Vilkoks, Anglijos ambasada darys viską, kad šios ponios vardas spaudoje būtų minimas kaip galima rečiau.

Komisaras vienu mauku išgėrė pusę stiklinės alaus ir atsisėdo ant palangės nugara į saulės nušviestą aikštę.

– De Grefas ir toliau atkakliai tylės, nes toks jo charakteris, ir jis nieko nebijo.

– O aš ar pradėsiu kalbėti?

– Taip, tu kalbėsi. Kalbėsi, nes tu iš prigimties skundikas, ir visiems taps aišku, kuris iš judviejų šlykštesnis tipas. Tu dėsies nekaltas, nes esi bailys. Tu kalbėsi, nes būsi įsitikinęs, kad tik šnekėdamas galėsi išgelbėti savo brangų kailį.

De Grefas atsisuko į savo draugą, jo lūpas nušvietė keista šypsena.

– Tikriausiai tai įvyks rytoj, kai būsi nuvestas į policijos nuovadą. Ten tave apklaus keletas šaunių vyrukų, jei reikės, jie paleis į darbą kumščius. Filipai, tau nepatinka, kai tave muša.

– Niekas neturi teisės manęs mušti.

– O tu neturi teisės apgaudinėti vargšės moters, kuri nesuvokia, ką daro.

– Ji puikiai žino, ką daro. Jūs ginate ją todėl, kad ji pertekusi pinigais.

Jis tarsi gindamasis užsidengė rankomis veidą, nors Megrė net nebuvo prie jo priėjęs.

– Be jokios abejonės, tu imsi kalbėti, kai sužinosi, kad de Grefas turi daugiau šansų išsisukti.

– Ir vis dėlto jis buvo saloje.

– Jis irgi turi alibi. Tu buvai su senute, jis leido laiką su Ana.

– Ana pasakys...

– Ką?

– Nieko.

„Nojaus laive“ prasidėjo pusryčiai. Gal Žožo prasitarė, o gal salos gyventojai patys nujautė, kas vyksta, nes prie merijos ėmė būriuotis žmonės. Netrukus jų susirinks visa minia.

– O dabar mes paliksime jus čia. Ar pritariate man, pone Paikai? Žinoma, kas nors turi jus saugoti, kitaip rizikuotume, kad pakliūsite tiems žmonėms į rankas ir būsite sudraskyti į gabalėlius. Leša, tu liksi?

Inspektorius Leša atsisėdo prie stalo, atsirėmė į jį alkūnėmis ir, užuot šliūkštelėjęs į stiklinę aperityvo ar baltojo vyno, įsipylė alaus.

Megrė ir jo kolega anglas išėjo į saulės užlietą aikštę. Lauke buvo siaubingai karšta. Žengė keletą žingsnių nepratardami nė žodžio.

– Jūs nusivylęs, pone Paikai? – šnairuodamas į anglą, pagaliau paklausė komisaras.

– Kodėl taip manote?

– Nežinau. Jūs atvykote į Prancūziją norėdamas susipažinti su mūsų darbo metodais, bet pa-

aiškėjo, kad jų nėra. Morikūras kalbės. Galėčiau priversti jį tai padaryti ir dabar.

– Taikydamas tą metodą, apie kurį buvote užsiminęs?

– Tą arba kitą. Beje, visai nesvarbu, kalbės jis ar nekalbės. Vis tiek vėliau atsisakys savo žodžių. Vėl prisipažins ir vėl ims neigti tai, ką buvo sakęs. Pamatysite, jis darys viską, kad tik supainiotų prisiekusiuosius. Advokatai pjausis kaip katė su šunim, ir vienas, ir kitas dės daug pastangų norėdami išteisinti savo klientą, stengsis visą atsakomybę suversti savo ginamojo bendrininkui.

Nereikėjo net pasistiebti, kad pro merijos langą pamatytum du ant kėdžių sėdinčius jaunuolius. „Nojaus laivo“ terasoje pusryčiavo Šarlo, dešinėje sėdėjo jo draugė šokėja, kairėje – Žineta. Gestais ji bandė paaiškinti komisarui, kad niekaip negalėjo atsisakyti kvietimo papusryčiauti.

– Kur kas maloniau turėti reikalų su profesionalais, – pasakė Megrė. Tikriausiai jis turėjo galvoje Šarlo. – Bet profesionalai žudo retai. Tikri žudikai dažniausiai būna atsitiktiniai žmonės. Vaikėzai dažnai pradeda žaidimą net nežinodami, kuo jis baigsis. Iš pradžių viskas atrodo kaip koks pokštas. Vilioti pinigus iš pusprotės senutės milijonie-

rės įsiūlant jai suklastotus garsių dailininkų paveikslus! Ir štai vieną gražų rytą kažkoks tipas, kažkoks Marselenas, pačiu netinkamiausiu momentu atsiduria laivo denyje...

– Jums gaila jų?

Megrė nieko neatsakė, tik gūžtelėjo pečiais. Ponas Paikas, markstydamasis nuo kaitrių saulės spindulių, ilgai žiūrėjo į savo kolegą, tarytum bandydamas prasiskverbti į jo mintis, paskui atsiduso:

– Ak!

Komisaras nebeklausė, ką tai galėtų reikšti. Prakalbo visai apie kitus dalykus. Megrė paklausė:

– Pone Paikai, ar jums patinka Viduržemio jūra? – Ponas Paikas ilgai dvejojo prieš atsakydamas, todėl Megrė kalbėjo toliau: – Aš svarstau, ar šis klimatas ne per daug mane veikia. Tikriausiai mes dar šį vakarą galėsime išplaukti iš šios salos.

Baltos varpinės smailė tarytum rėmėsi į dangų, varpinė atrodė trapi ir perregima. Pro merijos langą smalsiai žiūrėjo meras. O ką veikė Šarlo? Megrė matė, kaip jis staiga atsistojo ir greitu žingsniu patraukė uosto link.

Lydėdamas jį akimis, Megrė suraukė antakius ir burbtelėjo:

– Kad tik...

Komisaras irgi pasuko uosto link, nieko nesuprasdamas, ponas Paikas nusekė jam iš paskos.

Kai jie priėjo prie molo, Šarlo jau buvo prie nedidelės jachtos, žaismingai pavadintos „Meilės gėlele“.

Jis palinko virš liuko, vedančio į kajutę, pasižiūrėjo žemyn, paskui trumpam dingo. Netrukus užlipo į denį, glėbyje kažką nešdamas.

Kai komisaras ir ponas Paikas atsidūrė jachtoje, pamatė ant grindų gulinčią Aną. Šarlo nurišo pareo, ir dabar mergina buvo nuoga. Saulės spinduliai krito ant didelės jos krūtinės.

– Jūs net nepagalvojote, kad taip galėtų atsitikti? – nedraugiškai paklausė Šarlo.

– Kur veronalis?

– Kajutėje, ant grindų guli tuščias buteliukas.

Iš pradžių jų buvo penki, paskui dešimt, vėliau prie panelės Bebelman susirinko didžiulė minia. Pro žmones pamažu brovėsi salos gydytojas. Jaudindamasis jis pasakė:

– Dėl viso pikta aš atsinešiau vimdomųjų.

Ponia Vilkoks su vienu iš savo jūrininkų stovėjo „Šiaurinės žvaigždės“ denyje. Pasikeisdami jie žiūrėjo pro binoklį.

– Matote, pone Paikai, aš irgi darau klaidų. Ji žinojo, kad de Grefui reikia bijoti tik jos paliudijimo, ir būgštavo, kad ją gali priversti kalbėti.

Komisaras Megrė skverbėsi pro minią, kuri vis dar būriavosi priešais meriją. Jaunuoliai tebesėdėjo ant kėdžių. Ant stalo stovėjo alaus buteliai.

Megrė vaikščiojo po kambarį sunkiais žingsniais nelyginant lokys, paskui sustojo priešais Morikūrą ir skėlė jam antausį. Tai padarė taip netikėtai ir vikriai, kad jaunuolis net nesuspėjo prisidengti veido ranka.

Pasijuto tarytum naštą nuo pečių nusimetęs. Paskui beveik ramiu balsu pasakė:

– Pone Paikai, prašyčiau man atleisti.

Tada atsisuko į jį stebintį de Grefą ir tarė:

– Ana mirė.

Tą dieną Megrė nė vieno iš jų nebeapklausė. Suko akis nuo karsto, kuris vis dar stovėjo kampe. Šis karstas, skirtas senukui Benua, jau pravertė Marselenui, o dabar pasitarnaus jaunajai Ostendės gyventojai.

Likimo ironija, tarp aikštėje susibūrusių žmonių švietė žila Benua galva.

Leša žvejų valtelė plukdė du antrankiais surakintus jaunuolius Žjeno kyšulio link.

Megrė ir ponas Paikas penktą valandą įsėdo į „Kormoraną“. Jame jau buvo Žineta, Šarlo su savo šokėja ir daug turistų, kurie ilsėjosi šį sekmadienį salos paplūdimiuose.

Uoste, nuleidusi inkarą, supama bangų, siūbavo „Šiaurinė žvaigždė“. Megrė, suraukęs antakius, rūkė pypkę krutindamas lūpas. Ponas Paikas pasilenkė prie jo ir paklausė:

– Atsiprašau, jūs ką nors sakėte?

– Šlykštūs vaikėzai! – burbtelėjo šis.

Paskui Megrė greitai nusisuko ir ėmė žiūrėti į jūros gelmę.

Tumacacori (Arizona), 1949 m. vasario 2 d.

TRUMPAI APIE AUTORIŲ IR JO KŪRYBĄ

Georges'as Simenonas, prancūzų detektyvinės literatūros kūrėjas, gimė Lježe 1903 m. Kurti pradeda labai jaunas. Būdamas šešiolikos metų, tampa „La Gazette de Liège" žurnalistu, kuriam iš pradžių pavedama kronika, paskui humoro skiltis, skirta miesto paskaloms. 1921 m., pasirašytas Georges'o Simo slapyvardžiu, pasirodo jo pirmasis romanas *Ant Arkų tilto, Lježo istorijėlės*. 1922 m. jis su žmona Régine Renchon apsigyvena Paryžiuje ir pradeda mokytis savo amato kurdamas pasakas ir įvairių žanrų romanus su tęsiniais: detektyvinius, erotinius, melodraminius ir kt. 1923–1933 m. išeina apie du šimtai romanų, geras tūkstantis pasakų ir daugybė straipsnių...

1929 m. Simenonas parašo pirmąjį romaną apie Megrė, pavadintą *Latvis Piteris*. 1931 m. pradėjęs savo kelią „Fayard" leidykloje, komisaras Megrė greitai tampa labai populiariu personažu. Apie Megrė nuotykius Simenonas parašys septyniasdešimt du romanus (ir keletą apsakymų rinkinių), baigiant *Megrė ir ponu Šarliu*, išėjusiu 1972 m.

Netrukus Simenonas imasi rašyti tai, ką pats vadins romanų romanais, arba kietaisiais romanais, – daugiau nei šimtas dešimt kūrinių, pradedant *Elzaso stotimi*, pasirodžiusia 1931 m., ir baigiant *Nekaltaisiais*, išėjusiais 1972 m., o tarp jų paminėtini žymiausi: *Kanalo namas* (1933), *Žmogus, kuris žiūrėjo į nuvažiuojančius traukinius* (1938), *Fiumo burmistras* (1939), *Nepažįstami žmonės namuose* (1940), *Trys kambariai Manhetene* (1946), *Laiškas mano teisėjui* (1947), *Purvinas sniegas* (1948), *Bisetro žiedai* (1963) ir kt. Be produktyvios literatūrinės veiklos, Simenonas daug keliauja, išvažiuoja iš Paryžiaus ir apsigyvena Šarante, paskui, per Antrąjį pasaulinį karą, Vandėjoje. 1945 m. jis palieka Europą ir dešimt metų gyvena Jungtinėse Valstijose. Ten veda Denyse Ouimet. Vėliau grįžta į Prancūziją ir visam laikui įsikuria Šveicarijoje. 1972 m. nusprendžia liautis rašęs. Didžiąją laiko dalį skiria dvidešimt dviem *Diktantams*, kuriuos diktuoja į magnetofoną, paskui, po dukters Marie-Jo savižudybės, rašo milžiniškos apimties *Intymius memuarus* (1981). Simenonas mirė Lozanoje 1989 m. Pagal daugelį jo romanų pastatyti kino ir televizijos filmai.

Prancūzų kalba knyga *Mano draugas Megrė* pirmąkart išleista 1949 m.

Simenon, Georges
Si73 Mano draugas Megrė: romanas / Georges Simenon; iš prancūzų kalbos vertė Vita Malinauskienė. – Vilnius: Garnelis, 2004. – 248 p. – (Megrė)
Kn. taip pat: Trumpai apie autorių ir jo kūrybą: p. 244–245.

ISBN 9955-428-48-1

Komisarui Megrė pranešama, kad Porkerolio saloje rastas nužudytas Marselenas, aplinkiniams tvirtinęs, jog Megrė yra jo draugas. Kartu su vykstančiu šios bylos tirti komisaru važiuoja ir jo kolega Skotland Jardo inspektorius ponas Paikas. Apsistoję salos viešbutyje, jie narplioja įvykius.

UDK 840-3

Georges Simenon

M A N O D R A U G A S M E G R Ė

Romanas

Iš prancūzų kalbos vertė Vita Malinauskienė
Viršelio dailininkas Alvydas Ladyga
Maketo dizainas – Roko Gelažiaus
Viršelyje panaudotas Ruth Orkin nuotraukos fragmentas

Išleido leidykla „Garnelis“,
Klaipėdos g. 6, 01117 Vilnius,
el. p. garnelis@takas.lt

Spausdino UAB „Spaudos kontūrai“,
Viršuliškių skg. 80, 05131 Vilnius

Megrė

GEORGES
SIMENON
MANO DRAUGAS MEGRĖ

– Vadinasi, jūs stovėjote ant naktinio kabareto, kurio savininkas esate, slenksčio?
– Taip, mano komisare.
Veltui Megrė tikėjosi išgirsti kitokį kreipinį. Jis net keturis ar penkis kartus bandė įtikinti kabareto šeimininką, kad į jį reikia kreiptis ne „mano komisare“, o „pone komisare“. Bet argi tai svarbu?
– Taigi prabangus pilkos spalvos lenktyninis automobilis staiga sustojo ir iš jo, kaip sakėte, lyg kulka iššovė žmogus. Ar taip?
– Taip, mano komisare.

Georges'o Simenono fenomenas nesiliauja stebinęs pasaulio. Teigiama, kad jo knygų išleista daugiau negu 500 milijonų egzempliorių, jos išverstos į 50 pasaulio kalbų. Simenonas iki šiol tebėra vienas iš populiariausių detektyvinės literatūros autorių.

ISBN 9955-428-48-1